

**Og Gomba'is nog Guksugan pa'ali
dia ni Isukristu nog sinulat ni
Matiu
Og Piuna Talu' pa'ali sog
Gomba'is nog Guksugan nog
Sinulat ni Matiu**

Og libru koni nog sinulat ni Matiu, iningolanan og Gomba'is nog Guksugan. Ion non ini og mokposun nog molongas nog guksugan nog si Isus, ion og pinasad kitu' nog Polonabang, bu bianan dianon, tinuman nog Mikpongon og pasadanan non kitu' nog pinasad non dia sog pigotowan non sog masa pa nog kobon nitu'. Si Isus, ion og Kristu. Og ma'ana non, ion donsama' na Pipangoy nog Mikpongon Mogdatu' dini sog dunya. Og pogolongon ta koni nog Gomba'is nog Guksugan, kona' tibua ini dia podongogoy sog bansa Hudyu, suga'id non, pulonagon ini dia sog gliwag nog dunya koni.

Og sinulat ni Matiu koni, pigusoyusoyan non mokpa'atpa'at. Tinolipunan non moguksug pa'ali sog kobata' dia ni Isus, mangoy sog kobunyag bu kopongyuba' kitu' dianon, bu og gininang non kitu' nog mogustal, mokpanad, bu mokpokodag nog ain og di' mokokodag ditu' sog Galili. Tubus nitu', sinulat non dosop pa'ali sog piginang ni Isus sog kangoy non kitu' tidu' ditu' sog Galili mangoy sog Jerusalem, bu kibianbianan non kitu' sog gimpusan nog simana

non, tiduan sog kolansang dianon sog kudas asta sog kopotubu' dianon tidu sog patoy.

Dini kotongow sog sulat koni, nog si Isus doda' og motas nog Polopanad nog togo baya' mongma'ana nog botad kitu' nog miktidu sog Mikpongon. Bu ion og mokpanad pa'ali dia sog pigdotu'an nog Mikpongon. Kodokolan nog pikponadan non kinumpung sog lima ginis nog pogonadan. Og tigana', motongow sog kopituluanan 5-7 og gustalan non sog gotowanan ditu' sog bulud, pa'ali sog polomotadon, sog polosuku'an, sog kopogbaya', bu sog posungu'an nog ain og misakup na sog pigdotu'an nog Mikpongon. Og kodua' non, motongow sog kopitulu 10 og pomali non dia sog sopulu' bu dua' sulunggu'an non pa'ali dia sog ginang nilan sog ain kongayan nilan mogustal. Og kotolu non, motongow dia sog kopitulu 15 og pononggi'an pa'ali dia sog pigdotu'an nog Mikpongon. Og kopat non, motongow dia sog kopitulu 18 og pianad non pa'ali sog ma'ana nog kopoksulanggu'. Og kolima non motongow dia sog kopituluanan nog 24-25 nog, ion non ion og pianad pa'ali sog doksu'an nog numun koni, bu og posungu' kitu' matong nog pigdotu'an nog Mikpongon.

1. Og gusulan nog munaotowanan kitu' bu og kobata' dia ni Isukristu, 1:1-2:23.
2. Og piginang ni Jan nog Polomunyang, 3:1-12.
3. Og kopogbunyang bu og kopongyuba' dia ni Isus, 3:13-4:11.
4. Og piginang ni Isus sog kodokolan nog gotowanan ditu' sog Galili, 4:12-18:35.
5. Og piginang ni Isus sog kopanow non kitu'

tidu sog Galili mangoy ditu' sog Jerusalem, 19:1-20:34.

6. Og gimpusan nog simana non ditu' sog Jerusalem bu sog glumibut nog gimbolayan koyon dion, 21:1-27:66.
7. Og kopotubu' dianon tidu sog patoy bu og kopokpotongow non sog gotowanen, 28:1-20

Pikpongkatan ni Isus

Luk 3:23-38

¹ Ion non ini og sinulat pa'ali sog pikpongkatan ni Isukristu, nog ion tidu sog pangkat ni Datu' Dabid. Bu si Datu' Dabid tidu dosop sog pangkat ni Abraham. ² Si Abraham og gama' ni Isak. Si Isak og gama' ni Jakub. Si Jakub og gama' ni lo' Juda bu pigilugananan non. ³ Si Juda og gama' ni lo' Peres bu Sera, bu og gina' nilan si Tamar. Si Peres og gama' ni Hesron. Bu si Hesron og gama' ni Ram. ⁴ Si Ram og gama' ni Aminadab. Si Aminadab og gama' ni Nason bu si Nason og gama' ni Salmun. ⁵ Si Salmun og gama' ni Buas. Og gina' ni Buas ion non si Rahab. Si Buas og gama' ni Obed bu og gina' ni Obed si Rut. Si Obed og gama' ni Jese. ⁶ Si Jese og gama' ni Datu' Dabid. Si Datu' Dabid og gama' ni Solomon. Og gina' ni Solomon og kiboluan ni Urias. ⁷ Si Solomon og gama' ni Rehobuam. Si Rehobuam og gama' ni Abidya bu si Abidya og gama' ni Asa. ⁸ Si Asa og gama' ni Jehosapat. Si Jehosapat og gama' ni Joram bu si Joram og gama' ni Usia. ⁹ Si Usia og gama' ni Jotam. Si Jotam og gama' ni Ahas bu si Ahas og gama' ni Hese kaya. ¹⁰ Si Hese kaya og gama' ni Manase. Si

Manase og gama' ni Amon bu si Amon og gama' ni Josia. ¹¹ Si Josia og gama' ni lo' Jekonia bu pigilugananan non. Ion non itu' og masa nog kobihag dia sog gotow Israelanan nog pinitang ilan ditu' sog bonua nog Babilon.

¹² Dangan mitubus bihagoy og gotow Israelanan sog Babilon, si Jekonia og gama' ni Salatiel bu si Salatiel ion og gama' ni Serubabel. ¹³ Si Serubabel og gama' ni Abiud. Si Abiud ion non og gama' ni Eliakim bu si Eliakim og gama' ni Asur. ¹⁴ Si Asur og gama' ni Saduk. Si Saduk og gama' ni Akim bu si Akim og gama' ni Eliud. ¹⁵ Si Eliud og gama' ni Eliesar bu si Eliesar og gama' ni Matan bu si Matan og gama' ni Jakub. ¹⁶ Si Jakub og gama' ni Jusep, og duoy ni Jusep si Maria og gina' ni Isus. Si Isus, ion non ion og iningolanan kitu' nog Kristu.*

¹⁷ Dadi, ongon sopulu' bu pat pangkat tidu dia ni Abraham mangoy dia ni Dabid. Bu ongon sop sopulu' bu pat pangkat tidu dia ni Dabid mangoy dia sog kobihag kitu' dia sog gotow Israelanan sog Babilon. Bu ongon dosop sopulu' bu pat pangkat tidu ditu' mangoy sog kobata' dia sog Kristu.

Og kobata' dia ni Isukristu

Luk 2:1-7

¹⁸ Ma' nini og bianbian pa'ali sog kobata' dia ni Isukristu. Si Maria, og gina' ni Isus, pigbayal ilan na ni Jusep. Tibua, sog da' ilan pa pogampu' ni Jusep, kisunan non na nog ion pogbogot binaan

---

* **1:16** 1:16 Og Kristu koni og Ginirik. Og ma'ana non og Pipangoy nog Mikpongon Mogdatu' dini sog dunya.

sog Bolakat nog Mikpongon. ¹⁹ Sabap nog si Jusep koni midulus, dangan kisunan non nog migbogot na si Maria, mipikil non nog di' non na ion pogduoyon. Suga'id non, pogudasan non na si Maria nog ilanilan da po' ompok ion nog kosipogan si Maria.

²⁰ Dadi, sintak non mokpikilpikil dun, mikotulug ion. Sog solian non koyon motulug, tinumua' dianon bianan sog toginopon og moloikat nog Mikpongon mangka poktalunog, "Ika, Jusep, og pangkat a ni Dabid, na' a mogalalang mogduoy dia ni Maria. Po' sa'an ion migbogot po' bianan sog Bolakat nog Mikpongon. ²¹ Mogbata' ion nog glaki bu ingolanoy mu ion nog Isus po' tobangon non og pigotowanan non tidu sog dusaanan nilan."

²² Og glam nog bianbian koni, ion non og kotumanan nog tinalu' kitu' nog Mikpongon bianan sog polomolatas nog talu' non nog si Isaya nog, ²³ "Ongon og sala kotow dolaga nog da' sibon kotuyok, mogbodos mangka pogbata' nog glaki. Og bata' non koyon ingolanan nog Emanuel."† Somo' ita da, og Mikpongon dia na nita.

²⁴ Dangan mitanud si Jusep, inunut non og tinalu' nog moloikat kitu' nog Mikpongon dianon. Dadi, pigduoy non si Maria. ²⁵ Tibua, da' non tuyokoy si Maria taman da da' non bota'oy og bata' non koyon nog glaki. Dadi, iningolanan non og bata' koyon nog Isus.

---

† **1:23** 1:23 Isaya 7:14

2

Kodatong nog polomitunanan tidu sog silangan

¹ Dangan binata' si Isus ditu' sog Betlehem nog sakup nog probinsia nog Judia sog masa nog kopogdatu' ni Datu' Herod, miobonobon golot non, ongon og polomitunanan nog miktidu sog silangan nog minangoy sog Jerusalem. ² Dangan minatong ilan ditu', miksak ilan sog gotowanan nog, "Ain noma og bata' kitu' nog sa'an ion binata' po' mogdatu' sog bansa Hudyu? Po' mitongow nami ditu' sog silangan og bitun non. Sa'an minangoy ami dini po' mangoy ami sumalam dianon."

³ Dangan midongog ni Datu' Herod og talu' nilan koyon, misusa ion tokodoy dun. Bu kona' non tibua, suga'id non, asta og glam nog gotowanan sog Jerusalem. ⁴ Dadi, pilumpuk non og glam nog mokokotas nog boliananan bu og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu mangka non sakoy dianilan nog, "Ain doda' dapit bota'oy og Kristu?"

⁵ Tinumabal ilan nog, "Sog Betlehem og sakup nog Judia. Kisunan nami ini po' ion non ini og sinulat nog polomolatas nog talu' nog Mikpongon nog si Mika, ⁶ 'Ika, Betlehem, dia sog bonua nog Judia, ika og motas sog glam non po' dianika poktidu og Kounutan nog mogipat nog pigotowan ku nog bansa Israel.' ""*

⁷ Dadi, tinugun ni Herod og polomitunanan kitu' nog ilanilan da. Bu mitantu non tokodoy

---

* 2:6 2:6 Mika 5:2

dianilan og tang nog kotongow nilan nog bitun kitu'. ⁸ Tubus nitu', dinondag non ilan mangoy ditu' sog Betlehem. Bu tinolu'an non ilan nog, "Panow amu, mangka niu ponontong nog mahatul og bata' kitu'. Bu bila motongow niu na ion, posun niu dianakon bagun da akon si'oy, mokangoy u dosop sumalam dianon."

⁹ Pu'un midongog nilan og talu' nog datu' koyon, miglandan ilan sog gongayan nilan. Bu og bitun kitu' nog mitongow nilan sog silangan, miguna dianilan bu ditu' mikpotondong sog bonua kitu' nog binota'an dia sog bata' koyon. ¹⁰ Dangan mitongow nilan og bitun kitu', landu' na og da'da'an nilan dun. ¹¹ Dangan minatong ilan sog baloy koyon, sinumolod ilan bu mitongow nilan og bata' bu og gina' non nog si Maria. Dadi, mikponginglu'ud mangka ilan salam sog bata' koyon bu pingukad nilan og golota' kitu' nog inoit nilan bu uokiloy sog bata' koyon og bulawan, bu og ginis nog komangyan nog landu' kologan, bu og mira.

¹² Dadi, dangan minuli' ilan na, pigondi'an ilan nog Mikpongon bianan sog toginopon nog di' ilan na mian ditu' ni Herod. Dadi, dia ilan minian sog len dalan posungu' sog bonua nilan.

Og kopolaguy nilan posungu' sog bonua nog Ihiptu

¹³ Dangan minuli' na og polomitunanan kitu', og moloikat nog Mikpongon mikpotongow dia ni Jusep bianan sog toginopon bu miktalu' nog, "Pogbuat a. Oit mu molaguy og bata' koyon ilan nog gina' non ditu' sog Ihiptu. Taman da di' u ika

dondagon mawa', ditu' amu pa pogonongonong. Po' si Herod pokponontongon non og bata' koyon po' bunu'on non."

¹⁴ Dadi, sog sododu'un og gobi koyon, migbuat mogdayun si Jusep mangka non oitoy og bata' koyon ilan nog gina' non ditu' sog Ihiptu. ¹⁵ Bu ditu' ilan migonong asta minatoy si Herod. Bianan sog ma' nion koyon, mituman og tinalu' kitu' nog Mikpongon bianan sog polomolatas non nog, "Sinabi u og bata' u nog mawa' na sog Ihiptu."[†]

¹⁶ Koni sop ni Herod, dangan kisunan non nog da' pokokunut dianon og polomitunanan kitu', linolingitan ion tokodoy dun. Dadi, dinondag non momunu' og glam nog gombata'anan nog kolokian tidu sog kobota'oy dun asta sog dua' ton og tinonan non ditu' sog Betlehem bu asta sog glumibut nog bonua koyon. Po' pigona'ona' non og tang nog kotalu' nog polomitunanan kitu' dun dianon nog kotongow nilan nog bitun kitu'. ¹⁷ Dadi, og talu' kitu' bianan dia sog polomolatas nog talu' nog Mikpongon nog si Jerimaya mituman nog,

¹⁸ "Midongog ditu' sog Rama og sogowanan bu og mikponglangos po' piksogowan ni Rakel og gombata'anan non bu ondi' ion kopongomu'an po' mitipot na pomatoy og gombata'anan non."[‡]

Og kopokpuli' nilan sog Nasaret

¹⁹ Dangan minatoy na si Herod, mikpotongow nosop og moloikat nog Mikpongon dia ni Jusep

---

[†] 2:15 2:15 Hosea 11:1   [‡] 2:18 2:18 Jerimaya 31:15

ditu' sog Ihiptu bianan sog toginopon ²⁰ bu poktalu' nog, "Jusep, pogbuat a. Oit mu og bata' koyon ilan nog gina' non mangka amu angoy sog bonua nog Israel. Po' og gotow kitu' nog moksipi munu' sog bata' koyon minatoy na."

²¹ Dadi, migbuat si Jusep mangka non ilan pitangoy ditu' sog bonua nog Israel. ²² Tibua, dangan kisunan ni Jusep nog si Arkelaus og mikosukli sog gama' non nog si Herod mogdatu' sog Judia, miondok ion mangoy mogonong ditu'. Po' pidonsama' tumalu' dianon bianan sog toginopon. Sa'an itu' miglandan ion sog probinsia nog Galili. ²³ Bu ditu' ilan migonong sog koliwagan bonua nog Nasaret. Ion non ini og kotumanan nog tinalu' nog Mikpongon bianan sog polomolatas non kobon nitu' nog, "Ingolanan ion nog gotow Nasaret."

3

*Si Jan nog Polomunyag miktolipun momali
Mark 2:1-8, Luk 3:2-18, Jan 1:19-28*

¹ Minian og tinonan, ongon sala kotow gotow polomali ngalan non si Jan nog Polomunyag. Ditu' ion mimali sog bonua kitu' nog mologon pogonongan nog ditu' sog Judia. ² Og pomali non ma' nini, "Poglila' amu nog dusaanan niu po' mosompol na og kopogdatu' nog Mikpongon dianita." ³ Si Jan, ion non ion og pigolong nog polomolatas kitu' nog talu' nog Mikpongon nog si Isaya,

"Ngon og moktawag sog bonua kitu' nog mologon pogonongan nog, 'Simpan niu og

bianan nog Pogbaya' nog posungu' matong bu pologdong niu og dalan non.' ”*

⁴ Si Jan, og ponopoton non og bombul nog kamel nog inabol. Bu bagos non og panit nog potubu'on. Bu og pongonganon non og gapan bu tonob. ⁵ Modakol og gotowanan nog mikpogangoy ditu' non nog mikpoktidu sog Jerusalem bu sog gliwag nog probinsia nog Judia bu sog bonuaanan nog mingigbid sog glawas nog tubig nog Jurdan. ⁶ Mikpogangoy ilan moglila' nog dusaanan nilan sog Mikpongon mangka ilan pokpobunyag dia ni Jan ditu' sog glawas nog tubig nog Jurdan.

⁷ Tibua, dangan mitongow non og modakol parasiuanan bu og sadusiuanan mikpogangoy ditu' non mokpobunyag, tinolu'an non ilan nog, “Amu, og tupu'anan amu nog mamak kitu' nog molala! Sima miktalu' dun daniu nog mokopolaguy amu sog posungu' koyon matong nog polihala' nog Mikpongon? ⁸ Suga'id non, potongow niu nog miktantu amu tumolikud sog dusa niu bianan sog glangka niu. ⁹ Bu na' amu sumalig nog dangan pa og pangkat amu ni Abraham nog motabang amu na. Po' tolu'on ku daniu, bila tiboba'on nog Mikpongon, min-san og batuanan koni moktimaluy nog pangkat ni Abraham. ¹⁰ Og bayu' nog kopongukum nog Mikpongon ompononggi' dia sog kapa nog pitom na dia sog pun nog kayu nog posungu' na ponoga'on. Bu ain og kayu kitu' nog di'

---

* **3:3** 3:3 Isaya 40:3. Somo' ita da, simpanon nilan pikilan nilan tumabuk dianon.

mogbunga nog molongas, ponoga'on mangka tikpu'oy sog gapuy.”

¹¹ Long sop ni Jan dun, “Akon, bunyagan ku amu bianan sog tubig ain moktantu tumolikud dia sog dusa non. Tibua, ongon sala kotow tumondug dianakon nog motas pa tokodoy dianakon po' di' u tanan patut minsan si'oy sagya kumeteng nog pongyapak non. Ion og momun-yag daniu bianan sog Bolakat nog Mikpongon bu og gapuy. ¹² Po' og bayu' nog kopongukum non pinonggi' dia sog gotow nog minangoy mokpalid nog paloy non. Ain og glinggas polenan non bu togu'oy dia sog komalig. Tibua, ain og pis doksulan non nog gapuy nog ondi' ompalong somul non.”

Si Isus binunyagan ni Jan

Mark 1:9-11, Luk 3:21-22

¹³ Tubus nitu', ginumonat si Isus sog Galili mangka angoy sog glawas nog tubig nog Jurdan po' mokpobunyag dia ni Jan. ¹⁴ Tibua, ondi' bosia bunyagan ni Jan. Ma' long non dun, “Akon pa tanan og omba'is mokpobunyag dianika, saka ika ma og mangoy mokpobunyag dianakon?”

¹⁵ Tibua, tinabal ion ni Isus nog, “Inang mu pa ion numun koni bagun munut og glam nog glegan nog Mikpongon.” Dadi, mioleg si Jan.

¹⁶ Ampun midoksu' bunyagoy si Isus, ginumawon ion sog tubig. Sog sododu'un koyon, mibuka' og glangit bu mitongow non og Bolakat nog Mikpongon mama' nog kolopati nog posungu' tumona' bu mangka apun dianon.

¹⁷ Bu ngon og talu' nog tidu sog glangit nog

mama' nini, “Koni og bata' u nog kololaman ku. Kisu'atan u tokodoy dianon.”

4

Og kopongyuba' ni Kindagow dia ni Isus Mark 1:12-13, Luk 4:1-13

¹ Tubus nitu', pinulu'an si Isus nog Bolakat nog Mikpongon mangoy ditu' sog bonua kitu' nog mologon pogonongan bagun ion pongyuba'an ni Kindagow. ² Dangan mitubus si Isus mokpuasa sog solod nog pat pulu' gobi, migutom ion. ³ Tinua'an ion nog Polongyuba' kitu' mangka poktalu' nog, “Bila motud nog Bata' a doda' nog Mikpongon, dondag mu dow buan og batuanan koni nog maktimaluy pan.”

⁴ Tinumabal si Isus nog, “Sinulat dia sog Kitab nog kona' saga og pan og kotubu'an nog gotow, suga'id non, bianan sog glam nog talu' nog tolu'on nog Mikpongon.”*

⁵ Tubus nitu', inoit ion ni Kindagow ditu' sog Jerusalem mangka non ion popunoy dia sog kolowaan nog dibabow nog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon mangka ion poktalu' nog, ⁶ “Bila motud nog Bata' a doda' nog Mikpongon, okpu a! Po' sinulat dia sog Kitab nog, ‘Og Mikpongon, dondagon non og moloikatanan non mogipat dianika. Bu toyakon nilan ika bagun da minsan si'oy og botis mu ondi' mosugat dia sog batu.’”†

---

* **4:4** 4:4 Deuteronomy 8:3   † **4:6** 4:6 Salmu 91:11-12

⁷ Dadi, tinabal ion ni Isus nog, “Sinulat dosop dia sog Kitab nog, ‘Sumboy di’ mu sulayan og Mikpongon nog ion og Diwata mu.’” ‡

⁸ Tubus nitu', inoit nosop ni Kindagow si Isus sog motas kitu' tokodoy nog bulud mangka non potongowoy dianon og glam nog pigdotu'an dini sog dunya bu og kolongas non mangka poktalu' nog, ⁹ “Og glam nog mitongow mu koni bogoyon ku dianika bila momba' a mangka a tamuy dianakon.”

¹⁰ Dadi, tinolu'an ion ni Isus nog, “Awa' a na dini, Kindagow! Po' sinulat dia sog Kitab nog tamuy mu og Mikpongon nog ion og Diwata mu bu ion tibua og pokokunutoy mu.” ¹¹ Dadi, ginonatan ion ni Kindagow bu og moloikatanan nog Mikpongon minangoy dion non mangka nilan ion usiba'oy.

Miktolipun si Isus mogustal sog Galili

Mark 1:14-15, Luk 4:14-15

¹² Dangan midongog ni Isus nog kinolobusu si Jan nog Polomunyang, mikpuli' ion sog Galili.

¹³ Minawa' ion sog Nasaret, mangka angoy pogonong ditu' sog Kapernaum, nog dia sog goksid nog danow nog Galili nog bakas bonua nilo' Sibulun ilan ni Naptali kobon nitu'. ¹⁴ Ion non ion og kotumanan nog tinalu' kitu' nog polomolatas nog Mikpongon nog si Isaya nog,

¹⁵ “Og gotowanan sog bonua nog Sibulun bu Naptali nog ditu' dapit sog danow, bu sog dipag nog tubig nog Jurdan, ditu' sog Galili nog pigbonuaan nog kona' Hudyu, ¹⁶ ilan

---

‡ 4:7 4:7 Deuteronomy 6:16

og gotowanan koyon nog migonong sog modolom. Mitongow nilan na og dolag nog motilak tokodoy. Ilan koyon nog migonong dia sog bonua nog pigboya'an nog patoy, kisilowan ilan nog dolag.”§

¹⁷ Tidu sog kangoy ni Isus kitu' sog Kapernaum, miktolipun ion momali nog, “Poglila' amu na nog dusaanan niu po' mosompol na og kopogdatu' nog Mikpongon dianita.”

Og mikuna onggaton ni Isus nog sulanggu'anan non

Mark 1:16-20, Luk 5:1-11

¹⁸ Tubus nitu', sog solian ni Isus mokpopongoksid sog danow nog Galili koyon, mitongow non og dua' kotow pogilug nog si Simun nog og kodua' ngalan non si Piter bu og kongudan non nog si Andriu. Solian nilan monglaya sog danow koyon po' og tolisoda' ilan. ¹⁹ Dangan mitongow ilan ni Isus, tinolu'an non ilan nog, “Alung, pogunut amu dianakon po' imungon ku amu nog moktolisoda' nog gotow.” ²⁰ Sododu'un ginonatan nilan og glayaanan nilan koyon mangka ilan pogunut dianon.

²¹ Miglandan ilan. Bu sog solian nilan ompanow, mikotongow ilan nosop nog dua' kotow pogilug si lo' Jems bu si Jan nog gombata' ni Sebedi. Ilan bu og gama' nilan, dion ilan sog bolangoy sanan nilan momuna' nog pokot nilan. Inonggat ilan ni Isus. ²² Sododu'un ginonatan nilan og bolangoy nilan bu og gama' nilan mangka ilan pogunut dia ni Isus.

---

§ 4:16 4:16 Isaya 9:1-2

Kiuli'an ni Isus ain og di' mokokodag

Luk 6:17-19

²³ Tubus nitu', miguliugan si Isus sog gliwag nog Galili. Mikpanad ion dia sog baloyanan nog poglumpukan nog bansa Hudyu bu pogustal nog Gomba'is nog Guksugan pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon. Bu pikodag non og glam nog di' mokokodag bu ain og togo mosakit. ²⁴ Og dongogan pa'ali dianon mipulonag dia sog gliwag nog bonua nog Siria. Bu pinitang nog gotowanan ditu' non og glam nog togo mosakit nog miglologinis og mokosakit nilan, bu ain miglogaga tokodoy nog mosakit, bu ain sinongonan nog glatdiwataan, bu ain og bobuybobuyon, bu asta og dadayanan. Bu og glam non koyon kiuli'an ni Isus. ²⁵ Sabap dion, modakol og gotowanan nog mikpogunut dianon, mikpoktidu sog Galili, sog Dikapolis*, sog Jerusalem, sog Judia, bu sog dipag nog Jurdan.

5

Og pomali ni Isus sog gotowanan sog bontud

Luk 6:20-23

¹ Dadi, dangan mitongow ni Isus og modakol nog gotowanan nog migunut dianon, tinumukad ion mika'an mangka ion ingkud. Pilonian ion nog sulunggu'anan non ² bu pionadan non ilan. Ma' long non dun,

³ "Pipia ain og kisunan nilan nog ngon pa og kulang nilan dia sog kinodiwata, po' mikampu' ilan sog pigdotu'an nog Mikpongon.

---

* **4:25** 4:25 Og ma'ana nog Dikapolis koni, sopulu' og koliwagan bonuaanan.

4 “Pipia ain lumangos po' pongomu'an ilan da nog Mikpongon.

5 “Pipia ain molumbang po' motabuk nilan da og pinasad nog Mikpongon dianilan.

6 “Pipia ain mogapas nog kodulusan po' malap nilan da.

7 “Pipia ain molilolatoy po' kololatan ilan nog Mikpongon.

8 “Pipia ain omba'is pikilan non, po' motongow nilan og Mikpongon.

9 “Pipia ain og mogapas nog kopoglogomigus po' ingolanan ilan nog gombata' nog Mikpongon.

10 “Pipia ain pikposokitan sabap sog kopokokunut nilan dia sog kodulusan po' mikampu' ilan dia sog pigdotu'an nog Mikpongon.

11 “Pipia amu bila tompola'on amu, bu pokposokitan amu, bu ponolu'nolu'an amu nog mokolaton nog ponolu'on nog di' motud sabap sog kopokokunut niu dianakon. 12 Pogloliag amu bu pogda'da' amu po' mosolag og sugda nog sinimpan daniu ditu' sog glangit. Po' ma' nitu' dosop og kopokposakit nilan nog polomolatasan nog talu' nog Mikpongon nog mikuna pa daniu.”

Og masin bu og dolag

Mark 9:50, Luk 14:34-35

13 “Amu koyon, mama' amu nog masin dia sog gotowanan sog dunya koni. Tibua, bila molubas na og nanam non, da'idun nododa' og pondayan dun bagun masin pa mokpuli'. Dadi, da'idun

na og potugyuan dun ual da sog pilakon na bu pogdogyakdogyakon tibua nog gotowanan.

¹⁴ “Bu mama' amu dosop nog tiow nog gotowanan dini sog dunya. Og koliwagan bonua nog dia sog bontud ondi' ombuni. ¹⁵ Bu da'idun sop gotow nog tumutud nog sulu' mangka non dugba'oy nog sibulan. Suga'id non, dia non nododa' botangoy sog motampal po' bagun da kodolagan og glam nilan dion sog dialom nog baloy koyon. ¹⁶ Domikian nog ma' nitu' amu dosop. Dadi, silow amu dia sog gotowanan, bagun nilan motongow og molongas nog kohinangan niu bu kosonglitan dun og Gama' niu ditu' sog glangit.”

Og kotumanan nog Botad nog bansa Hudyu

¹⁷ “Na' amu momikil nog sa'an minangoy u dini sog dunya koni po' owa'on ku og Botad nog sinulat ni Muses bu og pomali nog polomolatasanan kitu' nog talu' nog Mikpongon kobon nitu'. Suga'id non, inangoy u tumanoy dianiu. ¹⁸ Tolu'on ku dianiu, solian nog ongon pa og glangit bu og glupa'an, ondi' sop kokulangan og Botad kitu' minsan mika'an si'oy taman da ondi' motuman og glam non koyon. ¹⁹ Dadi, simasima og ondi' mokokunut dun minsan si'oy long niu dun di' bololaga', bu ponadan non og dumaanan non nog ondi' dosop mokokunut nog dondagananan kitu', kingolanan ion nog ombaba' dia sog pigdotu'an nog Mikpongon. Tibua, ain og mikokunut sog dondagananan koni bu ponadan non dosop og dumaanan non mokokunut dun, kingolanan ion nog motas dia sog pigdotu'an nog

Mikpongon. ²⁰ Tolu'on ku dianiu, bog di' amu da modulus labi pa sog kodulus nog parasiuanan bu polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu, ondi' amu nododa' mokampu' dia sog pigdotu'an nog Mikpongon.”

Og pomali pa'ali dia sog glolingit

²¹ “Donsama' niu na midongog nog og mokogulanganan ta kobon nitu' pimolian ilan nog, 'Na' amu momunu' po' simasima og momunu', ukumon ion.’ ²² Tibua, tolu'on ku dianiu, nog simasima og sagya mokangit dia sog pakasi non, sumboy ukumon ion. Bu simasima og monompola' dia sog pakasi non dangon sog motas nog gukum nog bansa Hudyu. Bu simasima sop og moktalu' sog pakasi non nog, 'Da' gatag mu!' gomonsunoy mokangoy ion dia sog danow nog gapuy.”

²³ “Dadi, bila ditu' a sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon bu posungu' a muakil nog bogoy mu dianon, saka kilobotan mu nog ngon og duma mu nog miglolingit dianika, ²⁴ na' mu pa sokali' uokilon og bogoy mu koyon. Suga'id non, bagak mu pa poguna mangka a angoy poglokopia dianon mangka mu na uakil og bogoy mu kitu' sog Mikpongon.”

²⁵ “Bu bila dangon ka nog pakasi mu, mangka non ika pitangoy sog gukum, dia amu pa sog dalan, poksolikuna a na moglokopia dianon. Po' bila di' mu ilingon ma' nitu', uokilon non ika dia sog gukum, bu og gukum sop muakil dianika dia sog pogbaya' sog kolobusuan, bu ion na og kumolobusu dianika. ²⁶ Tolu'on ku dianika, nog

bila mokolobusu a na, ondi' a na doda' mokoluas bog di' mu da koboyadan og glam nog kosola'an mu.”

Og pomali sog ain momabal nog kona' non duoy

²⁷ “Midongog niu dosop og pomali tidu sog kobon nitu' nog, ‘Na' amu momabal nog kona' niu duoy.’ ²⁸ Numun koni tolu'on ku daniu, nog simasima og glaki nog sagya tumontong dunut gimaan non dia sog glibun nog kona' non og duoy, og gotow koyon itungan na nog milawas non na og glibun koyon. ²⁹ Dadi, bila sabap sog mata mu nog dapit sog glintu mokodusa a dun, golom nika na uning mangka mu pilak. Po' golom pa kowa'an ka nog sobola' mata, gaba' nog sigbuon og tibuk nog glawas mu sog danow nog gapuy. ³⁰ Bu bila sabap sog komot mu nog glintu mokodusa a dun, golom nika na putuk mangka mu pilak. Po' golom pa nog kowa'an ka nog sobola' komot, gaba' nog mangoy og tibuk nog glawas mu sog danow nog gapuy.”

Og pomali pa'ali sog kopogbolong

Matiu 19:9, Mark 10:11-12, Luk 16:18

³¹ “Pimali dosop kobon nitu' nog, ‘Simasima og molong nog glibun non, sumboy tumulun nog gitas nog tanda' nog ilan kitu' migbolong na.’* ”

³² Tibua, tolu'on ku daniu, simasima og glaki nog molong nog glibun non nog saka da' da bosia koleg sog len glaki, mokodusa ion dun. Po' sabap ditu', mimung mokodusa dosop og glibun koyon

---

* **5:31** 5:31 Deuteronomy 24:1-4

dun bila mokopoglaki ion sog len glaki. Bu og glaki kitu' nog mokopogduoy dianon mokodusa dosop.”

Og sumapa

³³ “Midongog niu dosop nog og gotowanan kitu' kobon nitu', pimolian ilan nog bila sumapa ilan sumboy ondi' nilan bolubaon, suga'id non, tumanon nilan na doda' og sinopaan nilan kitu' dia sog Mikpongon. ³⁴ Tibua, tolu'on ku dianiu, nog na' amu tokodoy moksapasapa. Na' niu lobiton og glangit, po' ion non ion og gingkudan datu' nog Mikpongon. ³⁵ Otawaka na' niu dosop lobiton og glupa'an, po' ion non ion og guntulan nog botis non. Bu na' niu dosop lobiton og koliwagan bonua nog Jerusalem, po' ion non ion og koliwagan bonua nog motas kitu' nog Datu'. ³⁶ Na' niu dosop lobiton og gulu niu, po' og Mikpongon da og moto mogbaya' bog pitomon non ta' otawaka poputi'on non ta'. ³⁷ Suga'id non, bila tumabal amu, talu' niu tibua nog, o'o bila o'o. Bu bila sop ondi', talu' niu nog ondi'. Po' bila polobian niu, og pilabi niu kitu' dia na miktidu ni Kindagow.”

Og pomali pa'ali sog moksuli'suli'

Luk 6:29-30

³⁸ “Midongog niu na og pomali kobon nitu' nog bila mibuta og sala kotow po' kingulanan nog pakasi non, og mikongulan koyon dianon sumboy butaon dosop. Bu domikian dosop ma' nitu', bila mikolupu' ion nog ngisi, sumboy ion si'oy lupu'an dosop nog ngisi. ³⁹ Tibua, tolu'on ku dianiu, nog ain moginang koyon nog molaton

dianiu, na' niu na ontuan. Bila dopi'on mulu' niu nog dapit sog glintu, tan niu sop dianon og sobola' mulu' niu. ⁴⁰ Bu bila dangon amu nog gotow mangka non amu oitoy sog gukum bagun non malap og glogdoy niu, na' niu na pogondi'an dianon malap asta og sulagbon niu. ⁴¹ Bila ngon gotow tumogol dianiu mokpitang nog pitangon non laga' nog sala kilumitru, pitang niu pa og pitangon non koyon asta sog dua' kilumitru. ⁴² Bila ongon og gotow nog mongoni dianiu, bogoyoy niu ilan. Bu bila ongon og gotow nog mogodam nog balan niu, podam niu.”

Kololat amu sog ain minanta dianiu

Luk 6:27-28,32-36, Matiu 7:12

⁴³ “Midongog niu na og pomali kobon nitu' nog sumboy mololat a sog glokole mu bu kangit a sog banta mu. ⁴⁴ Tibua, tolu'on ku dianiu, nog numun koni kololat amu sog ain minanta dianiu bu pogyokinoy og gotow nog ain mokposakit dianiu ⁴⁵ bagun amu mimung nog gombata'anan nog Gama' sog glangit. Po' ondi' ion mogbi-gya'. Pisilowan non nog gondow og gotowanan kitu' nog mokoba'is otawaka og mokolaton. Bu pidupi'an non dosop og gotowanan kitu' nog midulus otawaka ain da' kodulus. ⁴⁶ Bila mololat amu tibua dia sog ain milolat kitu' dianiu, na' amu mogdodama nog sugdaan amu nog Mikpongon. Po' minsan og polongabat kitu' nog buis nog polonglimbung, mololat da sog ain mololat kitu' dianilan. ⁴⁷ Bu bila og golunon niu og glokoleanan niu tibua, og duma gotowanan si'oy ma' nitu' dosop og ginangon nilan. Po'

minsang og gotowanan nog onda' poktamuy dia sog Mikpongong, mokopoginang ilan dosop ion dun. ⁴⁸ Dadi, sumboy mohurup amu mama' nog Gama' niu sog glangit nog mihurup ion."

6

Og pomali pa'ali sog moginang nog modulus

¹ Ma' long sop ni Isus, "Na' amu tokodoy moginang nog ginang niu dia sog kodulusan nog bagun tibua motongow nog gotowanan. Po' bila ma' nitu' og ginangon niu, da'idun na og sugda nog motabuk niu nog miktidu sog Gama' niu sog glangit. ² Dadi, bila mogbogoy amu dia sog miskinang, na' niu pulonagon dia sog kodokolan nog gotow nog mama' nog poginangon nog gotowanan koyon nog mokpopotongow ilan tibua dia sog baloyanan nog poglumpukan nog bansa Hudyu bu dia dosop sog kosompangan nog gotowanan bagun ilan pogdongya'an nog gotowanan dun. Tolu'on ku dianiu nog mitabuk nilan na og glam nog sugda nilan. ³ Tibua, bila mogbogoy amu sog miskinang, na' niu tokodoy posunon minsang dia sog duma, minsang si'oy og pakasibata' niu ⁴ bagun da og bogoy niu koyon, da'idun mokosun dun lual da og Gama' niu sog glangit. Ion da og mokotongow nog ain ginang nog piglingod. Bu ion da sumugda dun dianiu."

Og pomali pa'ali sog kopogyakin

Luk 11:2-4

⁵ Ma' long sop ni Isus, "Bu bila sop mogyakin amu, na' amu moglogiling dia sog gotowanan koyon nog mokpopotongow tibua. Loliagon

ilan mindog mogyakin dia sog baloyanan nog poglumpukan nog bansa Hudyu bu dia sog kosompagan bagun ilan tibua motongow nog gotowanan. Tolu'on ku dianiu nog mitabuk nilan na og glam nog sugda nilan. ⁶ Tibua, bila mogyakin amu, solod amu sog dugu niu mangka amu pomintu' bu pogyakin dia sog Gama' niu nog ondi' motongow. Ion da og mokotongow nog ain ginang nog piglingod. Bu ion dosop og sumugda dun dianiu.

⁷ “Bu bila mogyakin amu, na' amu moglogiling sog gotowanan koyon nog da' poktamuy sog Mikpongon nog bila mogyakin ilan, ma' nog poktubodon bu pomulakmulakan nilan og gyakin nilan. Po' balu' nilan dun, sabap sog kodakol nog talu' nilan koyon, motabal og gyakin nilan dun. ⁸ Na' amu moglogiling dianilan po' og Gama' niu sog glangit, donsama' non na kisunan bog olo og kulang niu sog da' amu pa pongoni dianon.

⁹ Bu bila mogyakin amu, ma' nini og tolu'on niu, 'Ama' nami sog glangit, pogodaban og ngalan mu po' mosigda a. ¹⁰ Bu saba' nami dun matong na dini og kopogdatu' mu. Bu og glegan mu motuman dini sog glupa'an mama' nog mituman ditu' sog glangit. ¹¹ Bogoyoy mu ami nog ponganon nami gondow koni. ¹² Bu ompunoy mu na og dusaanan nami po' ami si'oy, inompunan nami na ain og mikosala' dianami. ¹³ Bu na' mu ami potiangon koyuba'an, suga'id non, ipat mu ami sog baya' ni Kindagow.’

¹⁴ “Bila ompunan niu og gotow nog mikosala'

dianiu, og Gama' niu si'oy sog glangit, ompunan non dosop amu. ¹⁵ Tibua, bila ondi' niu ompunan og sala' nilan dianiu, amu si'oy, og dusaanan niu ondi' dosop ompunan nog Gama' niu sog glangit.”

Og pomali pa'ali sog kopokpuasa

¹⁶ Ma' long sop ni Isus, “Bila mokpuasa amu, na' niu potongowon sog glangkalangka niu nog misusa amu mama' nog gotowanan kitu' nog mokpopotongow tibua. Ilan koyon, sapon nilan og bayu'bayu' nilan bagun ilan kilolaan nog mikpuasa ilan doda'. Tolu'on ku dianiu, nog mitabuk nilan na og sugda nilan. ¹⁷ Tibua, bila mokpuasa amu, pongula'up amu mangka amu ponundoy ¹⁸ bagun ondi' kosunan nog len gotow nog mikpuasa amu. Bu solabuk da og mokosun dun, ion og Gama' niu sog glangit nog ondi' niu motongow. Ion og mokotongow nog ginang koyon nog piglingod, og sumugda dun dianiu.”

Og daya ditu' sog glangit

Luk 12:33-34

¹⁹ Ma' long sop ni Isus, “Na' amu mogomud nog daya niu dini sog dunya po' kokoton da nog gangnay, bu moglogang da, bu modakow da nog polonakow. ²⁰ Suga'id non, pogomud amu nog daya niu ditu' sog glangit po' ditu' ondi' mokokut nog gangnay, bu di' moglogang, bu da'idun na monakow dun. ²¹ Po' minsan ain og daya niu, ditu' dosop og pomikilan niu.”

Og sulu' dia sog glawas nog gotow

Luk 11:34-36

²² Ma' long sop ni Isus dun, “Og mata niu mama' da nog sulu' nog glawas niu. Dadi, bila og mata niu da'idun og gla'at non, og tibuk nog glawas niu kodolagan. ²³ Tibua, bila migla'at og mata niu, og tibuk nog glawas niu molokop nog modolom. Dadi, bila ma' nitu' og dolag koyon daniu modolom da, landu' doda' kodolom.”

Tigbung niu pikilan niu dia sog Mikpongon

Luk 16:13

²⁴ Ma' long ni Isus dun, “Ondi' nododa' mogusoy og gotow nog dua' buk og kounutan non. Po' bila ma' nitu', mimung nog pokongitan non og sala kotow mangka non kololamoy og sala kotow. Otawaka, mokokunut sog sala kotow mangka pongantu sog sala kotow. Ondi' mogusoy nog tigbungon niu og pikilan niu dia sog Mikpongon bu tigbungoy dosop dia sog pilak.”

Salig amu sog Mikpongon

Luk 12:22-31

²⁵ Ma' long sop ni Isus dun, “Dadi, tolu'on ku daniu, nog na' amu mosusa pa'ali sog kotubu' niu bog olo og ponganon niu bu og ginumon niu, bu pa'ali sog glawas niu bog olo og koponapot niu. Kona' ta' nog og kotubu' bololaga' pa dia sog ponganon bu og glawas bololaga' pa sog ponopoton? ²⁶ Tontong niu polo'ma og manukmanukanan koyon nog mokponglayug sog gawang. Di' ilan tanan momula otawaka gumani. Bu da'idun tanan og pogomudan nilan nog pongonganon nilan. Tibua, ma' nitu' si'oy, da' ilan da potiangoy nog Gama' niu sog glangit. Suga'id non, pino'uban non potanan ilan. Kona'

ta' buan nog bololaga' amu pa tokodoy dianilan?
²⁷ Po' sima buan dianiug nog binaan sog susaan non, kosukpatan non og kopayat nog kotubu' non?

²⁸ "Bu iduma mosusa amu ma buan nog koponapot niu? Tontong niu polo'ma og kotubu' nog bulakbulakanan. Da' ilan tanan ponukat otawaka pongabol nog bagun ilan mokopoglogdoy. ²⁹ Tibua, tolu'on ku dianiug, nog minsan si Datu' Solomon kobon nitu' nog doyahan tokodoy, da' pa sibon pokoponapot nog mokolongas nog ma' nog bayu'bayu' nog bulakbulakanan koyon solabuk si'oy. ³⁰ Bila ma' nitu' ma og ginandun nog Mikpongon og koponapot non dia sog sigbotanan nog motongow ta numun koni nog saka, mogboloma' imungon nog tagun, amu pota' gidoy og polukason non nog da'idun og ponopoton niu? Kulang doda' og salig niu. ³¹ Dadi, na' amu mosusa bog olo og kokan niu bu kinum niu, otawaka koponapot niu. ³² Po' koyon og pigopasan nog gotowanan koyon nog da' poktamuy dia sog Mikpongon. Bu og Gama' niu sog glangit, kosunan non nog og glam nini sumboy ngon nododa' dianiug dun. ³³ Suga'id non, pogopasoy niu poguna og kopogdatu' nog Mikpongon dianiug bu og kodulusan non, po' og glam nini pono'uban non da amu dun. ³⁴ Po' gondow gondow ngon susaan niu. Giap nog gondow ngon dili susaan nog gondow koyon. Dadi, na' amu mosusa bog olo og matong boloma' po' len da og susaan sog gondow koyon."

7

*Na' amu mongukum nog pakasi niu**Luk 6:37-38,41-42*

¹ Ma' long ni Isus, "Na' amu mongukum nog pakasi niu bagun amu ondi' dosop ukumon nog Mikpongon. ² Po' bianan sog kopongukum niu dianilan ma' nitu' dosop og koukuman dianiu. Po' og galan nog gomiton niu dia sog pakasi niu, ma' nitu' dosop og gomiton nog Mikpongon nog galan non dianiu.

³ "Iduma sokali' motongow niu og puling ma' nog duma niu nog gahatgahat tanan kotongow, saka potiangon niu ma' og puling nog migbolabag dia sog dili mata niu nog ma' nog glolosan kosolag? ⁴ Olo ma' mogandun kotalu' niu dia sog pakasi niu nog, 'Takun dow, owa'on ta og puling mu,' saka ngon og puling niu nog ma' nog glolosan kosolag migbolabag dia sog dili mata niu? ⁵ Mokpopotongow amu doda' tibua! Awa' niu poguna og glolosan koyon nog migbolabag dia sog dili mata niu, bagun niu motongow mahatul bu mawa' niu og bata'bata' puling sog mata nog pakasi niu.

⁶ "Og mosigda nog balan nog tidu sog Mikpongon, na' niu bogoyon dia sog gotowanan koyon nog mokolaton botad non. Po' gomonsunoy mama' ilan nog gayam nog puli'on nilan amu gumupas. Og gustalan niu koyon bololaga' tokodoy ma' nog mutia'. Dadi, na' niu tikpu'on dia sog babuayan po' poglogekon nilan tibua nog da' ma'ana non."

Pongoni amu dia sog Mikpongon bagun amu kobogayan

Luk 6:31, 11:9-13

⁷ Ma' long sop ni Isus dun, "Pongoni amu po' bogayan amu. Ponontong amu po' motongow niu. Bu pokibuka' amu po' og bongawan buka'on da daniu. ⁸ Po' simasima og mongoni, mokotabuk. Bu simasima og monontong, mokotongow. Bu simasima sop og mokibuka', og bongawan buka'on dianon. ⁹ Po' ngon ta' og gotow daniu nog bila mongoni og bata' non nog pan, tulunan non nog batu? ¹⁰ Otawaka bila mongoni ion nog soda', bogayan niu ta' ion nog mamak? Ondi', le! ¹¹ Po' amu, moto amu tanan mogbogoy nog ain molongas dia sog gombata' niu nog saka bolodusaon amu. Labi na og Gama' niu sog glangit mogbogoy nododa' nog molongas sog ain og mingoni kitu' dianon. ¹² Dadi, sog glam non, inang niu sog pakasi niu ain kolegan niu kitu' nog inangon non daniu. Po' mitigbung na dini og Dan Botad kitu' bu og pimali nog polomolatasanan kitu' nog talu' nog Mikpongon kobon nitu'."

Og moliwag bu mosikut nog bongawan

Luk 13:24

¹³ Ma' long sop ni Isus dun, "Bian amu sog mosikut nog bongawan nog posungu' sog kotubu' nog da' kopus non. Po' og bongawan nog posungu' sog gla'at, moliwag bu molomu bianan. Bu modakol og mokpomian dun. ¹⁴ Tibua, mosikut og bongawan bu mologon og dalan posungu' sog kotubu' nog da' kopus non. Bu mika'an da og mokotongow dun."

*Og kayu kilolaan dia sog bunga non
Luk 6:43-44, Matiu 12:34-35*

¹⁵ Ma' long sop ni Isus dun, “Pongmohilat amu nog polomolatasanan koyon nog di' motud. Tumua' ilan dion niu ompatong ma' nog bilibili. Tibua, og dialom pikilan nilan kondokondok mama' nog glimong. ¹⁶ Kilolaan niu ilan bianan sog kohinangan nilan. Po' og bunga nog paras ondi' mupu' dia sog totulug. Bu og bunga nog igera ondi' mupu' dia sog bonganga. ¹⁷ Domikian dosop ma' nitu', og kayu nog da' mosakit non, molongas sop og bunga non. Tibua, og kayu nog togo mosakit, molaton sop og bunga non. ¹⁸ Og kayu nog da' mosakit non, ondi' na doda' mogbunga nog molaton. Bu og molaton nog kayu ondi' na doda' mogbunga nog mokolongas. ¹⁹ Ain og kayu kitu' nog di' mogbunga nog molongas, ponoga'on mangka tikpu'oy sog gapuy. ²⁰ Dadi, tolu'on ku daniu, nog og gotowanan koyon, kilolaan niu na doda' ilan bianan sog kohinangan nilan.”

*Og tantu sulanggu'anan ni Isus
Luk 13:25-27*

²¹ Ma' long sop ni Isus dun, “Kona' og glam nog moksabi dianakon nog akon og kounutan non, nog mokampu' sog pigdotu'an nog Mikpongon. Suga'id non, ain da og mikokunut kitu' nog glegan nog Gama' u ditu' sog glangit. ²² Bu tolu'on ku daniu, nog ongon gondow matong nog modakol og gotowanan nog moksabi dianakon nog, ‘Kounutan! Kounutan! Mimitua ami, bu mimugow ami nog glatdiwataan an bianan sog

ngalan mu, bu modakol pa og miinang nami nog kosobu'sobu!' ²³ Tibua, tolu'an ku ilan nog, 'Di' u amu kilolaan. Suga'id non, pokpolayu' amu dianakon, amu koyon nog mokolaton og kohinangan non.' "

Og dua' kotow polongimung nog baloy

Luk 6:47-49

²⁴ Ma' long sop ni Isus dun, "Dadi, simasima og mikodongog nog talu' u koni mangka ion pokokunut dun, mama' ion nog gotow kitu' nog moto momikil nog dia non pinasok og baloy non sog dolonitan. ²⁵ Dangan migdupi' bonua mangka pogba' bu inoyupan nog molandos nog galu', og baloy non koyon da' da kobuksak po' ompagon og piingkudan non nog baloy non koyon. ²⁶ Tibua, simasima og mikodongog nog talu' u koni nog saka onda' non unutoy, mama' ion nog gotow kitu' nog gumowon. Sokali' non pinasok og baloy non sog pontadan. ²⁷ Dangan migdupi' bonua mangka pogba', bu inoyupan nog molandos nog galu', mibuksak og baloy non koyon bu kologlag."

²⁸ Dangan midoksu' ni Isus tolu'oy og glam non koyon, kisobu'an tokodoy og gotowanan nog kopokpanad non koyon. ²⁹ Po' og kopokpanad non, ion og togo baya'. Ondi' mama' nog polopanadanan koyon nog botad nog bansa Hudyu.

8

Kiuli'an ni Isus og gotow nog gipulon

Mark 1:40-45, Luk 5:12-16

¹ Dinumiksun si Isus tidu sog bontud koyon. Dangan minatong sog dotagan, modakol og gotowanen nog mikpogunut dianon. ² Bu ngon og sala kotow gipulon nog mikpolani dianon mangka inglu'ud sog sungu'an non bu poktalunog, "Polopanad, somo' moleg a da, ompokodag mu akon."

³ Dadi, dinoponan ion ni Isus mangka poktalunog, "Moleg u da le. Kuli'an ka na!" Bu sododu'un miawa' og mosakit nog gotow koyon. ⁴ Tubus nion, tinolu'an non og gotow koyon nog, "Na' mu ini tokodoy posunon minsan sima. Suga'id non, angoy mu potongow og glawas mu ditu' sog bolian mangka a pomalas ma' nog dinondag ni Muses kitu' kobon nitu' po' bagun nilan kotoksi'an."

Og kopongandol nog kounutan nog sundaluanan

Luk 7:1-10

⁵ Dangan minatong si Isus sog koliwagan bonua nog Kapernaum, linumpak ion nog kounutan nog sundaluanan mangka pokitabang dianon nog, ⁶ "Kounutan, og dodondagon ku ondi' mokodag bu ondi' tanan mokopoglilow ditu' sog baloy. Misinsa tokodoy nog mosakit non."

⁷ Tinabal ion ni Isus nog, "O'o, ongoyon ku da ion pokodagoy."

⁸ Tibua, tinumabal og kounutan nog sundaluanan koyon nog, "Kounutan, kona' u patut mokpodangan dianika sog baloy u. Suga'id non, talu' mu tibua nog kumodag na og dodondagon ku kitu', po' kumodag na dun. ⁹ Po' akon

si'oy, ngon dosop og kounutan nog mogbaya' dianakon. Bu ongon dosop og sundaluanan nog bila dondagon ku ompanow, mokokunut da dianakon. Bu bila sop dondagon ku mokpolani dianakon, mokokunut ilan dosop. Bu bila dondagon ku og sosugu'on ku nog moginang nog ain kolegan ku, inangon non dosop.”

¹⁰ Dangan midongog ni Isus og tinalu' nog gotow koyon, kisobu'an ion dun nog boya'an tinolu'an non og gotowanan koyon nog mikpogunut dianon nog, “Totu da, da' u pa sibon pokolumpak nog gotow nog ma' nini kopagon og kopongandol non, minsan si'oy sog bansa Israel.

¹¹ Tolu'on ku dianiu, nog modakol og gotowanan nog mokpoktidu sog silangan sindopan madap ilan kuman dia ni lo' Abraham, si Isak, bu si Jakub sog pigdotu'an ditu' sog glangit. ¹² Tibua, og gotowanan kitu' nog mokampu' bosia sog pigdotu'an nog Mikpongon, tikpu'on ilan sog glowasan ditu' sog kodoloman. Bu ditu' ilan poglulad bu mongolongot og ngisianan nilan.”

¹³ Tubus nion, miktalu' si Isus sog kounutan nog sundaluanan koyon nog, “Uli' a na. Po' motuman da dianika og tud mu koyon.” Bu og tang koyon kiuli'an doda' og dodondagon non kitu'.

*Modakol og di' mokokodag nog kiuli'an ni Isus
Mark 1:29-34, Luk 4:38-41*

¹⁴ Tubus nitu', minangoy si Isus sog baloy ni Piter. Dangan sinumolod ion, mitongow non og ponugangan ni Piter nog glibun nog pogbolilid po' mipanas. ¹⁵ Dadi, dinoponan ni Isus og komot

non bu kiowasan ion. Dadi, migbuat ion mangka non tologadoy si Isus.

¹⁶ Dangan sinumindop na gondow, modakol og gotowanan nog pinosopan nog glatdiwataan non pingoit ditu' non. Pimugow non og glatdiwataan kitu' bianan sog talu' non. Bu og glam nog ondi' mokokodag koyon dion kiuli'an non.

¹⁷ Ion non ini og kotumanan nog tinalu' kitu' nog polomolatas nog talu' nog Mikpongon nog si Isaya kobon nitu' nog, "Kiuli'an non ita mangka non owa'oy og mokosakitanan ta."*

Og kobianbianan nog gotow ain mokokunut dia ni Isus

Luk 9:57-62

¹⁸ Dangan mitongow ni Isus nog modakol og gotowanan nog miglibut dianon, tinolu'an non og sulanggu'anan non koyon nog, "Tumolipag ita ditu' sog dipag nog danow koni." ¹⁹ Sog da' ilan pa gonat, mikpolani dianon og polopanad nog botad nog bansa Hudyu mangka poktalunog, "Kounutan, mogunut u dianika minsan ain ka angoy."

²⁰ Tinumabal si Isus nog, "Og tinggalung togo pogonongan, bu og manukmanuk togo salag. Tibua, og Binata' sog Kilawan, da'idun tanan og dolopa'an non."

²¹ Og sala kotow sop nog sulanggu' non mik-talu' dianon nog, "Kounutan, ondi' u pa mokodunut dianika po' lobongon ku pa poguna og gama' u."

---

* **8:17** 8:17 Isaya 53:4

²² Tinabal ion ni Isus nog, “Pogunut a di-anakon. Potiang nika na ain og di' bololaga' dianilan og pigdotu'an nog Mikpongon nog ilan dona og lumobong nog bangkoy nilan.”

Pilota' ni Isus og goyup

Mark 4:35-41, Luk 8:22-25

²³ Tubus nitu', sinumakoy si Isus ilan nog sulanggu'anan non koyon dia sog bolangoy mangka ilan tulak. ²⁴ Gomonsunoy pa, tinumokow moglogoyup nog landu' na kolandos dia sog danow koyon boya'an nog kisigoban nog nabok og bolangoy nilan koyon. Tibua, si Isus poktulug. ²⁵ Dadi, inangoy ion tonudoy nog sulanggu'anan non koyon, “Kounutan, tabang! Mogla'at ita!”

²⁶ Tubus nitu', tinolu'an non ilan nog, “Iduma kondokan amu ma? Kulang doda' og kopongandol niu!” Mangka ion pogbuat bu polota'oy og galu' koyon bu og nabok nog mokoluksang. Sododu'un tinumodo' tokodoy og danow koyon.

²⁷ Kisobu'an tokodoy og sulanggu'anan non koyon mangka ilan poktalunog, “Sima gidoy og gotow koni nog minsan si'oy og galu' bu og nabok mogbilang ma dianon!”

Kiuli'an ni Isus og dua' kotow nog tinosopannog glatdiwataanan

Mark 5:1-20, Luk 8:26-39

²⁸ Sokali' ilan dinumonggu' ditu' sog dipag nog danow koyon sog bonua nog ngalan non Gadarinis. Linumpak ion nog dua' kotow nog tinosopan nog glatdiwata nog ditu' ilan miktidu sog kolobongan. Bu kondokondok ilan tokodoy

nog boya'an nog da'idun tanan og mokobian sog dalan koyon. ²⁹ Bu mikpoktalu' ilan nog mosikad nog, "Olo og dunon mu dianami, Ika og Bata' a nog Mikpongon? Ongoyon mu ta' ami posinsaoy nog saka da' pa datong og tang non?"

³⁰ Sog molayu'layu' nilan koyon, ngon og panun nog babuy nog pokponungkal. ³¹ Og glatdiwataan kyon, migbubut ilan dia ni Isus nog bila bugowon non ilan, dia ilan sangon sog babuayan kyon.

³² Dadi, sinagda ilan ni Isus mokpongluas. Bu mikpongluas ilan tidu sog dua' kotow koyon mangka ilan sangon sog babuayan kyon. Bu og panun nog babuy koyon, mikpongobok ilan dumiksun mangka pokpongokpu sog danow koyon bu mitipot ilan pomogla'at. ³³ Dangan mitongow nog polongipat nog babuayan kyon og ma' nion koyon, mikpongobok ilan mangka nilan poguksugoy ditu' sog koliwagan bonua og glam nion bu asta og kibianbianan nog dua' kotow kitu' nog bakas tinosopan nog glatdiwataan. ³⁴ Dadi, og glam nog gotowanan ditu' sog koliwagan bonua kitu', inangoy nilan lumpakoy si Isus bu pigbubut nilan nog mawa' pa dion sog bonua nilan koyon.

9

Og daday kiuli'an ni Isus

Mark 2:1-12, Luk 5:17-26

¹ Dadi, sinumakoy si Isus sog bolangoy mangka ion tolipag posungu' ditu' sog dili bonua non.

² Dangan minatong ditu', ngon og daday nog

inoyungan nog gotowanan sog pigbolilidan non posungu' ditu' ni Isus. Dangan mitongow non og kopongandol nilan dianon, tinolu'an non og daday koyon nog, "Aki, poba'is mu og pikilan mu, po' og dusaanan mu inompunan na."

³ Dangan ion midongog nog duma polopanadanan koyon nog botad nog bansa Hudyu, migdialominawa ilan nog, "Og gotow koni moglaka'laka' ma monalu' dia sog Mikpongon!"

⁴ Tibua, kisunan ni Isus bog olo og pomikilan nilan koyon. Dadi, tinolu'an non ilan nog, "Iduma molaton ma og pomikilan niu dianakon?"

⁵ Ain gidoy og molomu tolu'on, 'Inompunan na og dusaanan mu,' otawaka moktalul' nog, 'Pogbuat a mangka a panow?' ⁶ Tibua, bagun niu kosunan, potongowon ku dianiu nog og Binata' sog Kilawan togo baya' mongampun nog dusa nog gotowanan dini sog glupa'an." Mangka non tolu'oy og daday koyon nog, "Pogbuat a le. Imud mu og pigbolilidan mu koyon bu pitang mu muli'." ⁷ Dadi, migbuat doda' og gotow koyon mangka ion uli'. ⁸ Dangan mitongow nog gotowanan og ma' nion koyon, kiondokan ilan dun bu piksonglitan nilan og Mikpongon dun nog ion migbogoy nog baya' nog ma' nion dia sog gotowanan.

*Inonggat ni Isus si Matiu
Mark 2:13-17, Luk 5:27-32*

⁹ Dangan miglandan si Isus, mitongow non og gotow nog ngalan non si Matiu pogingkud sog baloybaloy nog pokpongobatan non nog

buis. Tinolu'an ion ni Isus nog, “Pogunut a le dianakon.” Dadi, migbuat ion mogdayun mangka pogunut dia ni Isus.

¹⁰ Tubus nitu', si Isus bu og sulanggu'anan non, migadap ilan kuman ditu' ni Matiu. Modakol og polongabatanan nog buis bu og bolodusaon* nog minangoy ilan madap kuman dia ni Isus bu sulanggu'anan non. ¹¹ Dangan mitongow nog parasiuanan og ma' nion koyon, sinakan nilan og sulanggu'anan ni Isus nog, “Iduma og polopnad niu koyon mampu' ma kuman dia sog polongabatanan nog buis bu sog bolodusaon?”

¹² Dangan ion midongog ni Isus, tinolu'an non ilan nog, “Og gotow nog mokodag, da'idun na og balan non nog polomulung. Tibua, og gotow nog di' mokodag, ngon kobalan non dun. ¹³ Dadi, angoy niu pogonadoy bog olo og ma'ana nog sinulat koni sog Kitab nog, ‘Og kolegan ku og mololat amu gaba' nog pomalas niu dianakon.’”[†] Long sop ni Isus dun, “Po' akon, kona' gangoy u dini mangoy mongonggat sog ain mokpikil nog midulus ilan na. Suga'id non, inangoy u onggatoy ain og gotow nog bolodusaon.”

Og sak pa'ali sog mokpuasa

Mark 2:18-22, Luk 5:33-39

¹⁴ Tubus nitu', og sulanggu'anan ni Jan nog Polomunyag minangoy ditu' ni Isus mangka

---

* **9:10** 9:10 Og pigolong koyon nog iningolanan og bolodusaon, og gotowanan kitu' nog long nog parasiuanan dun, sumboy ponumpilian po' da' pokokunut sog Botad nog bansa Hudyu.

[†] **9:13** 9:13 Hosea 6:6

poksak nog, “Ami bu og parasiuanan, mokpuasa ami. Saka, og sulanggu'anan mu ondi' ma?”

¹⁵ Tinabal ilan ni Isus nog, “Mogusoy ta' gidoy nog og pongantim mosusa nog kobon pa nog dion nilan og koingon koyon? Ondi' na doda'. Tibua, ngon da gondow non nog bigdason dianilan og koingon koyon, mangka ilan pa pokpuasa.”‡

¹⁶ Long non sop dun, “Da'idun og gotow nog bila monilob, gumabas nog bogu ponopoton nog da' pa kolo' mangka non tiloboy sog dan glogdoy. Po' bila kumolo' og tilob non koyon mogdungag lumiwig og bogyang nog dan glogdoy non koyon.

¹⁷ Bu domikian dosop nog da'idun og gotow nog tumagu' nog bogu galak dia sog dan togu'an nog di' lumagyat. § Po' bila ma' nitu', ombogdak og togu'an koyon dun po' ondi' na lumagyat. Dadi, mogla'at og togu'an non koyon bu mogula' og galak koyon. Og bogu galak sumboy dia na doda' togu'oy sog bogu togu'an nog lumagyat po' bagun og galak koyon ondi' mogasta bu og togu'an non koyon ondi' dosop mogla'at.”

Kiuli'an og bata'libun bu og glibun nog tinu-muyoksog glogdoy ni Isus

Mark 5:21-43, Luk 8:40-56

¹⁸ Solian pa ni Isus moktalu' dia sog gotowanan koyon, ngon og gotow dion og polongokbit nog solabuk baloy nog poglumpukan nog bansa

---

‡ **9:15** 9:15 Og koingon koyon si Isus. Bu ngon gondow nog mokawa' ion dianilan bianan sog kopatoy non. § **9:17** 9:17 Og bansa Hudyu, og gomiton nilan nog togu'an galak og panit nog potubu'on. Og pononggi'an non koni pa'ali dia sog bogu pomali non bu og dan tud nog gotowanan kitu' ondi' pia poglongkiton mogunut.

Hudyu. Og gotow koyon mikpolani dia ni Isus mangka inglu'ud dia sog sungu'an non, mangka ion poktalu' nog, "Og bata' u nog glibun kotok-tusoy non pa. Tibua, amoyamoy dianika, angoy mu pa ion doponoy bagun da motubu' mokpuli'."

¹⁹ Dadi, migbuat si Isus asta og sulanggu'anan non koyon mangka ilan pogunut dianon.

²⁰ Sintak nilan ompanow, ngon og glibun nog sinuma'ut dianilan. Og glibun koyon piglodasan nog dugu' sog solod nog sopulu' bu dua' ton. Mikpolani ion dia sog tolikudan ni Isus mangka non tuyokoy og sudung nog glogdoy ni Isus. ²¹ Po' donsama' na migdialom pikilan og glibun koyon nog, "Minsan si'oy sagya motuyok u og glogdoy non kuli'an u na dun."

²² Dadi, tinumolikud si Isus mangka sungu' sog gotowanan bu mitongow non og glibun koyon. Dadi, tinolu'an non ion nog, "Ibun, poba'is mu og pikilan mu, po' sabap sog kopongandol mu kiuli'an ka." Dadi, sododu'un kiuli'an doda' og glibun koyon.

²³ Dangan minatong ilan sog baloy nog polongokbit kitu', sinumolod ilan. Bu mitongow ni Isus og polomansi'anan* bu og gotowanan koyon dion mikponglangos ilan. ²⁴ Dadi, tinolu'an non ilan nog, "Pongawa' amu dini! Po' og bata' koni onda' patoy, suga'id non, sagya da ion mitulug."

Dadi, pigwanwan nilan si Isus dun. ²⁵ Tibua, dangan linumiu na og gotowanan kitu', sinumolod si Isus sog dugu' nog binotangan nog

---

* **9:23** 9:23 Og botad nilan, bila ngon og matoy dianilan, tumindan ilan nog gotow momansi' bu lumangos.

bata'libun koyon mangka non pogoidoy sog kotow bu og bata' koyon migbuat.

²⁶ Og dongogan koni mipulonag sog gliwag nog bonua koyon dion.

Kiuli'an ni Isus og dua' kotow buta

²⁷ Dangan miglandan si Isus, ongon dua' kotow og buta nog migunut dianon kobon nilan moktalu' nog mosikad nog, "Pangkat ni Apu' Dabid! Kololatoy mu pa ami!"

²⁸ Dangan sinumolod na si Isus sog baloy, og butaanan koyon, mikpolani ilan dianon. Dadi, sinakan non ilan, "Tumud amu ta' da nog kuli'an ku amu?"

Tinumabal ilan nog, "O'o Kounutan, tumud ami da!"

²⁹ Dadi, tinuyok ni Isus og mataanan nilan mangka ion poktalu' nog, "Motuman nion daniu og tinud niu koyon." ³⁰ Bu mikotongow ilan na mogdayun mangka non pigondi'oy moguksug dianilan sog minsan sima. ³¹ Tibua, miguliugan ilan sog gliwag nog bonua koyon mangka nilan pulonagoy og guksugan koyon pa'ali dianon.

Kiuli'an ni Isus og bod

³² Dangan ginumonat tibua og bakas butaanan koyon, ongon sala kotow og tinosopan nog glatdiwata nog boya'an migbod tanan ion dun nog pinitang ditu' ni Isus. ³³ Midoksu' non bugowoy og glatdiwata koyon, mikopoktalu' na og bod koyon. Dadi, kisobu'an og gotowanan koyon dun mangka ilan poksitalu' nog, "Da' ita pa sibon pokotongow nog ma' nini koni dini sog bonua nog Israel!"

³⁴ Tibua, miktalu' og parasiuanan koyon nog, "Sa'an nion kopogboya'an non og glatdiwataanan koyon po' og baya' non koyon dia miktidu sog kounutan nog glatdiwataanan."

Milolat si Isus sog gotowanan

³⁵ Tubus nitu', miguliugan si Isus sog glam nog bonuaanan koyon dion. Mikpanad ion dia sog baloyanan nog poglumpukan nog bansa Hudyu bu pogustal nog Gomba'is nog Guksugan pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon. Bu pikodag non og glam nog di' mokokodag bu ain togo mosakit.

³⁶ Solian non mogbantoy sog gotowanan koyon nog modakol, nog kilogonan ilan bu da'idun og kogobokan nilan, mololat ion tokodoy dianilan po' mama' ilan nog bilibilianan kitu' nog da'idun og polongipat dianilan. ³⁷ Dadi, miktalu' ion dia sog sulanggu'anan non koyon nog, "Moliwag og gonion, tibua, mika'an da og polonggani.†

³⁸ Dadi, pongoningoni amu dia sog gapu' nog gonion koyon nog mokpoit ion dumungag nog polonggani dia sog gonion non koyon."

10

Og ginang nog sopulu' bu dua' sulanggu'anan non

Mark 3:13-19, Luk 6:12-16

¹ Ngon gondow non, sinabi ni Isus og sopulu' bu dua' sulanggu'anan non moglumpuk dianon bu binogayan non ilan nog baya' momugow nog

---

† **9:37** 9:37 Og ma'ana non, og gonion koni, og gotowanan koyon nog da' pa tud. Og polonggani koni, ion non ion og gotowanan kitu' nog tinumud bu pogustal nog talu' nog Mikpongon.

glatdiwataan bu mokpokodag nog ain og di' mokokodag bu ain og togo mosakit nog minsan olo mosokitoy dun.

² Koni og ngalananan nog sopulu' bu dua' kotow og sosugu'onanan non. Og tigana' si Simun (og kodua' ngalan non si Piter) bu og putupusod non nog si Andriu, si Jems bu og putupusod non nog si Jan, og gombata' ilan ni Sebedi. ³ Si Pilip, si Bartolomi, si Tomas, bu si Matiu nog og polongabat nog buis, bu si Jems og bata' ni Alpius, bu si Tadius. ⁴ Bu si Simun og ombolu' kitu' tumindog nog salu bansa non, bu si Judas Iskariot og miguakil kitu' dia ni Isus sog gla'at.

Pipanow ni Isus og sopulu' bu dua' su-langgu'anan non

Mark 6:7-13, Luk 9:1-6

⁵ Og sopulu' bu dua' kotow koni pipanow ni Isus bu pimolian non ilan nog, "Na' amu mangoy sog kona' bansa Hudyu otawaka sog bonua nog Samaria. ⁶ Suga'id non, ditu' amu angoy sog gotow Israel kitu' nog pinonggi' dia sog bilibilianan kitu' nog mikpogbolong. ⁷ Og panow niu koyon, mangoy amu mogustal nog, og kopogdatu' nog Mikpongon mosompol na. ⁸ Bu pokodag niu ain og di' mokokodag bu ain og gipulon, bu potubu' niu puli' ain og minatoy, bu pomugow niu og glatdiwataan. Mikalap amu nog baya' koyon dia sog Mikpongon nog da' bayad dun. Dadi, na' niu dosop poboyadon og gotowanan kitu' nog kitobangan niu. ⁹ Na' amu mogoit nog sin nog minsan andun. ¹⁰ Na' amu

mogoit nog togu'an nog balanbalan, otawaka og gimolaan niu, otawaka og pongyapak niu bu tagad niu. Po' og gotow nog moginang, patut nododa' pokpotubu'on.

¹¹ “Bila mokodopot amu sog koliwagan bonua otawaka sog gimbolayan, ponontong niu og gotow kitu' nog pogodaban sog bonua koyon. Bu solian dion amu, ditu' amu non dukon. ¹² Ampun sumolod amu, ma' nini og talu' niu, ‘Og kotikna' nog pikilan mongon daniu.’ ¹³ Bila og gotowanan sog baloy koyon patut tolu'an dun, monugu dianilan og tinalu' niu koyon. Tibua, bila ondi', muli' da daniu. ¹⁴ Bila da'idun og tumolima' daniu otawaka og mokinongog daniu, pokpasoy niu og glopug nog glupa' nog minokot sog botis niu mangka amu si'oy gonat sog baloy otawaka sog bonua koyon. ¹⁵ Tolu'on ku daniu, bila matong og gondow nog polihala', labi pa og posakit dia sog gotowanan koyon nog di' tumolima' daniu, gaba' nog posakit dia sog gotowanan kitu' sog bonua nog Sodom bu Gomora.

*Og sosugu'on ni Isus mokobian nog posakit
Mark 13:9-13, Luk 21:12-17*

¹⁶ “Poponowon ku amu nog mama' nog bili-bilianan nog mangoy tumimbul dia sog glimongan. Dadi, sumboy molig amu mama' nog mamak bu molumbang amu mama' nog kolopati. ¹⁷ Pongmohilat amu dia sog gotowanan po' pongukpa'an nilan amu mangka nilan amu uok-ilooy dia sog gukum bu pokposokitan amu dia sog baloyanan nog poglumpukan nog bansa Hudyu.

¹⁸ Sabap sog kopokokunut niu dianakon, oiton nilan amu dia sog sungu'an nog gubernadoranan bu sog kodotu'ananan. Bu bianan sog kopoksumodia nilan daniu, mokopoguksug amu dianilan nog Gomba'is nog Guksugan sog bansa Hudyu bu asta sog kona' Hudyu. ¹⁹ Tibua, bila ukpa'an amu mangka amu poksumodiaoy, na' amu mosusa bog olo og tolu'on niu otawaka olo og kotalu' niu dun. Po' sog tang koyon bogayan amu da nog kotoan bog olo og poktolu'on niu. ²⁰ Po' og talu' koyon kona' niu dili talu', suga'id non, og Bolakat nog Mikpongon og mokpotalu' dun daniu.

²¹ “Sog tang koyon pobunu' nilan na og putupusod nilan. Bu ma' nitu' dosop og ginangon nog gama'anana dia sog gombata'anana nilan. Bu og gombata'anana si'oy, mokpongantu ilan na sog mokogulanganana nilan mangka nilan pobunu'.

²² Pokongitan amu nog glam nog gotowanan sabap sog kopokokunut niu dianakon. Tibua, simasima og mokogaga asta sog doksu'an, motabang ion. ²³ Bila posokitan amu sog solabuk bonua, polaguy amu sog len bonua. Tolu'on ku daniu, mangka niu si'oy kulit pongongoyoy og bonua nog Israel koyon, matong na og Binata' sog Kilawan.

²⁴ “Og pikponadan ondi' nododa' motas dia sog mikpanad koyon dianon. Bu og sosoligan, ondi' non dosop pogboya'an og kounutan non.

²⁵ Pada na bila og pikponadan, kilingan non og mikpanad koyon dianon. Bu domikian dosop ma' nitu' og sosoligan nog kilingan non og kounutan non. Bila iningolanan ma nog Belsi-

bul* og kounutan sog baloy, labi na kingolanoy og gla'ayatanan non nog molaton.

Sima og omba'is kondokan?

Luk 12:2-9

²⁶ “Dadi, na' amu mondok sog gotowanan po' da'idun og pigbuni nog ondi' ompotongow. Bu da'idun dosop og piglingod nog ondi' kosunan. ²⁷ Ain og tinalu' u kitu' daniu nog ita ita da, podongog niu na sog glam nog gotowanan. Bu ain og inilom u kitu' daniu, pulonag niu na sog kodokolan. ²⁸ Na' amu mondok nog gotowanan koyon nog glawas niu da ombunu' nilan nog ondi' nilan ombunu' og glimukud niu. Suga'id non, kondok amu dia sog mokopongula'at kitu' nog glawas bu asta glimukud niu ditu' sog danow nog gapuy. ²⁹ Kona' ta' dua' buk og gloksayowanan solad sin da og golaga' non? Tibua, da'idun og modogdag dianilan bog kona' da og glegan nog Gama' niu sog glangit. ³⁰ Tibua, amu, minsan si'oy sagya og binoluan nog buk niu, kosunan nog Mikpongon bog andun dakol non. ³¹ Dadi, na' amu mondok, po' bololaga' amu pa tokodoy dia sog gloksayowanan koyon.

³² “Simasima og moktalul' dia sog gotowanan nog ion mikokunut dianakon, akon si'oy, tolu'on ku dosop ditu' sog Gama' u sog glangit nog ion og pigotowan ku. ³³ Tibua, simasima og sonsingan non akon dia sog sungu'an nog gotowanan, sonsingan ku sop ion ditu' sog Gama' u sog glangit.

---

* **10:25** 10:25 Somo' ita da, og Belsibul koni, ion non ion si Kindagow.

34 “Na' amu momikil nog sa'an minangoy u dini sog dunya po' mokpitang u nog gomigus dia sog gotowanan, suga'id non, og susian. 35 Po' sa'an minangoy u dini bagun og gama' susion nog gombata'anan nog kolokian, bu og gina' susion nog gombata'anan nog kolibunanan, bu og ponugangan nog glibun susion nog mimonugangan dianon nog glibun. 36 Og banta non og salu konglangan non da. 37 Dadi, simasima og mololat dia sog gina'ama' non nog labi pa sog glolatan non dianakon, ondi' ion patut ingolanan nog sulunggu' u. Bu simasima og mololat dia sog gombata'anan non nog labi pa dia sog glolatan non dianakon, ondi' ion dosop patut ingolanan nog sulunggu' u. 38 Simasima og ondi' moleg mokpisan nog kudas non† mangka pogunut dianakon, ondi' ilan patut ingolanan nog sulunggu' u. 39 Simasima og mogapas nog dili kotubu' non, kobolongan da ion dun. Tibua, simasima og lamig non na bolongon og dili kotubu' non sabap sog kopokokunut non dianakon, kongonan ion dun.

40 “Simasima og tumolima' dianiu, tinolima' non dosop akon. Bu simasima og tumolima' dianakon, tinolima' non dosop og dinu-mondag kitu' dianakon mangoy dini sog dunya.

41 Simasima og tumolima' dia sog polomolatas, nog sa'an tinolima' non po' og polomolatas nog talu' nog Mikpongon, mokalap ion nog sugda nog bogoyon dia sog polomolatasan. Bu simasima

---

† **10:38** 10:38 Og ma'ana nog talu' koyon nog pisanon non kudas non, minit motigdown kobianbisanon non, di' nododa' lumota' mokokunut dia ni Isus.

og tumolima' nog gotow nog midulus nog sa'an tinolima' non po' og gotow koyon midulus doda', mokotabuk ion nog sugda nog bogoyon sog ain midulus dia sog Mikpongon. ⁴² Simasima og mogbogoy nog minsan sala saguk si'oy nog tubig nog motigdown dia sog gotow nog minsan andun kobaba' po' og gotow koyon og sulanggu' u, tolu'on ku dianiu, kobogayan nododa' ion nog sugda.”

11

Og sak ni Jan nog Polomunyang dia ni Isus Luk 7:18-35

¹ Dangan mitubus tibua ni Isus pomolioy og sopulu' bu dua' sulanggu'anan non koyon, miglandan ion sog duma bonuaanan nog molani dion po' mangoy ion mokpanad bu mogustal.

² Dangan midongog ni Jan nog Polomunyang ditu' sog kolobusuan og pa'ali sog piginang ni Kristu, dinondag non og duma sulanggu'anan non mangoy moksak dianon nog, ³ “Ika nota' og pokpodotongan kitu' nog mangoy dini nog maktidu sog Mikpongon, otawaka mogbagad ami pota' nog len?”

⁴ Tinabal ilan ni Isus nog, “Pokpuli' amu ditu' ni Jan mangka niu pogobitoy dianon og midongog niu bu og mitongow niu. ⁵ Talu' niu dianon nog og butaanan mikotongow na. Og dadayanan mikopanow na. Bu ain og gipulon kiuli'an na. Bu og bongolanan mikodongog na. Bu og minatoy mitubu' puli'. Bu ain og miskinan kisuksugan na nog Gomba'is nog Guksugan. ⁶ Bu ain da' kitu'

pogdua'dua' nog pikilan non dianakon, popiaon na.”

⁷ Dangan poglogonat na og sulanggu'anan ni Jan, miktolipun si Isus mogustal sog gotowanan pa'ali dia ni Jan. Long non dun, “Dangan minangoy amu ditu' ni Jan sog bonua kitu' nog mologon pogonongan, olo ma og pigdodomaan niu nog motongow niu ditu'? Migdodama amu ta' nog si Jan og gotow kitu' nog moguya' og pomikilan non mama' nog dawon nog timbolow nog diadia kopalid bila oyupan nog galu'? Ondi' le! ⁸ Bila ma' nitu' ondi' ma, olo ma og pigdodomaan niu sog kangoy niu kitu' ditu'? Og gotow ta' kitu' nog omba'is og ponopoton non? Kona' le! Po' og gotowanan koyon nog minapot nog mokologan, dia ilan migonong sog baloy nog datu'. ⁹ Olo doda' buan og inangoy niu tontongoy ditu'? Og polomolatas ta' nog talu' nog Mikpongon? O'o, motud ion. Po' tolu'on ku dianiu, og mitongow niu kitu' ditu' kona' tibua og polomolatas nog talu' nog Mikpongon, suga'id non, labi pa ion ditu'. ¹⁰ Pa'ali dia ni Jan, ion og pigolong kitu' nog sinulat dia sog Kitab nog, 'Ngon og sosugu'on ku nog punaon ku dianika moksimpan nog bianan mu.’*

¹¹ “Tolu'on ku dianiu, og glam nog binata' nog gotow sog dunya koni, da'idun og motas pa dia ni Jan nog Polomunyang. Tibua, og gotow kitu' nog ombaba' sog glam non dia sog pigdotu'an nog Mikpongon, motas pa dia ni Jan. ¹² Tidu sog kopoktolipun ni Jan momali asta sog numun koni, og kopogdatu' nog Mikpongon kobon non

---

* **11:10** 11:10 Malakai 3:1

mogidud bu pogogowon nog gotowanan kitu' nog mokobolu'. ¹³ Og glam nog polomolatasanan kitu' bu og Botad kitu' nog pilatas ni Muses mikpodonsama' nog posungu' kitu' matong asta tinumua' si Jan. ¹⁴ Bila tudon niu itu', ion og pogolongon nilan kitu' nog si Iladya nog mokpuli' kitu' dini. ¹⁵ Dadi, ain togo tolinga, sumboy pokinogogan non og piktalu' u koni."

¹⁶ Ma' long sop ni Isus dun, "Ain gidoy koponggi' og gotowanan numun koni? Olo gidoy og kima'ma'an nilan? Mama' ilan nog gombata'anan kitu' nog miglumpuklumpuk dia sog tobu'an nog maktotowagoy ilan nog, ¹⁷ 'Miglami ami bosia saka ompok amu mongigal. Linumangos ami saka onda' amu ampu' moksogow.' ¹⁸ Dangan minangoy dini si Jan nog Polomun-yag, mikpuasa ion bu da' ion poginum nog ombisa. Tibua, mikpoktalun' og gotowanan nog, 'Tinosopan ion nog glatdiwata.' ¹⁹ Bu dangan minangoy dini og Binata' sog Kilawan, bu og piginang non kuman bu moginum, mikpoktalun' og gotowanan nog, 'Gibogon bu pololangu ion, bu og pakasibata'anan non og polongabatanan nog buis bu og bolodusaon.' Og kotoan nog Mikpongon kotoksi'an da nog motud bianan sog piginang non."

*Kosusasusa og gotowanan nog polomungyas
Luk 10:13-15*

²⁰ Tubus nitu', miktolipun si Isus mogbina' sog gotowanan kitu' nog dia sog bonuaanan nog piginangan non og kodokolan nog gingy-ata'anan, po' da' ilan poglila' nog dusaanan

nilan. ²¹ Dadi, miktalu' ion nog, “Kosusasusa amu, og gotowanan sog bonua nog Korasin bu sog bonua nog Betsaida. Po' somo' og dakol nog gingyata'anan kitu' nog ininang u ditu' niu, dia u pa ininang sog bonua nog Tair bu Sidon, miobon ilan na bosia moglila' nog dusaanan nilan bu ponapot nog saku mangka ingkud dia sog gobuan.† ²² Tibua, tolu'on ku daniu, bila matong na og gondow nog polihola'on nog Mikpongon og gotowanan, labi pa og posakit daniu sog posakit dia sog gotowanan kitu' sog bonua nog Tair bu Sidon. ²³ Bu amu og gotowanan sog Kapernaum, moleg amu si'oy ompotas asta motingku' amu sog glangit, lobu'on amu da dia sog gapuy kitu' nog ondi' ompalong. Po' somo' ditu' miinang sog koliwagan bonua nog Sodom og gingyata'anan kitu' nog ininang u daniu, og Sodom kitu' dion pa bosia asta numun koni. ²⁴ Tibua, tolu'on ku daniu, bila matong na og gondow nog polihola'on nog Mikpongon og gotowanan, labi pa og posakit daniu sog posakit dia sog gotowanan sog bonua nog Sodom.”

Pokpolani amu dianakon ain og milupug

Luk 10:21-22

²⁵ Tubus nitu', migyakin si Isus nog, “Ama', Ika og Pogbaya' sog pigloban nog glangit bu glupa'an. Mikposolamat u dianika po' linimod mu og kohinangan kitu' dia sog ain gotowanan nog sabutba'asa bu pitongow mu dia sog gotowanan kitu' nog kulang pa bosia og sabut non.

---

† **11:21** 11:21 Po' ma' nitu' og kopoglila' nilan nog dusaanan nilan.

²⁶ O'o, Ama', ininang mu itu' po' ma' nitu' og kosu'atan ka dun."

Tubus nitu', miktalu' nosop si Isus dianilan nog, ²⁷ "Og glam non inuakil na dianakon nog Gama' u. Da'idun og mokokilala bog sima og Bata' lual da og Gama'. Bu da'idun dosop og mokokilala bog sima og Gama' lual da og Bata' bu ain og kolegan nog Bata' koyon potongowon dianon og Gama' non.

²⁸ "Angoy amu dini nakon, ain og milupug bu kibogatan po' pulolion ku amu. ²⁹ Tabuk niu og pomali u nog popisanon ku dianiu bu poganad amu dianakon po' moto u sumungod, bu ombaba' og bolotabat u. Bu mokulali amu dun mahatul. ³⁰ Po' og pomali u molomu unuton bu ondi' amu da kobogatan dun."

12

Og sak pa'ali sog Gondow nog Pogulali

Mark 2:23-28, Luk 6:1-5

¹ Ngon gondow non, og Gondow nog Pogulali, minian si Isus bu og sulanggu'anan non dia sog polayan. Og sulanggu'anan non koyon mingotu' nog paloy mangka nilan pomoliasoy bu kanoy po' mogutom ilan.

² Dadi, dangan mitongow ilan nog parasiuanan koyon, miktalu' ilan dia ni Isus nog, "Tontong nika polo'ma og sulanggu'anan mu koyon. Miginang ilan ma nog kona' botad sog Gondow nog Pogulali."

³ Dadi, tinabal ilan ni Isus nog, "Da' niu ta' buan kobasta og sinulat kitu' sog Kitab

pa'ali sog gininang ni Dabid kitu' kobon nitu' dangan kigutoman ilan nog dumaanan non? 4 Sinumolod ion sog dialom nog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon bu kinuman ion nog pan kitu' nog inuakil na dia sog Mikpongon mangka non dosop pomogoyoy dun og dumaanan non. Saka da'idun bosia og mokokan dun lual da og boliananan po' ma' nitu' og bonduan dia sog Botad.* 5 Bu kodua' sop, da' niu ta' kobasta og sinulat kitu' dia sog Botad† nog, giap nog Gondow nog Pogulali, og boliananan moginang da sog Baloy nog Poktomuyan, tibua, da' ilan da pokosala' dun. 6 Tolu'on ku dianiu, nog numun kitu' ngon na dini bololaga' pa dia sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon. 7 Somo' bosia mosabut niu og ma'ana nog sinulat koni sog Kitab nog, 'Og kolegan ku og mololat amu, gaba' nog pomalas niu dianakon.'‡ Somo' misabut niu da, di' niu bosia polihola'on og gotow nog da' pokodusa. 8 Po' og Binata' sog Kilawan, ion og Pogbaya' sog Gondow nog Pogulali."

Kiuli'an ni Isus og gotow nog minguyomong komot non

Mark 3:1-6, Luk 6:6-11

9 Tidu ilan dion, sinumolod ilan ditu' sog baloy nog poglumpukan nog bansa Hudyu. 10 Bu ongon og glaki dion nog minguyomong og komot non. Sabap sog pogolapsobapan nilan si Isus, sinakan

---

* **12:4** 12:4 Og ma'ana nog piktalu' ni Isus koyon, minsan si'oy ma' nitu' og gininang ni lo' Dabid, da' ilan da sila'oy dun sog Mikpongon. † **12:5** 12:5 Numbers 28:9-10 ‡ **12:7** 12:7 Hosea 6:6

nilan ion nog, “Og botad ta' gidoy mokpokodag nog di' mokodag sog Gondow nog Pogulali?”

¹¹ Tinabal ilan ni Isus bianan sog pononggi'an. Ma' long non dun, “Bila ngon sala kotow daniu nog ngon solabuk bilibili non nog saka milabu' dia sog gluang nog mitang sog Gondow nog Pogulali, potiangon niu ta' gidoy dion. Ondi' niu ta' owa'on dion? ¹² Og gotow labi pa kobololaga' dia sog bilibili. Dadi, sa'an itu', og botad da og moginang nog molongas minsan og Gondow nog Pogulali.” ¹³ Tubus nitu', tinolu'an non og gotow koyon nog minguyomong og komot non nog, “Ogot mu og komot mu koyon.” Dadi, inogot non doda' og komot non koyon bu mioksud na ma' nog dan, ma' da nog sobola' komot non koyon. ¹⁴ Tibua, linumuas og parasiuanan koyon mangka ilan pogupakat bog olo pondayan nilan bagun nilan ompongula'at si Isus.

Og sosugu'on nog pinili' nog Mikpongon

¹⁵ Tibua, kisunan ni Isus og pikilan nilan koyon. Dadi, minawa' ion sog bonua koyon. Modakol og gotowanan nog mikpogunut dianon. Bu kiuli'an non og glam nog mosakitanan nilan ¹⁶ mangka non ilan pogondi'oy moguksug pa'ali dianon. ¹⁷ Sa'an ion ma' nion po' bagun motuman og tinalu' kitu' nog polomolatas nog Mikpongon nog si Isaya kobon nitu'.

¹⁸ “Koni og sosugu'on ku kitu' nog pinili' u. Ion non og kololaman ku, bu kisu'atan u tokodoy dianon. Bogoyon ku dianon og Bolakat u bu pulonagon non og kodulusan minsan sog gotowanan nog kona'

Hudyu. ¹⁹ Ondi' ion moksusi, bu ondi' ion moglogapis, bu di' non posikadon og talu' non dia sog kosompagan. ²⁰ Og gotow nog moguya' og tud non pongdolo'isogan non. Bu tobangan non og gotow nog da' na dodomaan non. Ondi' ion lumota' asta popondagon non og kodulusan dia sog molaton. ²¹ Bu og glam nog gotowanan mododama dianon.”§

Si Isus bu si Belsibul

Mark 3:20-30, Luk 11:14-23

²² Tubus nitu', inoit nilan ditu' ni Isus og gotow nog tinosopan nog glatdiwata nog boya'an mibuta bu migbod tanan dun. Bu kiuli'an ni Isus og gotow koyon nog boya'an mikotongow na bu mikopoktalu' na. ²³ Og glam nog gotowanan koyon dion, kisobu'an ilan dun bu miksitalu' ilan nog, “Ion non ta' gidoy ini og pangkat kitu' ni Apu' Dabid?”

²⁴ Tibua, dangan midongog nog parasiuanan koyon, miktalu' ilan nog, “Sa'an ion kopogboya'an non og glatdiwataanan koyon po' sabap da sog baya' nog kounutan nog glatdiwataanan nog si Belsibul.”

²⁵ Tibua, kisunan ni Isus og dialom pikilan nilan. Dadi, tinolu'an non ilan nog, “Bila og sala pigdotu'an ombahagi' bu mangka ilan poksusi ilan bu ilan, mogla'at ilan nododa'. Bu bila og sala kobonua otawaka og sala kobaloy moksusi ilan bu ilan, ondi' ilan nododa' mokindog.

²⁶ Bila si Kindagow bugowon non og pakasi non

---

§ 12:21 12:21 Isaya 42:1-4

Kindagow, ombahagi' ion dun bu di' nododa' mokindog og pigdotu'an non. ²⁷ Dadi, bog ma' nitu' buan nog long niu dun, nog og baya' u dia miktidu sog baya' ni Belsibul, ain ma gidoy buan miktidu og baya' nog gla'ayatanan niu koyon momugow dun? Dili da og gla'ayatanan niu og mokotaksi' dianiu nog di' motud og poktolu'on niu koyon. ²⁸ Tibua, bila og baya' u koni momugow nog glatdiwataan dia miktidu sog Bolakat nog Mikpongon, og ma'ana non minatong na og kopogdatu' nog Mikpongon dianiu.

²⁹ “Bu doma ma' nini, olo gidoy mogandun kosolod nog gotow dia sog baloy nog gotow kitu' nog modasig* bu mangka non pongolapoy og balananan nog gotow koyon, lual da boludon non poguna og gotow koyon nog modasig? Ombalud non tibua, malap non na og balananan nog glaki koyon.

³⁰ “Simasima og di' sumolabuk dianakon, binanta non akon. Bu simasima di' tumabang dianakon mokpolimud nog pigotowan ku, og ma'ana non, ion tanan og mogbinglag dun. ³¹ Dadi, tolu'on ku dianiu, nog minsan olo dusaoy dun bu minsan olo og kopoglaka'laka' non sog Mikpongon, og gotowanan koyon kompunan da. Tibua, ain og moglaka'laka' dia sog Bolakat nog Mikpongon ondi' nododa' kompunan. ³² Bu simasima og mantu dia sog Binata' sog Kilawan bianan sog talu', kompunan da. Tibua, simasima og mantu dia sog Bolakat nog Mikpongon bianan

---

* **12:29** 12:29 Og pogolongon koni nog gotow nog modasig, ion non ion si Kindagow.

sog talu', ondi' nododa' kompunan tidu sog numun koni asta sog gunan nog gondow.”

Og kayu kilolaan dia sog bunga non

Luk 6:43-45

³³ Long sop ni Isus dun, “Og kayu nog molongas, molongas sop og bunga non. Bu og kayu nog togo mosakit, molaton sop og bunga non po' og kayu, kilolaan bianan sog bunga non. ³⁴ Og tupu'anan amu nog mamak kitu' nog molala! Olo og mogandun kopoktalun niu nog molongas nog saka molaton amu nog gotow? Po' og talu' nog gotow nog lumuas sog baba' non, dia miktidu sog dialom pikilan non. ³⁵ Po' bila molongas og mitagu' dia sog pomikilan nog gotow, molongas dosop og polomotadon non bu ponolu'on non. Tibua, bila molaton og mitagu' dia sog pomikilan nog gotow, molaton dosop og polomotadon non bu ponolu'on non. ³⁶ Po' tolu'on ku dianiu, sog matong og gondow kitu' nog polihola'on nog Mikpongon og glam nog gotowanan, og kokonia dianilan kosakan ilan nog minsan si'oy sotoktang og mitalu' nilan nog da'idun sagnat non. ³⁷ Po' bianan sog tinalu' niu kitu', og talu' niu kitu' og mukum dianiu bog kompunan amu ta' otawaka ondi'.”

Og parasiuanan mingambat nog gingyata' dia ni Isus

Mark 8:1-12, Luk 11:29-32

³⁸ Tubus nitu', og duma parasiuanan koyon dion bu og polopanadanan nog botad miktalu' dia ni Isus nog, “Polopanad, potongowoy mu dow ami nog gingyata' mu.”

³⁹ Tinumabal si Isus nog, “Og gotowanan numun koni nog mongambat ilan nog gingyata', molaton ilan nog gotow bu mogbalu'balu' ilan tibua moktamuy dia sog Mikpongon. Mongambat ilan si'oy dun, da'idun og gingyata' nog potongowon dianilan lual da og gingyata' nog pa'ali dia ni Jona, og polomolatas kitu' nog talu' nog Mikpongon kobon nitu'. ⁴⁰ Domikian da ma' ni Jona nog tolu gobi tolu ondow ion sog dialom tian nog kosolagan nog soda', ma' nitu' dosop og Binata' sog Kilawan, tolu gobi bu tolu ondow dosop ion dia sog dialom nog glupa'. ⁴¹ Po' sog matong gondow nog polihala' og gotowanan sog koliwagan bonua nog Ninebe, mampu' ilan mindog monusun sog gotowanan numun koni nog sumboy ukumon. Po' ilan si'oy, dangan midongog nilan og gustalan ni Jona, miglila' ilan mogdayun nog dusaanan nilan. Saka numun koni ongon na dini og motas pa dia ni Jona. ⁴² Bu ma' nitu' dosop og ba'i kitu' kobon nitu' nog tidu sog bonua nog Siba. Molayu' si'oy tokodoy og piktiduan non, migapas da mangoy monginongog nog kotoan ni Datu' Solomon. Ion si'oy, sog matong gondow nog polihala', mindog dosop ion monusun sog gotowanan numun koni nog sumboy ukumon. Saka numun koni ongon na dini og motas pa dia ni Solomon.”

Og kopokpuli' nog glatdiwata

Luk 11:24-26

⁴³ Ma' long sop ni Isus dun, “Bila lumuas og glatdiwata tidu sog glawas nog gotow nog sinongonan non, ginangon non moglinsua'an

sog ainain nog kolukan monontong nog gulolian non. Tibua, ondi' ion mokotongow dun. ⁴⁴ Dadi, moktalu' ion nog, 'Mokpuli' u ditu' sog bakas tiniduan ku.' Bila matong ion dion, motongow non nog da'idun og migonong dun, bu molonu', bu migusoyusoy. ⁴⁵ Mongonggat pa ion nog pitu buk glatdiwataanan nog duma non nog labi pa dianon kolaton mangka ilan sangon dia sog gotow koyon, bu pogonong dion. Dadi, og doksu'an nog gotow koyon, labi pa kolaton sog tigana' kitu'. Domikian da ma' nitu' og gotowanan numun koni nog mokolaton ilan."

Og gina' bu og putupusodanan ni Isus nog kolokianan

Mark 3:31-35, Luk 8:19-21

⁴⁶ Sog solian pa moktalu' ni Isus sog gotowanan, minatong og gina' non bu og putupusodanan non nog kolokianan. Ditu' ilan pogindog sog glowasan po' moleg ilan mogabitabit dianon. ⁴⁷ Ongon sala kotow dion miktalu' dianon nog, "Polopanad, og gina' mu bu putupusodanan mu nog kolokianan, ditu' ilan sog glowasan po' moleg ilan mogabitabit dianika."

⁴⁸ Tinumabal si Isus nog, "Sima buan og gina' u bu og putupusodanan ku?" ⁴⁹ Tinondu' non og sulunggu'anan non mangka poktalu' nog, "Koni og gina' u bu og putupusodanan ku. ⁵⁰ Po' simasima og mokokunut nog glegan nog Gama' u sog glangit, ilan og putupusodanan ku bu og gina' u."

13

Og pononggi'an pa'ali sog sinumigwag nog boni'

Mark 4:1-9, Luk 8:4-8

¹ Sog gondow koyon, linumuas si Isus sog baloy koyon mangka angoy ingkud sog goksid nog danow koyon po' mokpanad ion. ² Sabap sog kodakol nog gotowanan og linumumpuk dianon, sinumakoy ion sog bolangoy mangka ingkud ditu'. Bu og gotowanan koyon, dion ilan pogindog sog pontad. ³ Bu modakol og pinanad non dianilan bianan sog pononggi'an. Ma' long non dun, "Ngon sala kotow minangoy sumigwag nog boni'. ⁴ Dangan sinigwag non og boni' non koyon, og duma dia mitona' sog dalan bu pingoktuk nog manukmanukanan. ⁵ Og duma sop dia mitona' sog dolonitan nog ombabow da og glupa' non. Bu tinumubu' mogdayun po' ombabow og glupa' non. ⁶ Tibua, dangan pinodosan, milan os og pomulan koyon po' sabap sog ombabow da og tinonoman nog gamut non. ⁷ Og duma sop dia mitona' sog sompinitan. Dadi, dangan linumawa og sompinit koyon, miumos og pomulan koyon dun. ⁸ Og duma sop dia mitona' sog monapu' nog glupa'. Dadi, dangan tinumubu' og pomulan koyon, mokosubuk bu pogbunga mangka songku'. Og duma sinumongku' nog ginotusan, og duma sop sinumongku' nog pinulu'an, bu og duma sop glinongowan. ⁹ Dadi, ain togo tolinga, sumboy pokinongogan non og piktalu' u koni."

Og potugyuan nog pononggi'an ni Isus

Mark 4:10-12, Luk 8:9-10

¹⁰ Tubus nitu', mikpolani og sulanggu'anan non dianon mangka ilan poksak nog, “Iduma og gustalan mu dia sog gotowanan bianan ma sog pononggi'an?”

¹¹ Tinabal ilan ni Isus nog, “Amu koyon, pisabut na daniu og milimod kitu' nog pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon. Tibua, og duma gotowanan, onda' ilan bogoyoy dun. ¹² Po' ain og gotow nog ngon na sabut non, dungagan pa dianon bagun moksawadsawad og dianon. Tibua, simasima da'idun dianon, saka momikil nog ngon da dianon, owa'on dianon minsan si'oy og dakoldakol non na. ¹³ Sa'an itu' og gustalan ku dianilan bianan dia sog pononggi'an po' minsan si'oy mokotongow ilan, ondi' nilan da kosunan, bu mokinongog ilan si'oy, di' nilan da modongog otawaka mosabut. ¹⁴ Bianan dianilan mituman og pidonsama' kitu' tumalu' ni Isaya,

‘Modongog niu si'oy kobon non, ondi' niu da mosabut. Motongow niu si'oy kobon non, ondi' niu da kosunan. ¹⁵ Po' miglokobol og pikilan nilan. Bu tinimpong nilan og tolinga nilan, bu pinodong nilan og mataanan nilan. Somo' bosia ondi' ilan ma' nitu', mokotongow ilan, bu mokodongog ilan, bu mokosabut ilan dosop nog boya'an sumungu' ilan dianakon po' bagun ku ilan kuli'an.’*

¹⁶ “Tibua, amu, pipia amu po' mokotongow og mataanan niu bu mokodongog og tolingaan niu. ¹⁷ Po' tolu'on ku daniu, nog modakol og polomolatasan bu og gotowanan nog midulus

---

* **13:15** 13:15 Isaya 6:9-10

nog moksaba' ilan bosia mokotongow nog mitongow niu koyon bu mokinongog nog midongog niu koyon. Tibua, da' ilan dosop pokotongow bu pokodongog dun.”

*Pingma'ana ni Isus og pononggi'an non koyon
Mark 4:13-20, Luk 8:11-15*

¹⁸ Long pa ni Isus dun, “Dadi, pokinongogoy niu polo'ma og ma'ana nog pononggi'an pa'ali sog sinumigwag kitu' nog boni'. ¹⁹ Og gotow kitu' nog mikodongog nog gustalan pa'ali dia sog pigdotu'an nog Mikpongon nog saka onda' non kosabut, domikian da mama' nog dalan kitu' nog kitona'an nog boni'. Inangoy nog Soitan pongowa'oy dianon og midongog non kitu'. ²⁰ Og dolonitan kitu' nog ombabow da og glupa' dun nog kitona'an nog boni' kitu', domikian da mama' nog gotow kitu' nog, pu'un midongog non og gustalan kitu' nog pa'ali sog Mikpongon, tinabuk non dunut landu' og gloliag non dun. ²¹ Tibua, da' non ungodoy mahatul dia sog dialom pikilan non. Tinumud si'oy ion, solianlian da. Po' bila dotongan ion nog glogon otawaka og posakit sabap sog kotabuk non nog gustalan kitu', bolongon non mogdayun. ²² Bu og sompinitan kitu' nog kitona'an nog boni', domikian da mama' nog gotow kitu' nog midongog non si'oy og gustalan kitu', tibua, sabap sog susaan nog kotubu' non bu og gloliag non nog daya, mimung onda' doksu' nog gustalan kitu' dia sog kotubu' non. ²³ Bu og glupa' kitu' nog monapu' nog kitona'an nog boni', domikian da mama' nog gotow kitu' nog

mikodongog nog gustalan pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon mangka non kosabut. Dadi, og gustalan kitu' sinumongku' sog kotubu' nilan. Og duma sinumongku' nog ginotusan, og duma sop sinumongku' nog pinulu'an, bu og duma sop sinumongku' nog glinongowan."

Og pononggi'an pa'ali sog sigbotanan

²⁴ Tubus nitu', miguksug nosop si Isus nog len pononggi'an. Long non dun, "Og kopogdatu' nog Mikpongon domikian da mama' nog gotow kitu' nog mimula nog molongas nog boni' sog binalan non. ²⁵ Tibua, dangan mikponulug na gotowanan, minatong og banta non mangka sigwagoy nog boni' nog sigbot mangka ion uli'. ²⁶ Dadi, dangan tinumubu' mangka pomonsut og pomulan non koyon, og sigbot si'oy koyon tinumakin dosop lumawa. ²⁷ Dadi, og sosoligananan nog gapu' nog binalan kitu', minangoy ilan moktalu' dianon nog, 'Kounutan, kona' ta' og boni' kitu' nog sinigwag mu sog binalan mu lunsan molongas? Ain gidoy miktidu og sigbotanan kitu' nog mikponubu' ditu?' ²⁸ Tinumabal og gotow kitu' nog, 'Og banta ion, og miginang koyon nog ma' nion.' Dadi, miksak ilan nosop nog, 'Olo ma og kolegan mu? Ongoyon nami na pomogdutoy?' ²⁹ Tinabal non sop ilan nog, 'Na' niu pa sokali' pomogduton po' gomonsunoy mosunu' og pomulan koyon dun. ³⁰ Potiangon ta pa ilan mokponubu' asta sog matong gumani. Po' bila matong na og gumani, dondagon ku poguna momogdut og sigbotanan koyon dia sog polonggani mangka nilan pomogbodoy bu doksuloy mangka nilan pa

gonioy og pomulan koyon bu oitoy sog gantibu.
u.' ”

*Og pononggi'an pa'ali sog bata'bata' longow
Mark 4:30-32, Luk 13:18-19*

³¹ Tubus nitu', miguksug nosop si Isus nog len pononggi'an. Long non dun, “Og pigdotu'an nog Mikpongon domikian da mama' nog bata'bata' longow nog pimulan nog gotow dia sog binalan non. ³² Minsan si'oy ion bata'bata' sog glam nog glongowanan, dangan tinumubu' ion miimung molabung sog glam nog pomulananan dion bu miktimaluy kayu nog boya'an og pangaanan non pogopunan tanan nog manukmanukanan.”

³³ Tubus nitu', miguksug nosop ion nog len pononggi'an. Long non dun, “Og pigdotu'an nog Mikpongon domikian da mama' nog pokpotulin nog pan nog linimbual nog sala kotow glibun dia sog pitu gantang tapung asta miksagot ilan na nog tapung koyon boya'an tinumulin dun.”

³⁴ Og glam nog tinalu' non dia sog gotowanan koyon pibian non dia sog pononggi'an. Bu da'idun gustalan non dianilan nog da' non po-bianoy sog pononggi'an. ³⁵ Dadi, mituman og tinalu' kitu' bianan dia sog polomolatas nog, “Tolu'on ku dianilan bianan sog pononggi'an bu ustalon ku dianilan ain og mibuni kitu' nog tidu pa sog tolipunan.”†

Inustal non og pononggi'an kitu' pa'ali sog sigbotanan

---

† **13:35** 13:35 Salmu 78:2

³⁶ Tubus nion, ginonatan ni Isus og gotowanan koyon mangka ion solod sog baloy. Bu mikpogunut dianon og sulanggu'anan non mangka ilan poktal'u' nog, "Ustal mu pa dianami bog olo og ma'ana nog pononggi'an mu kitu' pa'ali sog sigbotanan sog binalan."

³⁷ Tinabal non ilan nog, "Og sinumigwag nog boni' koyon nog molongas, ion non ion og Binata' sog Kilawan. ³⁸ Og binalan sop koyon, ion non ion og dunya. Bu og molongas sop kitu' nog boni', ion non ion og pigotowan nog Mikpongon. Og sigbotanan sop kitu', ion non ion og pigotowan nog Soitan. ³⁹ Og banta kitu' nog sinumigwag nog boni' nog sigbot, ion non ion si Kindagow. Bu og tang nog gumani, ion non ion og bungkas. Bu og polonggani kitu', ion non ion og moloikatanan. ⁴⁰ Og sigbotanan koyon nog pomogduton nilan bu doksuloy, ma' nion og dunon dia sog pigotowan ni Kindagow sog doksuan' nog dunya. ⁴¹ Og Binata' sog Kilawan, popongoyon non og moloikatanan non mongawa' nog ain minampu' kitu' dia sog pigotowan non nog mokoit dianilan dumusa bu og glam nog mokpoginang kitu' nog sinoitan. ⁴² Sigbuon nilan dia sog gapuy nog di' ompalong. Bu ditu' ilan poglulad bu mongolongot og ngisianan nilan. ⁴³ Tubus nitu', ain og midulus, sumilow ilan mama' nog gondow ditu' sog pigdotu'an nog Gama' nilan nog ion og Mikpongon. Ain togo tolinga, sumboy pokinongogan non og piktal'u' u koni!"

Og pononggi'an pa'ali sog bunian bu mutia'

⁴⁴ Ma' long sop ni Isus dun, “Og kopogdatu' nog Mikpongon domikian da mama' nog daya nog binuni dia sog binalan. Dangan mitongow nog gotow, binuni non mokpuli'. Bu sabap sog da'da'an non inangoy non pomoksaluy og glam nog gakodanan non mangka non soluyoy og binalan koyon.”

⁴⁵ Ngon dosop og pononggi'an non. “Og kopogdatu' nog Mikpongon domikian da mama' nog polonaluy nog mutia' nog monontong nog mokolongas nog mutia'. ⁴⁶ Dangan mikotongow ion nog landu' kologan nog mutia', inangoy non pomoksaluy og glam nog gakodanan non mangka non soluyoy og solabuk mutia' kitu'.”

Og pononggi'an pa'ali sog pokot

⁴⁷ Ma' long sop ni Isus dun, “Og kopogdatu' nog Mikpongon domikian dosop mama' nog pokot nog linabu' dia sog danow nog mitaban nog miglologinis nog soda'. ⁴⁸ Dangan mitaban nog modakol, linulut nilan sog goksid. Tubus nion, mikpongingkud ilan mangka nilan pomili'oy. Ain og mokolongas dun pinginagu' nilan dia sog tongkalanganan. Bu ain og mokolaton pimilak nilan. ⁴⁹ Mama' nini dosop og ginangan dia sog gotowanan sog matong og bungkas. Po' og moloikatanan, ongoyon nilan siboyoy og mokolaton dia sog midulus. ⁵⁰ Bu ain og mokolaton kitu', sigbuon nilan dia sog gapuy nog di' ompalong. Bu ditu' ilan poglulad bu mongolongot og ngisianan nilan.”

⁵¹ Tubus nitu', sinakan ilan ni Isus nog, “Misabut niu dota' da og piktal'u koni dianiu?”

Tinumabal ilan nog, “O'o, misabut nami da.”

⁵² Tinolu'an non ilan, “Dadi, og polopanad nog Botad nog pilatas ni Muses nog pikponadan pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon, mama' ion nog gotow kitu' nog togo baloy nog ngon dugu nog daya non dun. Ngon og bogu kalap, bu ngon sop og dan kalap nog potongowon non.”

Si Isus da' tolima'oy sog dili bonua non

Mark 6:1-6, Luk 4:16-30

⁵³ Dangan midoksu' si Isus moguksug nog pononggi'ananan koyon, ginumonat na ion sog bonua koyon ⁵⁴ mangka ion uli' sog dili bonua non. Dangan minatong ion ditu', mikpanad ion dia sog gotowanan sog baloy nog poglumpukan nilan. Kisobu'an ilan nog pikpanad non koyon. Bu mikpoksitalu' ilan nog, “Ain non gidoy ion mialap og kotoan non koyon bu og ginanganan non koyon nog kosobu'sobu'?” ⁵⁵ Kona' ta' ion og bata' nog polongimung kitu' nog baloy? Bu kona' non ta' ion og gina' si Maria? Og pigilugananan non si lo' Jems, si Jusep, si Simun, bu si Judas? ⁵⁶ Bu kona' ta' nog mikunul ita nog glam nog kongudananan non nog kolibunanan? Ain non gidoy ion mialap og glam nog ma' nion koyon?” ⁵⁷ Sabap dion, kilotonan ilan dianon.

Tibua, tinolu'an ilan ni Isus nog, “Og polomolatas nog talu' nog Mikpongon pogodaban minsan ain, lual da sog dili bonua non otawaka sog dili baloy non.” ⁵⁸ Sabap sog kulang og tud nilan dianon, mika'an da og gingyata' nog pitongow non dion.

14

Og kobunu' dia ni Jan nog Polomunyag

Mark 6:14-29, Luk 9:7-9

¹ Sog tang koyon, midongog ni Datu' Herod og dongogan pa'ali dia ni Isus. ² Dadi, miktalu' ion sog dodondagon non nog, “Og gotow koyon, ion non ion si Jan nog Polomunyag. Mitubu' ion puli'. Sa'an mikopoginang ion nog kosobu'sobu'.” ³ Sa'an miktalu' si Herod nog ma' nitu' po' ion og minukpa', bu minalud, bu kinumolobusu dia ni Jan po' sabap dia ni Herodias, og duoy nog kongudan non nog si Pilip. Po' pigduoy ni Herod si Herodias. ⁴ Dadi, pigbina'an ni Jan si Herod nog ma' long non dun, “Kona' ion og botad nog pogduoyon mu ion.” ⁵ Sabap ditu', si Herod moleg bosia munu' dia ni Jan, tibua, mondok ion sog gotowanan po' tinolima' nilan si Jan nog polomolatas ion nog talu' nog Mikpongon.

⁶ Sog gondow nog binota'an dia ni Herod, miglokologya'an ion. Sog tang koyon, og bata' ni Herodias nog glibun mingigal sog sungu'an nog gotowanan koyon dion. Bu linoliag tokodoy si Herod dun ⁷ boya'an nog sinumapa ion dia sog dolaga koyon nog, minsan olo og pongonion non bogoyon non nododa' dianon. ⁸ Og dolaga koyon, pimolian ion nog gina' non nog ma' nini og tolu'on non, “Bogoy mu numun kitu' dianakon og gulu ni Jan nog Polomunyag nog dia togu'oy sog tabak.” ⁹ Miksonsol bosia og datu' koyon nog talu' non kitu'. Tibua, sabap sog kibilugan non na tumalu' bu kitoksi'an noma og talu' non kitu'

nog gotowanan koyon dion nog pimosunan non, dinondag non gotow non bagun da motuman og pingoni nog dolaga koyon. ¹⁰ Dadi, pinutukan nog gulu si Jan ditu' sog kolobusuan, ¹¹ mangka nilan togu'oy sog tabak og gulu non koyon bu oitoy sog datu' mangka bogoyoy sog dolaga kitu'. Bu ion na og migoit dun dia sog gina' non. ¹² Og sulunggu'anan ni Jan, inangoy nilan olapoy og bangkoy non mangka nilan lobongoy. Tubus nitu', inangoy nilan tolu'oy ditu' ni Isus.

Piokan ni Isus og lima ngibu kotow

Mark 6:30-44, Luk 9:10-17, Jan 6:1-14

¹³ Dangan midongog ni Isus, migdoduoy ion sumakoy sog bolangoy mangka ion angoy sog bonua kitu' nog molili'. Tibua, dangan kisunan nog gotowanan koyon nog ginumonat ion, ilan si'oy ginumonat dosop bu poglondug dianon. Bi-gya' non, dia ilan minian sog kotasana. ¹⁴ Dangan dinumonggu' si Isus, mitongow non nog landu' kodakol og gotowanan dion nog migbagad dianon. Milolat ion dianilan bu pikodag non ain og di' mokokodag.

¹⁵ Dangan migllobabung na bonua, mikpolani dianon og sulunggu'anan non mangka ilan pok-talu' nog, "Og bonua koni molayu' sog gim-bolayan saka glolabung na. Golom nika na ilan dondagoy ompanow monukat nog ponganon nilan ditu' sog gimbolayananan nog bonua koni."

¹⁶ Tinabal ilan ni Isus nog, "Ondi' ilan na sumboy ompanow po' amu na pogbogoy nog ponganon dianilan."

17 “Aba! Kulang bayu' non ini, po' lima buk da og pan bu dua' buk da soda' dini!”

18 Long ni Isus dun, “Oit niu dow buan ion dini.”

19 Dadi, dinondag non og gotowanan mokpong-ingkud sog sigbotan koyon nog gomba'is ingkudan. Tubus nitu', inimud non og lima buk pan bu dua' buk soda' koyon mangka ion tongal sog glangit bu posolomatoy dia sog Mikpongon. Tubus nitu', pimoti non og pan koyon mangka non pomogoyoy sog sulanggu'anan non. Bu pimogoy dosop nog sulanggu'anan non dia sog gotowanan koyon. 20 Dadi, mikpongongan og glam nilan bu mikpogbosug ilan tanan. Ngon pa og sama' nog gotowanan kuman nog laga' nog sopulu' bu dua' bogyas og miomud nog sulanggu'anan koyon dun. 21 Og dakol nog gotowanan koyon nog kinuman dun lima ngibu, da' glakit nog kolibunanan bu gombata'anan.

Si Isus mipanow sog dibabow tubig

Mark 6:45-52, Jan 6:15-21

22 Tubus nitu', piuna ni Isus og sulanggu'anan non tumulak posungu' sog dipag, po' ion, pogonaton non pa poguna og gotowanan koyon.

23 Dangan miksuoy si Isus bu og gotowanan kitu', migdoduoy ion tumukad sog bontud po' mogyakin ion ditu'. Asta miglogobi salasala non da dion. 24 Og sulanggu'anan non sop kitu', modibaba' na og bolangoy nilan. Pigdoksangan ilan nog nabok po' misonsung nilan og galu'.

25 Dangan migdali'ondow tibua og bonua, mi-nangoy si Isus ditu' nilan nog mipanow dia sog

dibabow nog tubig nog danow koyon. ²⁶ Dangan ion mitongow nog sulanggu'anan non nog pokpanow ion sog dibabow nog tubig, kiendokan ilan tokodoy dun. Dadi, mikpoktal' ilan kobon nilan moglosek nog, "Og mongondok!"

²⁷ Tibua, pigdoyunan ni Isus tumalu' dianilan nog, "Potikna' niu og pikilan niu! Akon ini! Na' amu kondokan!"

²⁸ Tibua, miktalu' si Piter nog, "Kounutan, bila motud doda' nog ika ion, popangoy mu akon dion nika nog ompanow u dosop dia sog dibabow nog tubig."

²⁹ Dadi, tinumabal si Isus nog, "Angoy a lo' buan dini."

Dadi, tinumukpa doda' si Piter tidu sog bolangoy koyon mangka panow sog dibabow nog tubig posungu' ditu' ni Isus. ³⁰ Tibua, dangan mibatik non nog molandos og galu', kiendokan ion dun. Dadi, mingmaya'maya' ion molonod. Mikopoglosek ion mongintabang nog, "Kounutan ku, tobangoy mu akon!"

³¹ Pigdoyunan mogaid ni Isus si Piter kobon non moktal' nog, "Ika, kulang doda' og salig mu! Iduma ion mogdua'dua' a ma?"

³² Dadi, dangan sinumakoy ilan tibua sog bolangoy nilan koyon, mipadok og galu' koyon. ³³ Tubus nitu', og glam nilan koyon sog bolangoy, tinumamuy ilan dianon mangka poktal' nog, "Motud doda' nog ika, og Bata' a nog Mikpongon!"

Kiuli'an ni Isus og gotowanan nog di' mokodagditu' sog Genesaret

Mark 6:53-56

³⁴ Dangan mikotolipag ilan sog danow koyon, sokali' ilan dinumonggu' sog bonua nog Genesaret. ³⁵ Bu dangan kinilolaan nog gotowanan koyon dion si Isus, pinosunan nilan og glam nog gotowanan dion sog malugmalug nilan koyon, labi na ain og gotowanan kitu' nog togo mosakit pinitang nilan ditu' non. ³⁶ Bu migbubut ilan dianon nog potuyokon ilan pa nog sagya si'oy og sudung nog ponopoton non. Bu og glam nog mikotuyok dun, kiuli'an ilan.

15

Sinila' nog parasiuanan og sulanggu'anan ni Isus

Mark 7:1-23

¹ Tubus nitu', ongon og parasiuanan bu polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu nog tidu ilan sog Jerusalem, minangoy ilan moksak ditu' ni Isus. Ma' long nilan dun, ² “Iduma ion, og sulanggu'anan mu koyon, ondi' nilan ma unuton og botad nog mokogulang pa'ali sog kopongugas nog komotanan nilan mangka ilan si'oy kan?”

³ Dadi, sinakan ilan ni Isus, “Amu sop buan, iduma ion onda' niu ma unutoy og dondagan nog Mikpongon sabap sog kitogadan niu koyon? ⁴ Po' miktalu' og Mikpongon nog, ‘Pogodaboy niu og gina'ama' niu.’* Bu talu' non dosop, ‘Simasima

---

* **15:4** 15:4 Exodus 20:12

og sumolap monalu' dia sog gina'ama' non, sum-boy bunu'on.' † ⁵ Tibua, amu, mokpanad amu nog og gotow bila moktalu' dia sog gina'ama' non nog og tabang kitu' nog bogoyon non bosia dianilan, binogoy non na dia sog Mikpongon, ⁶ mogusoy nog di' non na pogodaban og gina'ama' non. Dadi, bianan sog pogbotadon niu koyon sinop niu og talu' nog Mikpongon. ⁷ Sagya amu tibua og mokpopotongow. Motud doda' og pidonsama' kitu' tumalu' ni Isaya nog pa'ali dianiu.

⁸ 'Og gotowanan koni, og kopogadab nilan dianakon taman da nog baba' nilan, tibua, og pomikilan nilan molayu' tokodoy dianakon. ⁹ Da'idun og ma'ana nog kopoktamuy nilan dianakon po' og pikpanad nilan koyon sagya da polomotadon nog pigimungimung nog sagyaotow.' ‡

¹⁰ Tubus nitu', sinabi ni Isus og gotowanan koyon nog mokpolani ilan dianon mangka ion poktalu' nog, "Pokinongog amu mahatul bagun niu mosabut og poktolu'on ku koni. ¹¹ Ain og sumolod dia sog baba' nog gotow ondi' moglomu' gotow dun dia sog Mikpongon. Suga'id non, ain og lumuas nog molaton tidu sog baba' non mimung moglomu' og gotow dun."

¹² Tubus nitu', mikpolani og sulunggu'anan non koyon mangka ilan poksak dianon nog, "Polopanad, da' mu ta' kosunoy nog milaton nog parasiuanan og tinalu' mu kitu'?"

¹³ Tinumabal si Isus bianan sog pononggi'an nog, "Glam nog pomulan nog kona' og gama'

---

† 15:4 15:4 Exodus 21:17   ‡ 15:9 15:9 Isaya 29:13

u sog glangit og mimula dun, bogduton da.
¹⁴ Potiang niu ilan po' og polonulu' ilan, nog saka mibuta ilan. Bila og buta og mogagak sog pakasi buta non, og dua' ilan koyon molabu' sog gluang.”

¹⁵ Mikталu' si Piter nog, “Ustal mu pa dianami og pononggi'an mu kitu'.”

¹⁶ Dadi, mikталu' si Isus nog, “Kobon non mama' amu nog duma gotow nog di' mokosabut!
¹⁷ Da' niu ta' ion kosunoy nog ain sumolod sog baba' nog gotow mogdayun sog tibuka, mangka na luas? ¹⁸ Tibua, ain lumuas tidu sog baba', ion non ion og tidu sog dialom pikilan bu mimung nog moglomu' og gotow dun dia sog Mikpongon.
¹⁹ Po' tidu sog dialom pikilan nog gotow mimung nog mokopikil ion nog molaton bu mokinang nog molaton mama' nog momunu', bu momabal nog kona' non duoy, bu duma pa nog ginang koyon nog sinoitan, bu monakow, bu monaksi' nog di' motud, bu bolotiboton. ²⁰ Og ma' nion koyon nog kohinangan mimung moglomu' og gotow dun. Tibua, og kuman nog di' mongugas nog komot non, di' ion mimung moglomu' og gotow dun dia sog Mikpongon.”

Og kopongandol nog glibun nog gotow Kana'an

Mark 7:24-30

²¹ Tubus nitu', ginumonat si Isus sog bonua koyon mangka angoy ditu' lambul sog koliwagan bonua nog Tair bu sog Sidon. ²² Dangan minatong ion ditu', ngon sala kotow glibun, nog gotow Kana'an migonong dion, mikpolani ion

dianon. Mikilolat ion dia ni Isus, kobon non moktalu' nog, "Kounutan, ika og pangkat ni Dabid, kololatoy mu akon po' og bata' u nog glibun tinosopan nog glatdiwata bu misinsa ion tokodoy dun."

²³ Tibua, onda' ion tobaloy ni Isus. Dadi, mikpolani dianon og sulanggu'anan non mangka ilan poktalu' nog, "Polopanad, dondag mu og glibun koyon mawa' po' mokosasow."

²⁴ Tinumabal si Isus nog, "Sa'an pipangoy u dini po' tumabang u tibua sog gotow Israel kitu' nog pinonggi' dia sog bilibilianan nog mikpogbolong."

²⁵ Og glibun koyon mininglu'ud dia sog sungu'an ni Isus mangka poktalu' nog, "Kounutan, tobanagan u pa, su'usa!"

²⁶ Tinabal ion ni Isus nog, "Ondi' pia nog olapon og ponganon nog gombata'anan koyon mangka tikpu'oy dia sog gayamanan."§

²⁷ Dadi, tinumabal og glibun koyon nog, "Motud ion, tibua, minsan og gayamanan mokokan da nog mumu nog mokpoglabu' tidu sog glomisanhan nog gapu' nilan."

²⁸ Dadi, tinabal ni Isus og glibun koyon nog, "Ompagon doda' og kopongandol mu! Dadi, motuman na og pingoni mu koyon." Bu sododu'un kinumodag og bata' non kitu'.

Piokan ni Isus og pat ngibu kotow
Mark 8:1-10

---

§ **15:26** 15:26 Og ma'ana nog talu' non koyon, nog sumboy dia ion angoy poguna mogustal sog bansa Hudyu mangka si'oy sog len bansa.

²⁹ Tubus nitu', ginumonat si Isus dion mangka pongoksid sog danow nog Galili koyon. Tubus nitu', tinumukad ion sog bontud koyon mangka ingkud. ³⁰ Modakol og gotowanan nog minangoy ditu' non nog mikpokpitang nog dadayanan, og butaanan, og pingka'anan, bu bodanan. Bu modakol pa og дума nog pingoit nilan dion mangka nilan botangoy sog sungu'an non. Bu og glam nilan koyon kiuli'an og mokosakitanan nilan. ³¹ Og gotowanan, kisobu'an ilan dun dangan mitongow nilan nog og bod mikopoktalu' na, og dadayanan mikopanow na, og butaanan mikotongow na, bu og pingka'anan kiuli'an na, mangka nilan poksonglitoy og Diwata nog poktomuyon nog bansa Israel.

³² Sinabi ni Isus og sulanggu'anan non nog mokpolani dianon mangka ion poktalu' dianilan nog, "Milolat u nog gotowanan koni. Po' sog solod nog tolu gobi bu toluondow ilan dini nakon, kinobus ilan na nog ponganon. Ondi' u sop ilan kumboyon muli' nog da' pokanoy po' gomonsunoy ombuksak ilan sog dalan sabap sog gutom nilan."

³³ Dadi, tinabal ion nog sulanggu'anan non koyon nog, "Dadi, ain ita gidoy pokalap nog ponganon nog bagun ta ilan ompokan po' og bonua koni molayu' sog gimbolayan. Saka modakol ilan tokodoy?"

³⁴ Dadi, miksak si Isus dianilan nog, "Sanu buk buan og pan niu dion?"

Tinumabal ilan nog, "Pitu buk da og pan bu ngon sop og mika'an nog mokolintokon nog soda'."

³⁵ Dadi, dinondag ni Isus og gotowanan mokpongingkud. ³⁶ Dangan mitabuk non og pitu buk pan kitu' bu og soda'anan kitu', pisolomatan non sog Mikpongon bu pomotioy og pan kitu' mangka non pomogoyoy sog sulanggu'anan non koyon. Bu pimogoy sop nog sulanggu'anan non dia sog gotowanan koyon. ³⁷ Mikpongonan og glam nilan bu mikpogbosug ilan tanan. Ngon pa og sama' nog gotowanan koyon kuman nog laga' nog pitu bogyas nog mikpokponu' og miomud nog sulanggu'anan non koyon. ³⁸ Og dakol nog gotowanan koyon nog kinuman pat ngibu, da' glakit nog kolibunanan bu gombata'anan.

³⁹ Tubus nion, dangan pigonat ni Isus og gotowanan koyon, sinumakoy ilan nog sulanggu'anan non sog bolangoy mangka ilan tulak posungu' sog bonua nog Magadan.

16

Og parasiuanan mingambat nog gingyata'
Mark 8:11-13, Luk 12:54-56

¹ Og parasiuanan bu sadusiuanan minangoy ditu' ni Isus po' poksulaysulayan nilan ion bianan sog kopongambat nilan dianon nog gingyata' nog tidu sog Mikpongon.

² Tinumabal ion nog, "Ma' long pa nog ponolu'on niu dun, bila og sindopondow saka ompula og sindopan, mogboloma' ion, molongas og bonua. ³ Bu sop, bila buka'siang bonua, saka ompulapula silangan bu mogdolom og bonua, posungu' mogdupi'. Moto amu mongma'ana nog ain motongow niu sog glangit, tibua, di' amu

moto mongma'ana nog gindanan nog posungu' matong sog dunya. ⁴ Og gotowanan numun koni nog mongambat ilan nog gingyata', molaton ilan nog gotow bu mogbalu'balu' ilan tibua moktamuy dia sog Mikpongon. Da'idun og gingyata' nog potongowon dianilan lual da og gingyata' pa'ali dia ni Jona og polomolatas kitu' nog talu' nog Mikpongon." Bu dunut doma, ginonatan ilan ni Isus.

Og pikpanad nog parasiuanan bu sadusiuanan pinonggi' dia sog pokpotulin nog pan

Mark 8:14-21

⁵ Dangan tinumolipag ilan nog sulanggu'anan non sog danow koyon, mikolingow og sulanggu'anan non mogbalun. ⁶ Tinolu'an ilan ni Isus nog, "Pokpotubud amu bu pongandam amu bagun amu di' moit nog pokpotulin nog pan nog parasiuanan bu sadusiuanan koyon."

⁷ Dadi, migabitabit ilan, ilan bu ilan pa'ali sog tinalu' non koyon. Ma' long nilan dun, "Sa'an bayu' tinalu' non nog ma' nitu' po' da' ita pokopogoit nog ponganon ta."

⁸ Tibua, kisunan da ni Isus og pigobitobitan nilan koyon. Dadi, tinolu'an non ilan nog, "Amu koyon, kulang salig niu. Iduma ma' nion ma og poktolu'on niu nog da' amu pokpokpitang nog pan? ⁹ Di' niu pota' buan mosabut otawaka kolobotan nog lima buk da og pan saka lima ngibu og gotowanan kinuman dun? Bu sanu bogyas pa og miomud niu nog sama' nilan kuman dun? ¹⁰ Bu pitu buk sop pan kitu' nog saka pat ngibu kotow og mikokan dun,

bu sanu bogyas sop og miomud niu nog sama' nilan kuman dun? ¹¹ Dadi, iduma ion ondi' niu poma mosabut nog saka kona' pa'ali sog pan og poktolu'on ku koni? Suga'id non, pokpotubud amu bagun amu ondi' moit nog pokpotulin nog pan nog parasiuanan bu sadusiuanan koyon.”
¹² Ugat nilan pa kosabut og ma'ana nog piktalul non nog kona' doda' og pokpotulin nog pan, suga'id non, sumboy mokpotubud ilan bagun ilan ondi' moit nog pikpanad nog parasiuanan bu sadusiuanan koyon.

Og tinalu' ni Piter pa'ali dia ni Isus

Mark 8:27-30, Luk 9:18-21

¹³ Dangan ion minangoy si Isus ditu' lambul sog molani nog Sisaria Pilipi. Minatong ilan ditu', sinakan non og sulanggu'anan non nog, “Sima gidoy long nog gotowanan dun og Binata' sog Kilawan?”

¹⁴ Tinumabal ilan nog, “Og дума koyon mokpoktalu' ilan nog ika dow si Jan nog Polomunyang. Og дума sop mokpoktalu' ilan nog ika dow si Iladya, og polomolatas kitu' nog talu' nog Mikpongon kobon nitu'. Bu og дума sop mokpoktalu' ilan nog ika dow si Jerimaya otawaka og solabuk og polomolatas nog talu' nog Mikpongon.”

¹⁵ Sinakan non sop ilan nog, “Bila buan amu, sima u gidoy?”

¹⁶ Tinumabal si Piter, “Ika og Kristu, og Bata' nog Mikpongon nog ion totubu' asta sog da' kopus non.”

¹⁷ Tinabal non si Piter nog, “Popiaon ka, ika, Simun, og bata' ni Jona po' og tinalu' mu koyon kona' saryaotow og mikposun dun dianika, suga'id non, og Gama' u sog glangit. ¹⁸ Bu tolu'on ku dianika nog ika, si Piter*. Bu dia u pindogoy sog dolonitan koni og baloy u nog ion non ion og pigotowan ku. Bu ondi' dagon nog minsan og patoy. ¹⁹ Bogoyon ku dianika og konsianan nog pigdotu'an nog Mikpongon. Bu ain og pogbonduan mu dini sog glupa'an, ma' nitu' dosop og bonduan ditu' sog glangit. Bu ain og tinugdak mu dini sog glupa'an, tugdakon dosop ditu' sog glangit.” ²⁰ Tubus nitu', pidonsama' non tumalu' dia sog sulanggu'anan non koyon nog ondi' nilan poguksugan minsan sima nog ion doda' og Kristu.

Pinosun ni Isus pa'ali sog kopatoy non

Mark 8:31–9:1, Luk 9:22–27

²¹ Tidu dion, tinolipun ni Isus mogustal dia sog sulanggu'anan non nog sumboy mangoy ion sog Jerusalem bu posinsaon ion tokodoy nog kobogolalan nog bansa Hudyu, bu og mokokotas nog boliananan, bu og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu. Bu sumboy ion bunu'on. Tibua, sog kotolu ondow non motubu' da ion puli'.

²² Dangan midongog itu' ni Piter, inagak non ion sog molayu'layu' mangka non pomagoy. Long non dun, “Kounutan, polosili le, ondi' mu nododa' ion kobianan!”

---

* **16:18** 16:18 Somo' ita da, og ma'ana nog Piter koni, og batu.

²³ Tibua, sinungu' ion ni Isus mangka pok-talu' nog, "Soitan, awa' a dini nakon! Ika og mokobagla dianakon po' og pomikilan mu koyon dia miktidu sog sagmaotow, onda' dia miktidu sog Mikpongon."

²⁴ Tubus nitu', miktalu' ion sog sulanggu'anan non nog, "Simasima moleg mogunut dianakon, sumboy tolikudan non og dili glegan non mangka non pisanoy og kudus non bu pogunut dianakon.

²⁵ Po' simasima og landu' kopogapas non nog dili kotubu' non, kobolongan da ion dun. Tibua, simasima og lamig non na bolongon og dili kotubu' non sabap sog kopokokunut non dianakon, kongonan ion dun.

²⁶ Po' olo gidoy buan og glongas non nog makod nog gotow og daya sog tibuk nog dunya koni saka, ombolong og glimukud non? Kobolosan ta' nog gotow og dili glimukud non?

²⁷ Po' og Binata' sog Kilawan, mokpuli' dini sog dunya dunut og silow nog kotas nog Gama' non, bu dunut og moloikatanan non. Tubus nitu', og glam nog gotowanan, tumbasan non og monala kotow dianilan ain sog miinang nilan. ²⁸ Tolu'on ku diani, ngon og dumaanan ta dini nog ondi' ilan pa tagad patoy taman da ondi' nilan motongow og Binata' sog Kilawan matong, bu og kopogdatu' non."

17

Miksop og bayu'bayu' ni Isus

Mark 9:2-13, Luk 9:28-36

¹ Gonom gobi tidu ditu', inoit ni Isus tumukad ditu' sog molawa nog bontud si Piter, si Jems,

bu si Jan nog gilug ni Jems nog ilan da bu ilan.
² Dangan minatong ilan ditu', mitongow nilan
nog miksop og bayu'bayu' ni Isus. Miglamag
ma' nog gondow bu sinumilow og ponopoton
non nog landu' koputi'. ³ Gomonsunoy pa, ngon
dua' kotow tinumua', si Muses bu si Iladya.
Migabitabit ilan ni Isus.

⁴ Dadi, miktalu' si Piter dia ni Isus nog,
"Omba'is da nog mikodini ami, Kounutan. Bila
moleg a da, imungan ku amu nog tolu buk
glokowlokow dini, solabuk dianika, solabuk dia
ni Muses, bu solabuk dia ni Iladya."

⁵ Sog sonuk non koyon moktalu' dun, og ginam-
pol nog miglamag mikpotondong dianilan. Bu
ongon og talu' nog midongog nilan nog miktidu
sog ginampol koyon nog ma' nini, "Koni og bata'
u nog kololaman ku. Kisu'atan u tokodoy dianon.
Pokinongog amu dianon."

⁶ Dangan midongog nog sulanggu'anan koyon
og talu' kitu', mikponglob ilan sog glupa' kobal
nog gondok nilan. ⁷ Tibua, pilonian ilan ni
Isus mangka non ilan doponoy mangka ion
poktalu' nog, "Pogbuat amu na bu na' amu na
kondokan." ⁸ Dangan tinumingag ilan, da'idun
na og mitongow nilan lual da si Isus.

⁹ Tubus nitu', sonuk nilan dumiksun tidu sog
bontud koyon, pigondi'an ilan ni Isus nog, "Na'
niu tokodoy posunon minsan sima og mitongow
niu koyon tontal da ondi' motubu' puli' tidu
matoy og Binata' sog Kilawan."

¹⁰ Sinakan ion nog sulanggu'anan non nog,
"Iduma og polopanadanan koyon nog botad nog

bansa Hudyu, moktalu' ilan ma nog mokuna pa tua' si Iladya mangka si'oy tua' og Tinondu' kitu' nog Mikpongong Mogdatu'?"

¹¹ Dadi, tinabal non ilan nog, "O'o, motud ion nog mokuna si Iladya po' oksudon non og glam non. ¹² Tibua, tolu'on ku daniu nog minatong na si Iladya. Tibua, onda' ion kilolaoy nog gotowanan. Ininang nilan na dianon minsan olo og kolegan nilan moginang. Domikian da ma' nitu', og Binata' sog Kilawan nog posinsaon nilan dosop akon." ¹³ Dadi, misabut nog sulangu'anan non og pigolong non kitu' nog si Iladya, ion non ion si Jan nog Polomunyang.

Kiuli'an ni Isus og bata' nog pisinsa nog glatdiwata

Mark 9:14-29, Luk 9:37-43

¹⁴ Dangan minatong ilan dia sog piglumpukan nog gotowanan koyon, ongon sala kotow og mikpolani dia ni Isus mangka inglu'ud bu poktalu' nog, ¹⁵ "Kounutan, kololatoy mu pa og bata' u po' bobuybobuyon ion. Bu landu' na og sinsaan non dun po' bika'bika' ombuksak na dia sog gapuy bu dia sog tubig. ¹⁶ Inoit u na ion sog sulangu'anan mu, tibua, da' nilan da ion kuli'oy."

¹⁷ Dadi, miktalu' si Isus nog, "Amu, og gotowanan numun koni, ondi' amu nododa' tumud bu polongantu amu! Andun pa kopayat og gobon ku mokunul daniu? Andun pa kopayat og gobon ku moglogaga daniu? Oit niu dini og bata' koyon." ¹⁸ Dangan inoit nilan og bata'laki koyon dion ni Isus, binugow non og glatdiwata koyon

bu sododu'un linumuas og glatdiwata koyon bu kiuli'an og bata'laki koyon dun.

¹⁹ Tubus nion, mikpolani og sulanggu'anan non koyon dianon mangka ilan poksak dianon nog ilanilan da. “Iduma ondi' nami ma ombu-gow og glatdiwata kitu?”

²⁰ Tinumabal si Isus nog, “Sabap lo' ion sog kulang og kopongandol niu. Tolu'on ku diani, bila ongon og kopongandol niu nog minsan si'oy mama' nog glongow nog mustasa kobata'bata', kotolu'an niu og bulud koyon nog moglalin dioyo, bu moglalin nododa' ion. Bu da'idun og mologon nog di' niu minang. [²¹ Tibua, og glatdiwata koyon nog ma' nion, ondi' nododa' ion lumuas, bog di' da bianan dia sog gyakin bu sog kopokpuasa.]”

Og kodua' kali ni Isus mokposun dianilanpa'ali sog kopatoy non

Mark 9:30-32, Luk 9:43-45

²² Tubus nitu', dangan milumpuk si Isus ilan nog sulanggu'anan non ditu' sog bonua nog Galili, miktalu' ion dianilan nog, “Og Binata' sog Kilawan uokilon dia sog baya' nog gotowanan ²³ bu bunu'on nilan ion. Tibua, sog kotolu ondow non tidu nilan bunu'on, motubu' da ion puli.” Dadi, misusa tokodoy og sulanggu'anan non koyon dun.

Migbayad si Isus nog buis nog Baloy nog Poktomuyandia sog Mikpongon

²⁴ Dangan minatong si lo' Isus ditu' sog Kaper-naum, og polongabatanan nog buis nog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon, mikpolani

ilan dia ni Piter mangka ilan poksak nog, “Og kounutan niu koyon mogbayad dota' nog buis nog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon?”

²⁵ Tinumabal si Piter nog, “Mogbayad, le!”

Dadi, dangan sinumolod si Piter sog baloy koyon po' pogobitan non bosia dia ni Isus, mikuna si Isus moksak dianon nog, “Olo gidoy bila ika, Piter? Ain gidoy pongabat nog buis og kodotu'ananan dini sog dunya koni, dia ta' sog gombata'ananan nilan otawaka sog len gotow?”

²⁶ Tinumabal si Piter nog, “Sog len gotow nododa'.”

Miktalu' si Isus nog, “Dadi, og ma'ana non, ita og gombata' nog Mikpongon, di' ita nobuan mogbayad nog buis kitu'. ²⁷ Tibua, bagun ilan di' kolotonan dianita, angoy a pa sog danow koyon bu pomonggit. Bu og tigana' mu malap nog soda', buka' mu og baba' non bu motongow mu og solad sinan. Og golaga' non mokobayad nog buis nog dua' kotow sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon. Alap mu og sin koyon mangka mu boyadoy og buis ta, dua' ita.”

18

Sima og motas sog glam non?

Mark 9:33-37, Luk 9:46-48

¹ Sog tang koyon, mikpolani og sulanggu'ananan ni Isus dianon mangka ilan poksak nog, “Kounutan, sima og motas sog glam non sog pigdotu'an nog Mikpongon?”

² Sinabi ni Isus og sala kotow bata' mangka non pindogoy sog titonga' nilan koyon ³ mangka ion

poktalu' nog, “Tolu'on ku dianiu, bila ondi' niu da sopen og pomikilan niu mama' nog pomikilan nog gombata', ondi' amu nododa' mokampu' dia sog pigdotu'an nog Mikpongon. ⁴ Dadi, simasima poboba'on non og bolotabat non ma' nog bata' koni, mimung ion nog motas sog glam non sog pigdotu'an nog Mikpongon.

⁵ “Bu simasima og tumolima' dia sog mama' nog bata' koni bianan sog ngalan ku, tinolima' non dosop akon.

Og kopogolig nog mokodusa

Mark 9:42-48, Luk 17:1-2

⁶ “Tibua, simasima og mokongulan sog sala kotow nog tinumud dianakon ma' nog bata' koni nog boya'an mokodusa ion dun, golom na lentengoy nog mosolag nog gilingan batu og glig non mangka lobu'oy sog dibaba' dagat.

⁷ “Kosusasusa og gotowanan dini sog dunya po' pongyuba'an ilan nododa'! Tibua, sumboy nododa' ini mian. Bu kondokondok og doksu'an sog gotow kitu' nog sabap dianon mokodusa og pakasiotow non dun. ⁸ Dadi, bila sabap sog komot mu otawaka sog botis mu mokodusa a dun, golom nika na putuk mangka mu pilak. Po' golom pa nog kongonan ka nog kotubu' nog da' kopus non minsan si'oy sobola' da og komot mu otawaka botis mu, gaba' nog sigbuon og tibuk nog glawas mu dia sog danow nog gapuy. ⁹ Domikian dosop nog bila sabap sog mata mu mokodusa a dun, golom nika na uning mangka mu pilak. Po' golom pa nog kongonan ka nog kotubu' nog da' kopus non nog sobola' da

og mata mu, gaba' nog dua' mogimpang mata mu saka sigbuon ka da dia sog gapuy nog di' ompalong.”

*Og pononggi'an pa'ali sog bilibili nog mibolong
Luk 15:3-7*

¹⁰ Ma' long sop ni Isus dun, “Pokpotubud amu bagun niu ondi' kopoksudi'an og gombata'anan koni minsan sala kotow si'oy dianilan.* Po' tolu'on ku dianiu, og tinumabang dianilan og moloikatanan nog Mikpongon. Bu kobon non, ditu' ilan sog sungu'an nog Gama' u, ditu' sog glangit. [¹¹ Sa'an minangoy dini sog dunya og Binata' sog Kilawan po' tobangan non ain og mibolong kobal nog dusaanan nilan.]

¹² “Pomikil niu polo'ma. Sopolati non, ngon og gotow nog og bilibilianan non sogatus kodakol, saka og solabuk dun misuoy dia sog dumaanan non bu mibolong. Olo ma gidoy og ginangon nog gotow koyon? Gonatan non nododa' og siam pulu' bu siam bilibilianan non koyon dia sog pongoksaban nilan mangka non ponontongoy og mibolong kitu'. ¹³ Bu bila motongow non na, loliagon nododa' tokodoy ion dun. Labi pa og gliag non dun sog siam pulu' bu siam kitu' nog onda' da kobolong. ¹⁴ Domikian da mama' nion og Gama' niu sog glangit, nog ondi' ion moleg nog ngon mangoy sog gla'at, sala kotow si'oy nog ma' nog bata' koni.”

Og gilug niu nog mikosala' dianiu

---

* **18:10** 18:10 Og pigolong koni nog gombata'anan, ain mikokunut kitu' dia ni Isus.

15 Ma' long sop ni Isus dun, "Bila mikosala' daniu og gilug niu, angoy amu ditu' non mangka talu' dianon og glopangan non kitu' nog amu amu da. Bila inongogan non ika, og ma'ana non, miglokopia amu na. 16 Tibua, bila di' non ika inongogan, pogoit a nog sala kotow otawaka dua' kotow og дума mu bagun niu da munut og tinalu' kitu' dia sog Kitab nog, 'Bila ngon sumbungan, sumboy dua' kotow otawaka tolu kotow og mokotaksi' dun.'† 17 Bila ondi' non pa ilan inongogan, posun mu glam non dia sog glumpuk nog poktanudanan. Bu bila ondi' non pa inongogan og glumpuk koyon, bibas niu na ion po' mama' na ion nilan nog di' moktamuy sog Mikpongon bu og polongabatanan nog buis.

18 "Dadi, tolu'on ku daniu, nog ain og pogbonduan niu dini sog glupa'an, ma' nitu' dosop og bonduan ditu' sog glangit. Bu ain og tinugdak niu dini sog glupa'an, tugdakon dosop ditu' sog glangit.

19 "Bu tolu'on ku pa daniu, nog bila dua' kotow daniu moksolabuk nog pongonion nilan dia sog Mikpongon nog minsan olo, inangon nododa' dianilan nog Gama' u sog glangit. 20 Po' minsan dua' kotow otawaka tolu kotow moglumpuk sabap nog ilan og pigotowan ku, dia u dosop nilan."

Og pononggi'an pa'ali sog dodondagonnog di' molilolatoy

21 Tubus nitu', mikpolani si Piter dia ni Isus mangka poksak nog, "Kounutan, sanu kali u

---

† 18:16 18:16 Deuteronomy 19:15

ompunoy og gilug u bila mokosala' dianakon? Pitu kali ta'?"

²² Tinabal ion ni Isus nog, "Kona' tibua pitu kali, suga'id non, pitu pulu' kopitu kali.

²³ "Dadi, og kopogdatu' nog Mikpongon sog gotowanan omponnggi' dia sog solabuk datu' nog moleg na boyadan nog sosugu'onanan non.

²⁴ Dangan miktolipun na ion mongabat, ngon og sala kotow sosugu'on non nog inoit ditu' non nog og dakol nog gutang non linoksa'an na. ²⁵ Sabap sog da'idun og pogbayad non dun, dinondag nog datu' koyon nog poksaluy tidu sog glawas non mangoy sog duoy non asta pa og gombata'anan non bu og glam nog gakodanan non bagun non tibua koboyadan og gutang non. ²⁶ Tibua, min-inglu'ud og sosugu'on non koyon sog sungu'an nog datu' koyon mangka pongapu'ngapu' dianon nog, 'Kounutan, longgungoy mu pa su'usa akon po' boyadan ku da og glam non koyon dianika.'

²⁷ Dadi, og datu' koyon milolat dianon boya'an nog pionda' non na tanan og gutang non kitu' mangka non na ion dondagoy muli'.

²⁸ "Tubus nitu', sonuk nog sosugu'on non koyon ompanow, milumpak non og pakasi sosugu'on non nog mikutang dianon mika'an. Ginanggut non mogdayun mangka non longokoy bu poktalunog, 'Boyadoy mu na numun kitu' og gutang mu kitu' dianakon!' ²⁹ Mininglu'ud dosop og pakasi sosugu'on non kitu' mangka pongapu'ngapu' dianon nog, 'Longgungoy mu pa akon! Po' boyadan ku da og gutang u kitu' dianika.' ³⁰ Tibua, da' non nododa' ion longgungoy. Suga'id non, inoit non sog gukum

bagun ion kolobusuon asta ombayad non na og gutang non kitu'. ³¹ Dangan mitongow nog duma sosugu'onanan nog datu' kitu' og kohinangan non koyon, onda' ilan tokodoy kosu'atoy dun. Dadi, inangoy nilan uksugoy ditu' sog datu' og glam nog miinang non koyon. ³² Dadi, tinugun ion mogdayun nog datu' kitu'. Dangan minatong ion ditu', tinolu'an ion nog datu' nog, 'Ika, molaton ka nog gotow! Mikutang a dianakon nog mosolag tokodoy og golaga' non. Tibua, sabap nog mingapu'ngapu' a dianakon, pionda' u na og glam nog gutang mu kitu'. ³³ Duma'it bosia nog mololat a dosop dia sog pakasi sosugu'on mu mama' nog gininang u kitu' dianika!' ³⁴ Dadi, sabap sog glolingit nog datu' nilan koyon, inoit non ion sog gukum bagun pokposokitan asta mokobayad ion nog glam nog gutang non kitu'."

³⁵ Dadi, long ni Isus dun, "Mama' nion dosop og ginangon nog Gama' u sog glangit dianiu bila ondi' niu ompunan og pakasi niu nog gas nog pusung niu."

19

Og pikpanad ni Isus pa'ali sog mogbolong

Mark 10:1-12, Luk 16:18

¹ Dadi, dangan midoksu' na si Isus mokpanad, ginumonat ion sog Galili mangka angoy sog bonua nog Judia nog ditu' sog dipag nog Jurdan. ² Modakol og gotowanan nog mikpogunut dianon. Bu ditu' kiuli'an non ain di' mokokodag.

³ Ongon og parasiuanan mikpolani dianon po' poksulaysulayan nilan ion mangka ilan poksak

dianon nog, “Og botad dota' nog og gotow nog bolongon non og glibun non nog minsan olo og piksobapan non?”

⁴ Tinumabal si Isus nog, “Da' niu ta' buan kobasta sog Kitab nog sog tolipunan, ‘Og Mikpongon, piongon non og glaki bu og glibun.’* ⁵ Bu ngon dosop og sinulat nog, ‘Sa'an itu' og glaki, gonatan non og gina'ama' non mangka ion ampu' sog glibun non. Bu og dua' ilan koyon mimung nog salulawas ilan na.’† ⁶ Dadi, kona' na nog dua' kotow, suga'id non, miksolabuk ilan na. Dadi, ain og pigampu' nog Mikpongon, sumboy ondi' popogbolongon nog sagyaotow.”

⁷ Dadi, miksak nosop og parasiuanan koyon nog, “Saka buan dinondag ma ni Muses nog og glaki, bila bolongon non og glibun non, sumboy tumulun poguna nog gitas mangka non si'oy uokiloy og glibun non?”

⁸ Tinabal ilan ni Isus nog, “Sa'an itu' tinugdak daniu ni Muses nog ombolong niu og glibun niu po' sabap nog di' amu moleg pomolian. Tibua, sog tolipunan, ondi' bosia ma' nitu' og botad. ⁹ Dadi, tolu'on ku daniu, nog simasima og glaki nog bolongon non og glibun non nog saka onda' da bosia koleg sog len glaki, bu pogduoy ion sog len, mokodusa ion dun.”

¹⁰ Tubus nitu', miktalu' og sulanggu'anan non dianon nog, “Bila ma' nion og botangbotang nog kopogduoy, golom na buan og gotow ondi' mogduoy!”

---

* **19:4** 19:4 Genesis 1:27 † **19:5** 19:5 Genesis 2:24

¹¹ Tinumabal si Isus nog, “Og pikpanad u koni ondi' tolima'on nog glam nog gotow, suga'id non, ain da kibogayan kitu' dun nog Mikpongon. ¹² Ongon gotowanan nog ondi' mogduoy po' don-sama' na da' pongonoy nog glegan mogduoy tidu pa sog kobata' dianilan. Bu og duma sop linoasian nog duma non. Bu ongon dosop gotowanan ondi' mogduoy po' tinigbung nilan na og pikilan nilan dia sog pigdotu'an nog Mikpongon. Dadi, ain og gotow nog tumolima' nog pikpanad u koni sumboy inangon non.”

Pipia ni Isus og gombata'anan

Mark 10:13-16, Luk 18:15-17

¹³ Tubus nitu', ongon og gotowanan nog mik-pogoit nog gombata'anan nilan ditu' ni Isus bagun non ilan kodoponan bu kopogyokinan dia sog Mikpongon nog popiaon ilan. Tibua, pimag ilan nog sulanggu'anan ni Isus.

¹⁴ Tibua, miktalu' si Isus nog, “Potiang niu og gombata'anan koyon mokpolani dianakon. Na' niu ilan pogondi'an. Po' ma' nog gombata'anan koyon, og gotowanan nog misakup sog pig-dotu'an nog Mikpongon.” ¹⁵ Dadi, pingdoponan non og gombata'anan koyon dion, mangka na ion poglandan.

Og sala kotow doyahan

Mark 10:17-30, Luk 18:18-30

¹⁶ Tubus nitu', ongon sala kotow mikpolani dia ni Isus mangka poksak nog, “Polopanad, olo gidoy og omba'is u inangon bagun ku malap og kotubu' nog da' kopus non?”

17 Tinabal ion ni Isus nog, “Iduma moksak a ma dianakon bog olo og omba'is? Solabuk da og omba'is, ion og Mikpongon. Suga'id non, bila moleg a mokalap nog kotubu' nog da' kopus non, unut mu og dondagananan nog miktidu dianon.”

18 Dadi, miksak og glaki koyon nog, “Ain sog dondagananan koyon nog sumboy u unuton?”

Tinumabal si Isus nog, “Na' a momunu', na' a momabal nog kona' mu duoy, na' a monakow, bu na' a tumaksi' nog gloput. 19 Pogbotadoy mu og gina'ama' mu, bu kolalam a sog sumbaloy mu mama' da nog glolaman mu sog dili glawas mu.”

20 Tinumabal og glaki koyon nog, “Piginang u na og glam non koyon. Dadi, olo poma og kulang nog sumboy u pa inangon?”

21 Dadi, tinabal ion ni Isus nog, “Bila moleg a doda' mohurup, angoy mu poksalyug og pogongonon mu mangka mu pomogoy og saluy non dia sog miskinananan po' mogdaya a dun ditu' sog glangit. Tubus nitu', pokpuli' a mangka a pogunut dianakon.”

22 Dangan midongog nog glaki koyon og talu' ni Isus koyon, mipangu' ion dun mangka awa' po' doyahan ion tokodoy.

23 Tubus nitu', miktalu' si Isus sog sulunggu'anan non nog, “Tolu'on ku daniu, nog mologon tokodoy og gotow nog doyahan nog mokampu' ion dia sog pigdotu'an nog Mikpongon. 24 Bu tolu'on ku daniu, nog molomu pa kobian nog kamel dia sog gluang nog dialum, gaba' nog doyahan, og kampu' non dia sog pigdotu'an nog Mikpongon.”

25 Dangan midongog nog sulanggu'anan non og talu' non koyon, kisobu'an ilan tokodoy dun nog boya'an miksak ilan nog, “Bila ma' nitu' buan, sima ma og motabang?”[‡]

26 Pigbontayan ilan ni Isus mangka ion poktalu' nog, “Og ma' nion koyon ondi' minang nog sagmaotow. Tibua, da'idun mologon dia sog Mikpongon.”

27 Tinumabal si Piter nog, “Dadi Kounutan, ami sop buan koni nog lamig nami na tanan binolong og glam non mangka ami pogunut dianika. Olo ma matong dun dianami?”

28 Tinumabal si Isus nog, “Tolu'on ku dianiu, sog matong og pongimboguan nog Mikpongon og glam non, bu og Binata' sog Kilawan mingkud na ion sog gingkudan datu' dunut silow nog kotas nog baya' non, amu si'oy nog mikokunut koyon dianakon, pingkudon ku dosop amu dia sog sopulu' bu dua' gingkudan datu', mongukum nog sopulu' bu dua' pangkat nog bansa Israel.

29 Bu ain ginonatan non og baloy non, og putupusodanan non, og mokogulanganan non, og gombata'anan non, otawaka glupa' non sabap sog kopokokunut non dianakon, mokotabuk ion nog labi pa tokodoy ditu' og sugda dun dianon, bu kongonan ion dosop nog kotubu' nog da' kopus non. 30 Tibua, modakol og gotow nog mikuna nog mimung ombinaya' ilan. Bu modakol dosop og gotowanon nog mibinaya' nog mimung mokuna ilan.”

---

‡ 19:25 19:25 Balu' nog gotowanon dun, sa'an migdaya og gotow po' kisu'atan og Mikpongon dianon.

20

Og pononggi'an pa'ali sog tinindanan mogi-nangsog glupa' nog gotow

¹ Tubus nitu', si Isus miguksug nog pononggi'an. Long non dun, "Og kopogdatu' nog Mikpongon ompononggi' dia sog gotow kitu' nog glupa' non pimulanan nog bolagon nog molongas og bunga non, og ngalan non og paras. Dali' ondow pa og bonua, minangoy na ion monontong nog gotow nog ain moleg tindanan moginang sog glupa' non koyon. ² Dangan ion mikotongow nog tindanan non, miglokoposadan nilan nog boyadan non dianilan solad dinari po' ma' nitu' og golaga' nog sondow. Dadi, minangoy ilan na moginang sog glupa' non koyon. ³ Dangan miginonga' monek gondow, minangoy ion puli' sog tobu'an. Mitongow non og duma gotowanan nog da' ginang nilan, da' lual og mogindogindog ilan tibua. ⁴ Dadi, tinolu'an non ilan nog, 'Angoy amu poginang ditu' sog glupa' u po' boyadan ku da amu nog golaga' nog ain og miinang niu.' ⁵ Dadi, minangoy ilan moginang ditu'. Og gapu' nog glupa' koyon, dangan minatong og tasondow bu miginonga' monog gondow, mikpuli' nosop sog tobu'an bu ma' nitu' dosop ininang non. ⁶ Dangan dali' na sindop ondow, mikpuli' nosop ion sog tobu'an bu mikotongow ion nosop nog gotowanan ditu' nog og duma da' ginang nilan. Dadi, sinakan non ilan nog, 'Iduma ma' nion amu ma, polo' indogindog amu ma tibua? Ondi' amu ma moginang?' ⁷ Tinumabal ilan nog,

'Da'idun buan og tumindan dianami.' Dadi, tinumabal og gapu' nog glupa' koyon nog, 'Bila ma' nitu', angoy amu poginang sog glupa' u.' Dadi, minangoy ilan moginang ditu'.

⁸ "Dangan sindop ondow na, miktalu' og gapu' nog glupa' koyon dia sog sosoligan non. Long non dun, 'Polumpuk mu og glam nog gotowanan koyon nog miginang sog glupa' u gondow koni. Pogunaoy mu mogbayad ain og mibinaya', mangka mu si'oy boyadoy ain og mikuna kitu'." ⁹ Dadi, sinabi non og gotowanan kitu' nog miktolipun ilan moginang nog poksindop na og gondow bu binoyadan non ilan nog golaga' nog sondow. ¹⁰ Dadi, dangan boyadan non na bosia og gotowanan kitu' nog mikuna moginang, migdodama ilan bosia nog modakoldakol og motabuk nilan dia sog mibinaya' kitu' moginang. Tibua, migbatuk da kodakol og binayad non dianilan. ¹¹ Tinabuk nilan notibua og boyadan koyon dianilan kobon nilan mokumodumod bu tinolu'an nilan og gapu' nog glupa' koyon nog, ¹² 'Og mibinaya' koyon, podali' ilan da miginang. Tibua ami, sumondow ami na moginang sog podosan saka pigbatuk mu ma og kodakol og boyadan mu dianami?' ¹³ Dadi, tinumabal og gapu' nog glupa' koyon dia sog sala kotow dianilan. Long non dun, 'Le, da' u ika pogbigya'oy. Mikpasad ita kopia nog boyadan ku amu nog golaga' nog sondow. Dadi, sa'an ion, ma' nion og binayad u daniu. ¹⁴ Dadi, tabuk niu ion mangka amu si'oy uli'. Po' ma' nitu' og glegan ku mogbogoy dia sog gotowanan koyon nog mibinaya' ilan si'oy moginang, mama' nog

binayad u koyon daniu. ¹⁵ Da'idun ta' buan og baya' u nog minsan olo og gondunon ku nog sin ku? Di' amu bosia moksibok dun bila motawal u sog duma.' ” ¹⁶ Dadi, ma' long pa ni Isus dun, “Og mibinaya' mimung mokuna bu og mikuna ilan mimung ombinaya' ilan.”

Pidonsama' nosop ni Isus tumalu'pa'ali sog kopatoy non

Mark 10:32-34, Luk 18:31-34

¹⁷ Tubus nitu', mipanow si Isus posungu' sog Jerusalem. Sintak nilan koyon ompanow, pinitang non og sopulu' bu dua' sulangu'anan non koyon sog molayu'layu' mangka non ilan tolu'oy nog, ¹⁸ “Posungu' ita lo' ini sog Jerusalem. Matong ita ditu', og Binata' sog Kilawan uokilon dia sog mokokotas nog boliananan bu sog polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu. Og gukuman nilan dianon bunu'on ¹⁹ mangka nilan ion uokiloy dia sog gongkoman nog gotowanan nog kona' bansa Hudyu. Pogwanwanon nilan ion, pogdonogon nilan ion, bu lonsangon nilan ion sog kudus. Tibua, sog kotolu ondown non, motubu' da ion mokpuli'.”

Og pingoni bosia nog gina' ni Jems ilan ni Jan

Mark 10:35-45

²⁰ Tubus nitu', og duoy ni Sebedi bu og dua' kotow gombata' non kitu' nog glaki, migdunut ilan mangoy ditu' ni Isus mangka ion inglu'ud sog sungu'an ni Isus po' ongon kolegan non mongoni. ²¹ Dadi, sinakan ion ni Isus nog, “Olo og kolegan mu koyon?”

Tinumabal og glibun koyon nog, “Tugdak mu pa dianakon nog bila matong na mogdatu' a, dia mu pa pingkud og sala kotow bata' u koni dapit sog glintu mu bu og sala kotow sop koni dia dapit sog bibang mu.”

²² Tinabal ion ni Isus nog, “Da' mu kosabut bog olo og pingoni niu koyon. Mogaga niu ta' gidoy og sinsaan nog posungu' u poglogogaon?”

Tinumabal og dua' kotow gombata' nog glibun koyon nog, “O'o, mogaga nami da ion.”

²³ Mikталu' si Isus nog, “O'o, motud doda' nog mokinum amu sog ginuman ku. Tibua, kona' u og momili' bog sima og mingkud sog dapit glintu u otawaka sog dapit bibang u. Po' og gingkudananan koyon donsama' na piksimpan nog Gama' u.”

²⁴ Dangan midongog itu' nog sopulu' su-langgu'anan koyon, kodoluon ilan bosia dun og piginang nog pigilug koyon dua' kotow. ²⁵ Dadi, pilumpuk ilan ni Isus mangka non ilan tolu'oy nog, “Kosunan niu nog og kodotu'an dini sog dunya pogboya'an nilan og pigotowan nilan. Bu ain mokokotas dianilan pogboya'an nilan dosop ain ombaba' pa dianilan. ²⁶ Tibua amu, sumboy ondi' amu ma' nilan. Suga'id non, ain og moleg nog ion og motas dianiu, sumboy ion mimung og sosugu'on niu. ²⁷ Bu ain sop dianiu og moleg nog ion og mokuna, sumboy ion mimung nog gulipon niu. ²⁸ Domikian da ma' nog Binata' sog Kilawan, onda' ion angoy dini sog dunya po' bagun ion tobangan, suga'id non, bagun ion og tumabang bu moguakil nog glawas non bunu'on

bagun modakol og gotowanan og molokat tidu sog kouliponan nog dusa.”

Kiuli'an ni Isus og dua' kotow buta

Mark 10:46-52, Luk 18:35-43

²⁹ Dangan ginumonat si Isus ilan nog su-langgu'anan non sog koliwagan bonua nog Jeriku, modakol og gotowanan nog mikpogunut dianilan. ³⁰ Ongon og dua' kotow buta, dia ilan pogingkud sog goksid nog dalan. Dangan kisunan nilan nog posungu' mian ditu' si Isus, miglongag ilan moktawag, “Kounutan! Pangkat ni Apu' Dabid! Kololatoy mu pa ami!”

³¹ Pomagon ilan si'oy nog gotowanan dion, posisaya' ilan da poktawag nog, “Kounutan! Pangkat ni Apu' Dabid! Kololatoy mu pa ami, su'usa!”

³² Dadi, migindog si Isus mangka non ilan sobioy bu poksak, “Olo og kolegan niu nog inangon ku dianiu?”

³³ Tinumabal ilan nog, “Kounutan, moleg ami bosia mokotongow puli'.” ³⁴ Dadi, milolat si Isus dianilan mangka non tuyokoy og mataanan nilan. Sog sododu'un koyon mikotongow ilan bu migunut ilan dianon.

21

Og ba'asa dia ni Isus kosolod non ditu' sog Jerusalem

Mark 11:1-11, Luk 19:28-40, Jan 20:12-19

¹ Dangan molanilani ilan na sog Jerusalem, minatong ilan sog Betpage, ditu' sog pun bilid nog Olibu. Dinondag ni Isus moguna ditu' og

dua' kotow sulanggu'anan koyon. ² Bu miktalu' ion dianilan nog, "Angoy amu sog gimbolayan koyon. Matong amu ditu', mokotongow amu mogdayun nog inikotan og asnu bu og nati non. Ubad niu bu oit niu dini nakon. ³ Bu bila ongon og moksak dun daniu bog iduma ubadon niu ma, tabal niu tibua nog ongon og kobalan nog Kounutan dun. Po' tugdakon da daniu."

⁴ Sa'an ini miinang po' og kotumanan nog tinalu' nog polomolatas nog talu' nog Mikpongon kobon nitu' nog,

⁵ "Talu' niu sog gotowanan sog Sion, tontong niu og datu' niu posungu' na matong daniu. Ombaba' og bolotabat non bu poksakoy ion sog asnu, og sinokayan non koyon og nati nog asnu."*

⁶ Dadi, mipanow og sulanggu'anan kitu' bu inunut nilan og pimali ni Isus kitu' dianilan.

⁷ Inoit nilan og asnu kitu', ilan nog nati non, ditu' ni Isus bu inonigan nilan nog glogdoyanan nilan mangka na sokoyoy ni Isus. ⁸ Og gotowanan koyon nog landu' kodakol, pingdondam nilan og sulagbonanan nilan dia sog dalan koyon nog bianan ni Isus. Og дума sop mikpongalap ilan nog dawon mama' nog dawon nog bunga mangka nilan botangoy sog dalan.† ⁹ Og gotowanan koyon nog migunut dia ni Isus sog gunan binaya' non, miglongag ilan mokpogekekes nog, "Songlitan og pangkat ni Apu' Dabid! Pipia

---

* **21:5** 21:5 Sakaraya 9:9. Og Sion koni og kodua' ngalan nog Jerusalem. † **21:8** 21:8 Ma' nitu' og botad nog kopogba'asa nilan dia sog datu'.

ion nog minangoy dini bianan sog ngalan nog Mikpongon! Songlitan og Mikpongon!”

¹⁰ Dangan minatong si Isus sog Jerusalem, misasow og glam nog gotowanan koyon dion bu miksina sakoy ilan nog, “Sima gidoy og gotow koyon?”

¹¹ Tinumabal og gotowanan koyon nog mikpogunut dia ni Isus nog, “Ion non ini si Isus, og polomolatas nog miktidu sog Nasaret ditu' sog Galili.”

Si Isus minangoy sog Baloy nog Poktomuyandia sog Mikpongon

Mark 11:15-19, Luk 19:45-48, Jan 2:13-22

¹² Tubus nitu', si Isus sinumolod sog glomalomaan nog Baloy nog Poktomuyan koyon dia sog Mikpongon mangka non pomugowoy og glam nog gotowanan koyon nog mikpogdagangdagang bu polonaluyanan. Bu pimolituka' non og glomisahananan nog polomolos nog sin asta og gingkudananan nog mikpogdagang nog kolopatianan. ¹³ Kobon non moktalunog, “Sinulat dia sog Kitab og talu' nog Mikpongon nog, ‘Og baloy u iningolanan og baloy nog pogyokinan.’[‡] Tibua, inimung niu nog glihanan nog polonakowanan!”

¹⁴ Solian ni Isus sog glomalomaan nog Baloy koyon nog Poktomuyan, og butaanan bu og gotowanan kitu' nog di' mokopanow, mikpolani ilan dianon bu kiuli'an non ilan.

¹⁵ Tibua, og mokokotas nog boliananan bu og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu, miglolingit ilan dianon dangan mitongow nilan

---

[‡] **21:13** 21:13 Isaya 56:7

og kosobu'sobu' nog gininang non bu midongog nilan og gekes nog gombata'anan ditu' sog glomalomaan nog Baloy nog Poktomuyan koyon nog, "Songlitan og pangkat ni Apu' Dabid!"

¹⁶ Miksak og mokokotas nog boliananan bu polopanadanan kitu' dia ni Isus nog, "Midongog mu dota' bog olo og pogekekon nilan koyon?"

Tinumabal ion nog, "O'o, midongog u da. Onda' niu ta' buan sibon kobasta og sinulat dia sog Kitab nog, 'Og gombata'anan asta og populaanan, pikponadan mu moksanglit?' "§

¹⁷ Tubus nitu', ginonatan non ilan mangka ion angoy sog bonua nog Betani bu ditu' ion kisogobian.

Og kayu nog pilota' ni Isus mogbunga

Mark 11:12-14,20-24

¹⁸ Migboloma' sisolom, mikpuli' si Isus ditu' sog Jerusalem. Sonuk non ompanow kigutoman ion. ¹⁹ Mikotongow ion nog kayu sog goksid nog dalan og ngalan non igera. Dadi, pilonian non bosia, tibua, da'idun og mitongow non nog bunga non lual da lunsan dawon. Dadi, tinolu'an non kayu koyon nog, "Ondi' a na nododa' mogbunga mokpuli'." Bu sododu'un mibotug og kayu koyon.

²⁰ Dangan mitongow nog sulanggu'anan non nog sododu'un mibotug og kayu koyon, kisobu'an ilan dun kobon nilan moktalun' nog, "Iduma ion gidoy mibotug ma mogdayun og kayu koyon?"

---

§ 21:16 21:16 Salmu 8:2

²¹ Dadi, tinumabal si Isus nog, “Tolu'on ku daniu, nog bila sumalig amu sog Mikpongon bu ondi' amu mogdua'dua', kona' tibua og minang niu mama' nog miinang u sog kayu koyon. Suga'id non, minsan sagya tolu'an niu og bulud koni nog, 'Awa' a dini bu poglalin ka sog dagat,' motuman na doda' og talu' niu koyon. ²² Bila tumud amu nog motabuk niu, minsan olo pongonion niu dia sog Mikpongon bianan dia sog gyakin, motabuk niu nododa'.”

*Sinak nilan og piktiduan nog baya' ni Isus
Mark 11:27-33, Luk 20:1-8*

²³ Tubus nion, sinumolod si Isus ditu' sog glomalomaan nog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon mangka ion pokpanad sog gotowanan. Sonuk non mokpanad, ongon mikpolani dianon nog mokokotas nog boliananan bu kobogolalan nog gotow Hudyu mangka ilan poksak nog, “Olo baya' mu moginang nog ma' nion koyon? Bu sima og migbogoy dianika nog baya' koyon?”

²⁴ Tinabal non ilan nog, “Sakan ku dosop amu. Bila tobalon niu akon, posunon ku dosop daniu bog ain ku tiniduan og baya' u koni moginang nog ma' nini koni. ²⁵ Og sak u koni mama' nini, sima og migbogoy nog baya' dia ni Jan nog Polomunyang nog momunyang nog gotowanan? Og Mikpongon ta' otawaka og gotow?”

Dadi, miksinaksakoy ilan, nog ilan bu ilan, “Bila ini tolu'on ta nog dia tidu sog Mikpongon og baya' ni Jan, tobalon non ita nog iduma buan da' ita ma tud dianon? ²⁶ Tibua, bila sop tolu'on

ta nog tidu dia sog gotow og baya' non, mondok ita sop nog gotowanan po' og tud nilan si Jan, ion og polomolatas nog talu' nog Mikpongon.”
²⁷ Dadi, tinabal nilan si Isus nog, “Da' a sunoy. Ondi' nami kosunan.”

Dadi, miktalu' sop si Isus dianilan nog, “Bila ma' nitu', di' u sop posunon daniu bog sima migbogoy dianakon nog baya' nog mokopoginang u nog ma' nini koni.”

Og pononggi'an pa'ali sog dua' kotow pogilug

²⁸ Ma' long sop ni Isus dun, “Pomikil niu polo'ma. Ongon og gotow nog dua' kotow gombata' non nog lunsan laki. Minangoy ion sog gulangbata' mangka poktalunog, ‘Nu', angoy a pa poginang sog binalan ta kitu' gondow koni.’

²⁹ Tinumabal og bata' non koyon nog, ‘Ondi' u.’ Tibua, sintak non mokpikilpikil dun, miksop og pikilan non bu minangoy da ion ditu'. ³⁰ Tubus nitu', og gama' nilan koyon minangoy sop sog bata' non koyon nog kongudan mangka non sop dondagoy mangoy moginang sog binalan nilan koyon. Tinumabal og bata' non koyon nog, ‘O'o, Ama'.’ Tibua, onda' da ion angoy ditu'.”

³¹ Long sop ni Isus dianilan, “Bila buan amu, sima ma sog dua' kotow koyon og ininang non og glegan nog gama' non?”

Tinumabal ilan nog, “Og gulangbata' kitu'.”

Dadi, miktalu' nosop si Isus nog, “Tolu'on ku daniu, nog og polongabatanan nog buis bu og tungkagonanan mokuna pa daniu numun kitu' mampu' sog pigdotu'an nog Mikpongon. ³² Po'

sa'an minangoy dini niu si Jan nog Polomun-yag po' potongowon non dianiug og biantan nog boya'an mimung modulus amu dun. Tibua, onda' amu tud dianon. Bigya' non, og polongabatanan nog buis bu og tungkagonanan, tinumud ilan dianon nog boya'an miksop og polomotadon nilan. Bu minsan mitongow niu na ilan nog ma' nion ilan, onda' amu da lota' moginang nog dusa bu tud dianon."

Og pononggi'an pa'ali sog gotowanannog minaksa nog glupa'

Mark 12:1-12, Luk 20:9-19

³³ Tubus nitu', miktalu' si Isus nog, "Pokinongogoy niu nosop og solabuk pononggi'an koni. Ongon og gotow nog togo binalan nog pimulanan non nog bolagon nog ngalan non og paras. Inalad non og binalan non koyon mangka ion poglokukut nog pogdogyakan nog bunga nog bolagon non koyon. Bu inimungan non nog glockowlockow nog pogolongan. Tubus nitu', piaksa non og binalan non koyon mangka ion panow sog len bonua.

³⁴ "Dangan dali' na pongupu'oy og bunga nog pomulan non koyon, dinondag non og sosugu'onanan non mangoy mongabat nog bahagi' non ditu' sog gotowanannog kitu' nog minaksa nog pomulan non koyon. ³⁵ Tibua, dangan minatong ilan ditu', ginanggut ilan nog minaksa koyon. Og sala kotow sosugu'on non koyon pigbadas nilan. Og sala kotow sop binunu' nilan. Bu og kotolu non binatu nilan. ³⁶ Tubus nitu', dinumondag nosop ion nog len sosugu'onanan

non nog labi pa kodakol sog dinondag non kitu' tigana'. Tibua, og minaksa koyon, ma' nitu' dosop og ginandun nilan sog sosugu'onanan non kitu'.³⁷ Bu sog gimpusan, dinondag non og dili bata' non mangoy ditu' po' long non dun, 'Pogbotadan nilan ini og bata' u koni.'³⁸ Tibua, dangan mitongow nog minaksa kitu' og bata' non koyon, mikpoksitalu' ilan nog, 'Koyon na, og bata' nog gapu' nog glupa' koni. Alung, ongoyon ta ion bunu'oy po' bagun da ita na og gapu' nog glupa' koni.'³⁹ Dadi, ginanggut nilan og bata' non koyon sog molayu' mangka nilan bunu'oy."

⁴⁰ Dadi, long pa ni Isus dianilan, "Bila matong na og gapu' nog binalan koyon, olo gidoy og gondunon non sog gotowanan kitu' nog minaksa koyon dianon?"

⁴¹ Tinumabal ilan nog, "Pomunu'on non nododa' og gotowanan kitu' nog mokolaton mangka non poksaoy og pomulan non koyon sog len gotowanan nog ain mogbogoy dianon nog bahagi' non giap matong og tang non."

⁴² Dadi, long sop ni Isus dun dianilan, "Da' niu ta' buan kobasta og sinulat kitu' sog Kitab nog, 'Og batu kitu' nog mosolag, nog pigbongkis nog polongimung nog baloy, miimung tanan nog bololaga' nog polongkapan sog glam non. Ion non da og gininang nog Mikpongon bu molongas itu' tokodoy dia sog tinontongan ta.' "*"

⁴³ Long pa ni Isus dun, "Dadi, tolu'on ku dianiu, og bahagi' niu sog pigdotu'an nog Mikpongon

---

* **21:42** 21:42 Salmu 118:22-23. Og batu kitu' nog pigbongkis, ion non ion og Kristu.

owi'on diani bu bogoyon dia sog len gotowanan nog kona' niu salu bansa po' mokopoginang ilan nog ginang kitu' nog kosu'atan og Mikpongon dun. [⁴⁴ Simasima og ombuksak sog batu koni, molupot nododa' og glawas non. Bu ain sop og kolobu'an nog batu koyon, ompusat og glawas non dun.”]

⁴⁵ Dangan midongog nog mokokotas nog boliananan bu parasiuanan og pononggi'ananan ni Isus koyon, misabut nilan nog ilan og pigdolilan non koyon. ⁴⁶ Dadi, minontong ilan nog pondayan nog bagun nilan ion kukpa'an. Tibua, miondok ilan sog gotowanan po' tinumud ilan nog si Isus og polomolatas nog talu' nog Mikpongon.

22

Og kopononggat nog Mikpongon di' ba'is bolibadan

Luk 14:15-24

¹ Tubus nitu', miguksug nosop si Isus nog pononggi'an. ² Ma' long non dun, “Og kopogdatu' nog Mikpongon ompononggi' dia sog sala kotow datu' nog miksimpan nog kologya'an po' koingon og bata' non nog glaki. ³ Dadi, dinumondag ion nog sosugu'onanan non mangoy mongonggat nog pimosobutan non kitu' sumakup sog kologya'an non koyon. Tibua, migbolibad ilan. ⁴ Tubus nitu', dinondag non nosop og duma sosugu'onanan non mangka ion poktalunog, ‘Talu' niu dia sog sosuku pimosobutan kitu' nog misimpan na og dulang, bu pinumbali' na og

sapi'anan ku, asta og piglombu' kitu' nog nati'anan ku, bu sagad na og glam non. Dadi, sumboy tumua' ilan na nog kologya'an koni.' ⁵ Tibua, da' nilan ponglengleng, suga'id non, mikpokpanow ilan tanan. Og sala kotow minangoy sog binalan non. Bu og sala kotow sop minangoy mogdagangdagang. ⁶ Bu og dumaanan ginanggut nilan og sosugu'onanan nog datu' kitu' mangka nilan pokposokitoy bu og duma pomunu'oy. ⁷ Dadi, linolingitan tokodoy og datu' koyon dun. Bu dinondag non og sundaluanan non nog ongoyon nilan pomunu'oy bu pondoksuloy og koliwagan bonua nog gotowanan koyon. ⁸ Tubus nitu', tinolu'an non og duma sosugu'onanan non nog, 'Misimpan na og kologya'an koni, tibua, og pimosobutan ku kitu', ondi' ilan patut sumakup dun. ⁹ Dadi, angoy amu dia sog kosompagan nog gotowanan mangka niu onggat mangoy sumakup nog kologya'an koni ain og motongow niu.' ¹⁰ Dadi, minangoy og sosugu'onanan koyon dia sog dalananan mangka nilan polumpukoy og gotowanan nog ain mitongow nilan, molongas otawaka molaton nog gotow. Dadi, og baloy koyon miponu' nog gotowanan nog sinumakup nog kologya'an koyon.

¹¹ "Dangan sinumolod og datu' koyon po' tontongon non og gotowanan koyon dion, mitongow non og sala kotow nog da' posolugoy nog ponopoton kaing. ¹² Mikталu' og datu' koyon nog, 'Le, olo lo' ma kisolodoy mu koyon dini nog saka da' a ponapot nog ponopoton kaing?' Da' pokotabal og gotow koyon. ¹³ Dadi, dinondag

non og sosugu'onanan non nog, 'Balud niu gotow koyon mangka niu tikpu' sog glowasan, ditu' sog kodoloman. Bu ditu' ion poglulad bu pongolongot og ngisianan non.' ”

¹⁴ Bu linuksad ni Isus tumalu' nog, “Modakol bosia og pimosunan nog Mikpongon, tibua, mika'an da og mipili' non.”

Og sak pa'ali sog kopogbayad nog buis

Mark 12:13-17, Luk 20:20-26

¹⁵ Tubus nitu', linumuas og parasiuanan koyon mangka ilan pogupakat bog olo pondayan nilan bagun nilan ion mosa'ut bianan sog talu' non.

¹⁶ Dadi, dinondag nilan og duma sulanggu'anan nilan bu duma gla'ayatanan ni Herod mangoy ditu' ni Isus po' pogolapsobapan nilan ion. Dangan minatong ilan ditu' non, miktalu' ilan nog, “Polopanad, kosunan nami nog ika, moktalu' a nog motud bu dumalan og pikpanad mu koyon pa'ali sog polomotadon nog glegan nog Mikpongon. Bu kisunan nami dosop nog ika, ondi' a mogbigya' nog gotow minsan andun kotas non.

¹⁷ Dadi buan, sog pikilan mu, mogusoy ta' nog mogbayad ita nog buis dia ni Sisar otawaka di'?”

¹⁸ Tibua, kisunan ni Isus bog olo og punan nilan moksak dun. Dadi, tinabal non ilan nog, “Iduma poksulaysulayan niu ma akon? Amu koyon, sagya mokpopotongow amu! ¹⁹ Takun dow og sin koyon nog pogbayad nog buis.” Dadi, pitongow nilan dianon og sin koyon. ²⁰ Sinakan non ilan nog, “Sima og glodawan nog mitagu' dia sog sin koni? Bu sima og ngalan nog misulat koyon dini?”

²¹ Long nilan dun, “Si Sisar ma.”

Miktalu' si Isus nog, “Dadi, bogoy niu dia ni Sisar ain dianon. Bu bogoy niu dosop dia sog Mikpongon ain dianon.” ²² Dangan midongog nilan itu' kisobu'an ilan tokodoy dun bu ginonatan nilan si Isus.

Og sak pa'ali sog kopokpotubu'nog gotowanan tidu matoy

Mark 12:18-27, Luk 20:27-40

²³ Sog gondow koyon, ngon dosop sadusiuanan mikpolani dia ni Isus. Og gotowanan koyon, ondi' ilan tumud nog ngon motubu' puli' tidu matoy. Dadi, miksak ilan dia ni Isus nog, ²⁴ “Polopanad, ma' long pa nog sinulat kitu' ni Muses dianita nog bila og sala kopogduayan nog matoy og glaki non nog da' ilan pogbata', sumboy og balulibun koyon pogduoyon nog pimikitan non bagun da bila mogbata' ilan, mimung da ma' nog bata' nilan nog glaki non kitu' tigana'.” ²⁵ Ati, ngon og pitu kotow dianami, pomogilug nog lunsan laki. Og gulangbata' koyon dianilan migduoy nog saka minatoy nog da' ilan pogbata'. Tubus nion, pigduoy nosop nog dumapit sog gulangbata' og balulibun koyon. ²⁶ Saka minatoy dosop og glaki koyon nog da' pa bata' nilan. Tubus nitu', pigduoy nosop ion nog kotolu. Asta og pitu kotow pomogilug koyon mikobian mogduoy dia sog balulibun koyon. Tibua, lunsan ilan mikpomatoy nog da'idun og bata' nilan. ²⁷ Da' ion kobon, og balulibun koyon minatoy dosop. ²⁸ Dadi, bila matong gondow nog potubu'on og gotowanan tidu matoy, sima ma gidoy sog pitu

kotow kitu' nog pomogilug og kodumanan nog glibun koyon, nog saka og glam nilan koyon mikobian mogduoy dianon?"

²⁹ Dadi, tinabal ilan ni Isus nog, "Milapang amu doda' tokodoy po' onda'idun sabut niu nog sinulat dia sog Kitab otawaka og dasig nog Mikpongon. ³⁰ Po' bila matong na potubu'on nog Mikpongon og gotowanan tidu matoy, ondi' ilan na mokpogduoy po' mama' ilan na nog moloikatanan sog glangit. ³¹ Bu pa'ali sop sog kopotubu' nog gotowanan tidu matoy, onda' niu ta' kobasta og tinalu' nog Mikpongon dianiu nog, ³² 'Akon og Mikpongon nog ion non og poktomuyon kitu' ni Abraham, ni Isak, bu ni Jakub.* Og ma'ana nog talu' nog Mikpongon kitu', kona' ion og poktomuyon nog ain minatoy, suga'id non, ain totubu'."

³³ Dangan midongog nog gotowanan og tabal ni Isus sog sadusiuanan koyon, kisobu'an ilan nog pikpanad non koyon.

Og bololaga' sog glam nog dondagan

Mark 12:28-34, Luk 10:25-28

³⁴ Dangan midongog nog parasiuanan nog dinag dia ni Isus og sadusiuanan koyon, linumpukan nilan si Isus. ³⁵ Og sala kotow dianilan moto tokodoy nog botad, sinulayan non si Isus moksak nog, ³⁶ "Polopanad, olo og dondagan kitu' nog bololaga' sog glam non dia sog Botad?"

---

* **22:32** 22:32 Exodus 3:6. Og pigolong ni Isus koni nog minatoy, og glawas nilan. Po' og glimukud nilan totubu' da ditu' sog glangit. Bu moktamuy ilan da ditu'.

³⁷ Tinabal ion ni Isus nog, “ ‘Sumboy potig-bungon mu og glolaman mu sog Pogbaya' nog ion og Diwata mu, tidu sog pusung mu, mangoy sog glimukud mu, asta sog glam nog pomikilan mu.’† ³⁸ Ion non ini og mikuna nog bololaga' sog glam nog dondagan. ³⁹ Bu ngon dosop og kodua' non nog ma' da nitu'. ‘Sumboy molalam a sog sumbaloy mu mama' da nog glolaman mu sog dili glawas mu.’‡ ⁴⁰ Bila miunut mu og dua' buk koni, og glam nog dondagan dia sog Botad nog sinulat ni Muses bu tidu sog polomolatasan kobon nitu', miunut mu na og glam non.”

Og sak pa'ali sog Kristu

Mark 12:35-37, Luk 20:41-44

⁴¹ Sog solian pa moglumpuk nog parasiuanan koyon dion, sinakan ilan ni Isus nog, ⁴² “Olo pikilan niu pa'ali sog Kristu? Sima gidoy ion pangkat dun?”

Tinabal nilan si Isus nog, “Og pangkat le ni Apu' Dabid.”

⁴³ Dadi, miktalu' si Isus, “Bila ma' nitu', olo sabap non nog si Dabid, bianan sog Bolakat nog Mikpongon, iningolanan non ion nog Kounutan non? Po' long pa ni Dabid dun, ⁴⁴ ‘Og Pogbaya' miktalu' dia sog Kounutan ku, ingkud a sog dapit glintu u asta imungon ku og bantaanan mu nog gindogan nog botis mu?’§ ⁴⁵ Dadi, bila si Dabid, iningolanan non na og Kristu nog Kounutan non, olo ma og kipongkatoy ni Dabid dianon?” ⁴⁶ Da'idun, sala kotow si'oy dianilan,

† 22:37 22:37 Deuteronomy 6:5   ‡ 22:39 22:39 Levitikus 19:18

§ 22:44 22:44 Salmu 110:1

og mikotabal minsan sotoktang si'oy. Dadi, tidu dion, da' ilan na gilul' moksak dianon.

23

Og pidonsama' ni Isus tumalu' dia sog polopanadanan nog botad bu sog parasiuanan

Mark 12:38-39, Luk 11:43,46, 20:45-46

¹ Tubus nitu', miktalu' si Isus dia sog gotowanan bu sulunggu'anan non nog, ² "Og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu bu parasiuanan, binogayan ilan nog polosuku'an mokpanad nog botad nog pibian dia ni Muses. ³ Dadi, sumboy pokokunut amu sog glam nog pikpanad nilan koyon. Tibua, na' niu poglogiligan og kohinangan nilan koyon po' onda' nilan unutoy og dili pikpanad nilan koyon. ⁴ Po' og dondagananan nilan sog gotowanan omponggi' dia sog ombogat nog gobotan nog pipisan nilan dia sog gotowanan. Tibua, minsan og kolongkenge nilan, di' nilan tanan potobangon mokpitang dun. ⁵ Glam nog kohinangan nilan koyon inangon nilan bagun tibua motongow nog gotowanan. Tontong niu polo'ma, pisolag nilan og togu'an nog pinulatan nilan nog talu' nog Kitab nog pingogbod nilan dia sog bingkonananan nilan bu dia sog gangasanan nilan.* Bu pimoyaba' nilan og gyambuyambu nog sudung nog ponopoton nilan. ⁶ Bu bila dia ilan sog kologya'an, kolegan nilan dia ilan pingkudoy sog ginkudan nog gotow kitu' nog pogodaban. Bu bila dia ilan sog baloy nog poglumpukan nog

* 23:5 23:5 Deuteronomy 6:8

bansa Hudyu, kolegan nilan dia ilan pingkudoy sog ginkudan nog mokokotas nog gotow. ⁷ Bu moleg ilan dosop nog pogodaban bu golunon nog gotowanan bila dia ilan sog kosompagan, bu sobion ilan nog gotowanan nog Rabi.†

⁸ “Tibua, amu, na' niu potiangon nog sobion amu nog Rabi po' pomogilug amu glam niu bu solabuk da og polopanad niu. ⁹ Na' amu dosop sumabi nog Ama' sog minsan sima dini sog glupa'an po' solabuk da og Gama' niu. Ion non og Mikpongon nog ditu' sog glangit. ¹⁰ Bu na' niu potiangon nog sobion amu nog gotowanan nog kounutan po' solabuk da og Kounutan niu nog ion non ion og Kristu. ¹¹ Og motas sog glam niu sumboy mimung og sosugu'on niu. ¹² Po' simasima og mokpotas nog dili glawas non, poboba'on da nog Mikpongon. Tibua, simasima og mokpobaba' nog bolotabat non, potason sop ion nog Mikpongon.

¹³ “Kosusasusa amu, og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu bu og parasiuanan koyon, mokpopotongow amu tibua! Pinintu' niu og bianan mangoy sog pigdotu'an nog Mikpongon. Ompok amu mampu' dun bu opa'on niu pa og gotowanan koyon nog moleg bosia mampu' dun.

[¹⁴ “Kosusasusa amu, og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu bu parasiuanan, mokpopotongow amu tibua! Og ginang niu moglimbung dia sog balulibunanan bagun niu

---

† 23:7 23:7 Og Rabi koni, og ma'ana non, og polopanad kitu' nog modalom og sabut non nog sinulat dia sog Kitab.

malap og gakodanan nilan. Bu bila mogyakin amu, popoyaton niu tokodoy po' balu'balu' molongas amu da nog gotow. Tibua, sog binaya' nog gondow, ombogat tokodoy og polihala' nog Mikpongon daniu.]

¹⁵ “Kosusasusa amu, og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu bu parasiuanan, mokpopotongow amu tibua! Uliton niu og gliwag nog bonua bu tumolipag amu nog dagat monontong nog sala kotow si'oy nog moleg mokokunut dia sog pikpanad niu. Bila mokokunut na daniu, imungon niu nog labi pa kolaton non dia sog kohinangan niu nog ditu' sigbuoy sog danow nog gapuy.

¹⁶ “Kosusasusa amu, nog amu og buta nog monulu' dia sog gotowanan! Po' long niu dun, bila og gotow moksapa dia sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon, mogusoy da nog di' si'oy tumanon. Tibua, long niu dun, bila moksapa dia sog bulawan nog polongkapan nog Baloy nog Poktomuyan koyon, sumboy nododa' tumanon non og sapa non koyon. ¹⁷ Buta amu doda' bu gumowon amu. Ain ma og bololaga'? Og bulawan ta' otawaka og Baloy koyon nog Poktomuyan? Og Baloy nododa' nog Poktomuyan po' ain sog dialom non miimung og mosigda dun. ¹⁸ Bu long niu sop dun, bila og gotow moksapa dia sog pomolasan, mogusoy da nog di' non si'oy tumanon. Tibua, long niu dun, bila moksapa dia sog binotang kitu' sog pomolasan, sumboy tumanon non nododa' og sapa non koyon. ¹⁹ Og buta amu doda'! Ain ma og bololaga', og pimalas ta' otawaka

og pomolasan ta'? Og pomolasan nododa' po' ain binotang sog pomolasan miimung mosigda dun. ²⁰ Dadi, bila sumapa og gotow dia sog pomolasan, misunu' dosop ain og binotang dion. ²¹ Bu bila sumapa og gotow dia sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon, misunu' dosop og Mikpongon nog ion migonong dion. ²² Bu bila sumapa og gotow dia sog glangit, misunu' og gingkudan datu' nog Mikpongon bu ion nog miningkud dion.

²³ “Kosusasusa amu, og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu bu parasiuanan, mokpopotongow amu tibua! Migbogoy amu nog kosopulu' bahagi' nog palapalaanan niu dia sog Mikpongon, tibua, onda' niu unutoy og bololaga' dia sog botad, bu pigbigya' niu og gotowanan, bu di' amu mololat dianilan, bu di' amu kopongondolan. Ininang niu bosia itu' poguna, nog di' niu dosop lota'an og donsama' kitu'. ²⁴ Amu og buta nog minulu' dia sog gotowanan! Og gininang niu domikian da ma' nog minum amu nog ginumon bila poligu'an nog kamel, tibua, bila sagya da opunan nog glangow, di' amu minum dun.‡

²⁵ “Kosusasusa amu, og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu bu parasiuanan, mokpopotongow amu tibua! Bila mongugas amu nog saguk bu pinggan, lonu'an niu tibua og dibabow non, saka og dialom non kolomu'lomu'

---

‡ **23:24** 23:24 Og ma'ana non, bila dondagan kitu' nog da' doga ma'ana non, loliagan ilan mogunut dun. Tibua, ain og dondagan kitu' nog togo ma'ana, ompok ilan mogunut dun.

da. Domikian da ma' nog dialom pikilan niu nog landu' gabak bu lumobug amu sog dili glegan niu. ²⁶ Amu parasiuanan, og buta amu doda'! Sumbay lonu'an niu pa poguna og dialom koyon. Po' bila milonu' na, og dibabow non si'oy molonu' dosop.

²⁷ “Kosusasusa amu, og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu bu og parasiuanan, mokpopotongow amu tibua! Mama' amu nog globonganan nog pinintaan nog puti'. Molongas pogbontayan og dibabow non, tibua, sog dialom non miponu' nog tulananan bu kolomu'lomu'. ²⁸ Domikian da ma' nion amu. Pogbontayan amu nog gotowanan mama' amu da nog midulus, tibua, sog dialom sagya amu da mokpopotongow bu landu' amu tokodoy nog pokolaton nog gotow.

²⁹ “Kosusasusa amu, og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu bu parasiuanan, mokpopotongow amu tibua! Po' pingimungan niu nog gindanan og globonganan nog polomolatasanan nog talu' nog Mikpongon, bu pingdo'itdo'itan niu og globonganan nog gotowanan kitu' nog midulus dia sog Mikpongon. ³⁰ Bu ma' long niu dun, ‘Somo' totubu' ami pa sog masa nilan kitu' kobon nitu', ondi' ami na doda' mampu' dia sog mokogulanganan ta kitu' momunu' nog polomolatasanan kitu' kobon nitu'.” ³¹ Bu long pa ni Isus dun, “Amu tanan og tinumaksi' nog dili glawas niu nog amu og pangkat nog mimunu' kitu' dia sog polomolatasanan nog talu' nog Mikpongon kobon nitu'. ³² Dadi, doksu' niu na og mokolaton

kitu' nog kohinangan nog mokogulanganan niu kobon nitu'.

³³ “Amu og mamakanan. Amu og tupu'anan nog mamak kitu' nog mokolala. Olo gidoy og pondayan niu bagun amu mokopolaguy sog polihala' kitu' dianiu sog danow nog gapuy?

³⁴ Dadi, sa'an itu' popongoyon ku dini niu og polomolatasanan nog talu' nog Mikpongon, bu og gotowanan kitu' nog mokotalus, bu og polopanadanan nog motud. Tibua, og duma pomunu'on niu bu lonsangon niu sog kudas. Og duma sop pogbodason niu dia sog baloyanan nog poglumpukan niu, bu minsan ain ilan angoy nog bonuaanan losigon niu da ilan. ³⁵ Sabap ditu', amu da kosakan nog dugu' nog glam nog pimunu' nog gotowanan kitu' nog midulus dini sog glupa'an. Miktolipun sog kobunu' dia ni Abel nog da' sala' non, asta sog kobunu' kitu' dia ni Sakaraya, og bata' kitu' ni Barakaya. Binunu' niu ditu' sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon sog golot nog dugu' kitu' nog mosigda bu sog pomolasan. ³⁶ Tolu'on ku dianiu, og gotowanan numun koni, ilan da og kodotongan nog glam non koni.”

Milolat si Isus sog gotow Jerusalem

Luk 13:34-35

³⁷ Ma' long sop ni Isus dun, “O Jerusalem, Jerusalem, og gotowanan mu, pimunu' nilan og polomolatasanan nog talu' nog Mikpongon. Bu pimatu nilan ain og pipangoy non dion nika. Miobon u na bosia moleg lumumpuk nog gotowanan mu bagun ku ilan musiba', mama' nog dolukan nog dugba'an non nog gokpak non og

gititanan non. Tibua, ompok ilan dun. ³⁸ Tontong mu numun kitu', og baloy mu tinolikudan na nog Mikpongon. ³⁹ Tolu'on ku dianika, nog ondi' mu nododa' akon motongow mokpuli' asta matong gondow kitu' nog mokpoktalun' og gotowanan mu nog, 'Pipia ion nog minangoy dini bianan sog ngalan nog Mikpongon!' "

24

Og gindanan sog gimpusan nog gondow
Mark 13:1-2, Luk 21:5-6

¹ Tubus nitu', linumiu si Isus tidu sog Baloy koyon nog Poktomuyan dia sog Mikpongon. Sonuk non ompanow, mikpolani dianon og sulunggu'anan non bu pigdolit nilan og Baloy nog Poktomuyan koyon bu og gimbolayan koyon sog glumibut non. ² Dadi, miktalu' si Isus dianilan nog, "Og pigdolit niu koyon, tolu'on ku dianiu nog ngon gondow non nog minsan solabuk si'oy og polongkapan non koyon nog batu nog mitongow niu, da'idun nododa' mosama' dun dia sog kibotangan non koyon po' glam non koyon motipot pomoktugban."

³ Dangan minatong ilan ditu' sog bulud nog Olibu, miningkud si Isus bu mikpolani dianon og sulunggu'anan non nog ilanilan da, mangka ilan poksak dianon nog, "Kounutan, talu' mu pa dianami bog nanu gidoy ion kotuman. Bu olo og gindanan dun og tang nog kopokpuli' mu dini bu og gimpusan nog gondow?"

⁴ Tinumabal si Isus nog, "Pokpotubud amu bagun amu ondi' kolimbungan. ⁵ Po' modakol og

matong nog gomiton nilan og ngalan ku. Tolu'on nilan nog ilan dow og Kristu. Bu modakol og kolimbungan dun. ⁶ Bu bila mokodongog amu nog gonek nog mogbunu' bu og dongogan nog mogbunu', na' amu kigla'an dun po' og glam non koyon sumboy nododa' ion mian. Tibua, kona' pa ion og doku'an. ⁷ Po' og binonsaan mokpogbunu' ilan bu ilan. Bu og pigdotu'an mantu dosop sog len pigdotu'an. Bu ngon dosop mian og gunus bu og glinug sog ainain nog bonua. ⁸ Og glam nini og tolipunan pa nog glogon nog ompononggi' dia sog glibun nog pinokitan.

⁹ "Tubus nitu', pongukpa'an amu mangka nilan amu pokposokitoy bu pomunu'oy. Bu pokongitan amu nog glam nog binonsaan sabap sog kopokokunut niu dianakon. ¹⁰ Sabap ditu', modakol og lumota' mongandol dianakon mangka ilan pokinongitoy nog ilan bu ilan nog boya'an uokilon ilan sog gla'at nog ain minanta dianilan. ¹¹ Bu modakol mokponua' nog polomolatasanan nog di' motud bu modakol nog gotowanan og moit nilan. ¹² Bu sabap sog kopogloknat nog kohinangan nog mokolaton, og kodokolan tumigdown na og glolat nilan. ¹³ Tibua, simasima og mokogaga asta sog doku'an, motabang ion. ¹⁴ Bu og Gomba'is koni nog Guksugan pa'ali sog kopogdatu' nog Mikpongon ompulonag na sog tibuk nog dunya bu kosunan na nog glam nog gotow og motud. Tubus nitu', mangka na datong og bungkas."

*Og posungu' matong nog pihit sog gotowanan
Mark 13:14-23, Luk 21:20-24*

15 Long sop ni Isus, “Og polomolatas kitu' nog si Daniel, pidonsama' non tumalu' kobon nitu' nog ngon motongow niu nog pindogon dia sog dugu nog mosigda og landu' kolaton nog mimung moglomu' dun og Baloy kitu' nog Poktomuyan dia sog Mikpongon.* (Sumboy mosabut nog ain og mogbasta nini!) 16 Bila, motongow niu na nog mituman na og tinalu' ni Daniel kitu', ain og gotowanan dini sog Judia koni, sumboy mokpolaguy ilan na sog kobukidan. 17 Bu ain sop og gotowanan nog kotangan nog dia ilan sog glowasan nog baloy nilan, ondi' ilan na mokotagad mogdangan monolimpan. 18 Bu ain sop og gotowanan nog kotangan nog ditu' ilan sog binalan, ondi' ilan na dosop mokotagad muli' malap nog sulagbon nilan. 19 Bu sog tang koyon, kololatlolat ain bodosanan bu ain og tigubata' po' ngon og kolumbketan nilan. 20 Pogyokinoy niu nog og kopolaguy niu ondi' motang sog timpu dupi' bu sog Gondow nog Pogulali. 21 Po' sog tang koyon, landu' na og sinsaan nog gotowanan. Da' sibon kobianoy og ma' nion koyon nog sinsaan tidu pa sog tolipunan nog dunya. Bu og sinsaan koyon ondi' kobotukan. 22 Somo' onda' kulangoy nog Mikpongon og ginondowan nog sinsaan nilan koyon posungu', motipot nododa' pomatoy og gotowanan. Tibua, sa'an itu' kulangan non po' sabap sog pigotowan non.

23 “Sog tang koyon, bila ngon moktalu' di-aniu nog, ‘Tontong niu, koni na og Kristu!’ otawaka, ‘Kitu' da ion!’ na' amu tokodoy

---

* 24:15 24:15 Daniel 9:27b

tumud dun. ²⁴ Po' modakol og mokponua' nog polomolatasanan nog di' motud bu og gotowanen nog mogbalu'balu' nog ilan dow og Kristu. Bu poginangon nilan og gingyata'anan bu og kosobu'sobu' bagun nilan moit og gotowanen, bu asta og pigotowan nog Mikpongon somo' moit nilan da bosia. ²⁵ Dadi, pongmohilat amu po' sa'an ini pidonsama' u tumalu' dianiu bagun amu mosimpan.

²⁶ “Dadi, bila ngon og moktalu' dianiu nog, ‘Og Pipangoy kitu' nog Mikpongon Mogdatu', ditu' ion sog bonua kitu' nog da'idun migonong dun,’ na' amu mangoy ditu'. Otawaka, ‘Dion ion mimintu' sog dialom baloy,’ na' amu tumud dun.

²⁷ Po' bila matong na og gondow nog pogdatong nog Binata' sog Kilawan, ompononggi' sog kilat nog gomonsunoy pa diadia pogbusiat tidu sog silangan mangoy sog sindopan. ²⁸ Ma' long pa nog ponolu'on dun, ‘Ain og kibotangan nog bangkoy, ditu' dosop pogdopu'oy kuman nog guakanan.’ ”

Og pokpuli' nog Binata' sog Kilawan

Mark 13:24-27, Luk 21:25-28

²⁹ Ma' long pa ni Isus, “Ampun modoksu' og glogon koyon, mogdolom mogdayun og gondow, og bulan ondi' na sumilow, og bitunanan sog glangit mokpogogdag, bu og glam nog dia sog glangit mokpoksop og botanganan nilan. ³⁰ Sog tang koyon, motongow na sog glangit og gindanan nog Binata' sog Kilawan. Bu og glam nog binonsaan sog glupa'an koni mokponglangos. Bu motongow nilan og Binata' sog Kilawan posungu'

matong mogunut dia sog ginampol, bu dunut landu' silow bu og kotas nog baya' non. ³¹ Bu bianan sog koponombuli' non nog mosikad, og moloikatanan non mangoy ilan lumimud og pigotowan nog Mikpongon sog pat pigyulu nog dunya."

*Og gindanan nog kopokpuli' non sog dunya
Mark 13:28-31, Luk 21:29-33*

³² Ma' long pa ni Isus, "Ma' nini og manad niu dia sog kayu kitu' nog igera, bila lumoklag na bu pogbogudawon, kosunan niu nog dali' na og timpu podos. ³³ Domikian dosop nog bila motongow niu na og glam nog pikталu' u koni mituman na, dali' u na datong. ³⁴ Po' tolu'on ku dianiu, mangka si'oy kotipot pomatoy og gotowanan numun koni, motuman na og glam nog pikталu' u koni dianiu. ³⁵ Og glangit bu glupa'an solianlian da, tibua, og talu' u moksampoyumul nododa'."

*Da'idun og mokosun nog tang nog kopokpuli'nog Binata' sog Kilawan
Mark 13:32-37, Luk 17:26-30,34-36*

³⁶ Ma' long pa ni Isus, "Da'idun og mokosun dun sala kotow si'oy og gondow otawaka og tang, minsan si'oy og moloikatanan sog glangit otawaka og Bata'. Da'idun mokosun dun lual da og Gama'. ³⁷ Dadi, bila dali' na datong og Binata' sog Kilawan, og glangkalangka nog gotowanan mama' dosop nog polomotadon nog gotowanan kitu' sog masa ni Nowa kobon nitu'. ³⁸ Po' sog da' pa datong og glayas nog masa ni Nowa, og poginangon nog gotowanan mikpoglokanlokan,

mikpoginuminum, bu mimogduoy, asta sog gondow nog sinumolod si Nowa sog gagyung kitu' nog inimung non. ³⁹ Onda'idun og sinisini nilan dun nog ngon posungu' matong, asta minatong sog gondow kitu' nog miglayas, bu mitipot ilan kolomos. Domikian dosop ma' nitu' og kobian-bianan nog gotowanan bila matong na og Binata' sog Kilawan. ⁴⁰ Sog tang koyon, dua' kotow glaki ditu' sog binalan, og sala kotow oiton, bu og sala kotow sop ombagak. ⁴¹ Bu dua' kotow glibun solian nilan gumiling, og sala kotow oiton, bu og sala kotow sop ombagak.

⁴² “Dadi, sa'an sumboy kobon non pongmohilat amu po' ondi' niu kosunan bog olo ondowoy dun og pogdatong nog Kounutan niu. ⁴³ Sabut niu og poktolu'on ku koni. Ibalat da sog gapu' nog baloy nog pinokowan, somo' kisunan non bosia bog andun kodalom nog gobi og pogdatong nog polonakow kitu', oyanan non nododa' bagun da ondi' ion mokosolod. ⁴⁴ Domikian da ma' nitu', nog sumboy moksimpan amu kobon non, po' og Binata' sog Kilawan matong sog tang nog da' niu dodomaoy.”

Og pononggi'an pa'ali sog sosoligannog kosoligan bu ondi' kosoligan

Luk 12:41-48

⁴⁵ Ma' long sop ni Isus dun, “Og sosoligan kitu' nog kosoligan bu moto momikil, ion og ginuokilan kitu' nog kounutan non nog baya' mogokbit bu mogusiba' dia sog pakasi sosoligan non sog tang nog ngon kobalan nilan dun.

⁴⁶ Kuntungan og sosoligan kitu', nog kidotongan

nog kounutan non sonuk non moginang nog dinondag kitu' moginang dianon. ⁴⁷ Tolu'on ku daniu, og sosoligan koyon, uokilan nododa' ion nog baya' mogokbit sog glam nog gakod nog kounutan non koyon. ⁴⁸ Tibua, bila mama' nog sosoligan kitu' nog molaton, nog moktal' sog dialom pikilan non nog, 'E! Mobon pa datong og kounutan ku,' ⁴⁹ bu mangka non tolipunoy mogdanog og pakasi sosoligananan non koyon, mangka ion poglokanlokan, bu dumuma mogin-uminum sog polonginumanan. ⁵⁰ Kotokowan ion nog matong og kounutan non koyon sog gondow nog da' non bibola'oy bu sog tang nog da' non dodomaoy. ⁵¹ Og sosoligan koyon pogoktadon doda' ion nog kounutan non koyon mangka non ion pompu'oy mosinsa sog gotowanan kitu' nog mokpopotongow tibua. Bu ditu' ilan poglulad bu mongolongot og ngisianan nilan."

25

Og pononggi'an pa'ali sog sopulu' kodologa'an

¹ Ma' long pa ni Isus, "Sog gondow nog mokpuli' og Binata' sog Kilawan dini sog glupa'an, og kopogdatu' nog Mikpongon mama' nog kibianbianan nog sopulu' kodologaanan. Og kodologaanan koyon, og monala kotow dianilan, mikpogoit ilan nog polita'an nilan lumumpak nog pongantim. ² Og lima kotow dianilan gumowon bu og lima kotow sop moto momikil. ³ Og gumowon kitu', mikpitang ilan si'oy nog polita'an, da' ilan poksimpan nog dungag nog gas nilan. ⁴ Tibua, og duma nog lima kotow kitu',

miksimpan ilan nog dungag nog gas nilan dia sog polita'an nilan. ⁵ Miobon tokodoy og pongantim kitu'. Dadi, sintak nilan mogbagad dun, tulugon ilan tokodoy boya'an nog mikotulug ilan.

⁶ “Dangan midopot tonga' gobi, ngon og gekes nog, ‘Koni na og pongantim kitu!’ Angoy niu na ion lumpak!’ ⁷ Dadi, mikpoktanud og glam nog kodologaanan kitu' mangka nilan sugioy og polita'an nilan. ⁸ Mikталu' og lima kotow kitu' nog gumowon sog mokokoto kitu' momikil, ‘Bogayan ami pole nog gas niu koyon mika'an si'oy po' dali' na kopalong og polita'an nami koni.’ ⁹ Tinumabal og lima kotow koyon, ‘Ondi' amu na le kotulan dun po' lomomlonon da dianami. Suga'id non, angoy amu saluy dia sog ain og togo gas.’ ¹⁰ Dadi, minangoy og lima kotow koyon sumaluy nog gas nilan. Likud nilan koyon ompanow, minatong og pongantim kitu'. Og lima kotow kitu' nog misimpan, migunut ilan na ditu' sog poglokoingan kitu'. Dangan mikosolod ilan tibua, pinintu' sop og bongawan kitu'.

¹¹ “Onda' kobon golot non, minatong dosop og lima kotow kitu'. Bu mikibuka' ilan bosia, ‘Kounutan! Kounutan! Buka'oy niu pa ami su'usa!’ ¹² Tibua, tinabal non ilan nog, ‘Tolu'on ku dianiu, ondi' u amu kilolaan.’ ”

¹³ Dadi, long ni Isus dun, “Pongmohilat amu po' ondi' niu kosunan bog olo ondowoy dun otawaka tangoy dun nog pokpuli' u dini.”

Og pononggi'an pa'ali sog tolu kotow sosoligananan

Luk 19:11-27

¹⁴ Ma' long pa ni Isus, “Sog gondow nog mokpuli' og Binata' sog Kilawan dini sog glupa'an, og kopogdatu' nog Mikpongon mama' dosop nog gotow kitu' nog minangoy sog molayu' nog bonua. Tibua, mangka si'oy ion gonat, pilimud non poguna og sosoligananan non mangka non pomilinoy dianilan og golota'anan non. ¹⁵ Binogayan non og monala kotow dianilan ain og goktob nog omba'ug nilan. Og sala kotow binogayan non nog lima ngibu og pilak. Og sala kotow sop binogayan non nog dua' ngibu. Bu og sala kotow sop binogayan non nog songibu, mangka na ion gonat. ¹⁶ Og sosoligan kitu' nog binogayan nog lima ngibu, piglitu non mogdayun og sin kitu'. Dadi, mikuntung ion dun laga' nog lima ngibu pilak. ¹⁷ Ma' dosop nitu' og sosoligan kitu' nog binogayan nog dua' ngibu, bu mikuntung dosop ion dun laga' nog dua' ngibu pilak. ¹⁸ Tibua, og gotow kitu' nog binogayan nog songibu, inangoy non lobutoy dia sog glupa' og sin nog kounutan non kitu'.

¹⁹ “Dangan miobon ion, minuli' og kounutan nilan kitu' mangka non polimudoy og sosoligananan non po' mogbahagi' ilan. ²⁰ Og sosoligan kitu' nog binogayan non nog lima ngibu, pintang non sog kounutan non koyon og guntung non kitu' mangka poktalun' nog, 'Kounutan, inuakil mu dianakon og lima ngibu. Tontong mu ini! Mikuntung u pa dun laga' nog lima ngibu sop og dakol non.' ²¹ Dadi, tinolu'an ion nog kounutan non koyon nog, 'Omba'is a doda' nog sosoligan, kosoligan ka tokodoy. Kosoligan ka ma sog mika'an, dadi, uokilan ku sop ika

mogokbit nog modakol. Angoy a na dini bu duma a mogda'da' sog kounutan mu koni!' ²² Tubus nitu', og sosoligan kitu' nog binogayan non nog dua' ngibu, mikpolani dosop dianon mangka poktalun' nog, 'Kounutan, inuakil mu dianakon og dua' ngibu. Tontong mu ini! Mikuntung u pa dun laga' nog dua' ngibu sop og dakol non.'

²³ Dadi, tinolu'an ion nog kounutan non koyon nog, 'Omba'is a doda' nog sosoligan, kosoligan ka tokodoy. Kosoligan ka ma sog mika'an, dadi, uokilan ku sop ika mogokbit nog modakol. Angoy a na dini bu duma a mogda'da' sog kounutan mu koni!' ²⁴ Tibua, og sosoligan kitu' nog binogayan nog songibu mikpolani dosop dianon mangka poktalun' nog, 'Kounutan, kosunan ku nog ika lenlen ka nog gotow. Olapon mu minsan kona' nika og misinsa dun. Po' gumani a nog kona' nika og mimula dun. ²⁵ Miondok u dianika. Dadi, linobut u sog glupa' og binogoy mu kitu' dianakon nog sin. Koni da og sin mu kitu'.'

²⁶ Tinumabal og kounutan non koyon nog, 'Molaton ka doda' nog gotow bu molola' a nog sosoligan. Bila ma' nitu' og pikilan mu nog akon mongalap u minsan kona' u moginang dun bu gumani u nog kona' u mimula dun, ²⁷ iduma onda' nika ma buan togu'oy sog bangku og sin ku koyon bagun mogbata'? Bu bila mokpuli' u na, motabuk u itu' bosia asta og bata' non?' ²⁸ Mangka poktalun' og kounutan koyon dia sog duma sosoligananan koyon nog, 'Alap niu og sin koyon dianon mangka niu bogoy dia sog sosoligan kitu' nog sopulu' ngibu og sin non. ²⁹ Po' ain ngon na dianon, dungagan pa

bagun ion kongonan. Tibua, ain da'idun dianon, minsan og dakoldakol non na, owa'on pa dianon. ³⁰ Og sosoligan koni nog da' sagnat non tikpu' niu na sog glowasan, ditu' sog kodoloman. Bu ditu' ion poglulad bu pongolongot og ngisianan non.' "

Og pononggi'an pa'ali sog bilibiliananbu og kambinganan

³¹ Ma' long pa ni Isus dun, "Bila mokpuli' na dini og Binata' sog Kilawan, dunut kosilow nog baya' non, bu glam nog moloikatanan mogunut dianon, mingkud na ion dia sog ginkudan datu' bu sumilow og kotas non. ³² Og glam nog binonsaan polimudon dianon mangka non ilan bohogi'oy dua' bahagi' mama' nog polongipat nog bilibilianan nog siboyon non og bilibilianan dia sog kambinganan. ³³ Og Datu' kitu', siboyon non ain og midulus, bu dia non podopitoy sog glintu non. Bu ain sop og da' kodulus, dia non podopitoy sog bibang non. ³⁴ Tubus nitu', moktal' og Datu' koyon dia sog gotowanan nog dia dapit sog glintu non nog, 'Angoy amu na dini, amu og pipia nog Gama' u. Tabuk niu na og pusaka' niu nog ion non og pigdotu'an nog Mikpongon nog sinimpan kitu' dianiu tidu pa sog tolipunan nog kopokpongon nog dunya. ³⁵ Po' kobon nog mogutom u, piokan niu akon. Kobon nog kinuow u, piinum niu akon. Onda' niu si'oy akon kilolaoy, tinolima' niu da akon sog baloyanan niu. ³⁶ Dangan kionda'an u nog ponopoton, piponopotan niu akon. Kobon nog ondi' u mokodag, inusiba' niu akon. Bu kobon nog mikolobusu u, binontow niu akon.'

³⁷ “Tubus nitu', og gotowanan nog midulus, tumabal ilan nog, 'Kounutan, nanu nami ika mitongow nog kigutoman ka nog piokan nami ika? Otawaka, kinuow a nog piinum nami ika?

³⁸ Nanu nami sop ika tinolima' nog saka da' nami ika kilolaoy? Otawaka, nanu a kionda'an nog ponopoton nog piponopotan nami ika? ³⁹ Bu nanu nami ika binontow nog ondi' a mokodag otawaka mikolobusu a?' ⁴⁰ Tobalon ilan nog Datu' koyon nog ma' nini, 'Tolu'on ku dianiu, nog minsan olo og miinang niu dia sog pigilugananan ku nog ombaba' ilan nog gotow, og ginang niu koyon dia niu nakon ininang.'

⁴¹ “Tubus nitu', moktalu' ion dia sog gotowanan nog dia dapit sog bibang non nog, 'Awa' amu dini nakon, amu koyon pinolihala' amu na nog Mikpongon. Ditu' amu angoy sog danow nog gapuy kitu' nog di' ompalolong nog sinimpan dia ni Kindagow bu glam nog gla'ayatanan non nog moloikatanan. ⁴² Po' kobon nog migutom u, da' niu akon pokanoy. Kinuow u, tibua, onda' niu akon pinumoy. ⁴³ Dangan pa da' niu akon kilolaoy, da' niu tanan akon tolima'oy sog baloyanan niu. Onda'idun og ponopoton ku, tibua, onda' niu tanan akon poponopotoy. Kobon nog ondi' u mokodag bu mikolobusu u, onda' niu tanan akon usiba'oy.'

⁴⁴ “Tubus nitu', tumabal ilan dianon nog, 'Kounutan, nanu nami ika mitongow nog migutom a, otawaka kinuow a, otawaka da' nami ika kilolaoy, otawaka da'idun ponopoton mu, otawaka ondi' a mokodag, otawaka mikolobusu a, nog da' nami ika tobangoy?'

45 “Tobalon non ilan nog, ‘Tolu'on ku dianiu, nog og da' niu inangoy nog molongas dianilan nog ombaba' ilan nog gotow, onda' niu dosop itu' inangoy dianakon.’

46 “Tubus nitu', og gotowanan koyon, ditu' ilan popongoyoy sog posakit kitu' nog da'idun kopus non. Tibua, og gotowanan kitu' nog midulus, ditu' ilan popongoyoy sog kotubu' nog da' kopus non.”

26

Migupakat Ilan pa'ali sog kobunu' nilan dia ni Isus

Mark 14:1-2, Luk 22:1-2, Jan 11:45-53

1 Dangan linuksad na ni Isus og glam nog pikpanad non koyon, miktalu' ion dia sog su-langgu'anan non nog, 2 “Kisunan niu nog dua' ondow dona moktolipun na og kologya'an kitu' nog Liniusian. Bu matong kologya'an koyon, og Binata' sog Kilawan uokilon dia sog gukum. Og gukuman dianon kuduson asta matoy.”

3 Sog tang nog kopoktalu' ni Isus koyon dun, og mokokotas nog boliananan, bu og kobogolalan nog bansa Hudyu, miglumpuk ilan ditu' sog baloy mosolag nog kounutan nog boliananan nog si Kaypas. 4 Pigisunisunan nilan bog olo bianan nilan mukpa' dia ni Isus nog mondom da'idun og mokosun dun mangka nilan si'oy ion bunu'oy. 5 Tibua, long nilan dun, “Sumboy di' ta ion ukpa'an nog motang sog gondow nog kologya'an koyon nog Liniusian po' gomonsunoy mokpogulek og gotowanan dun.”

*Pimogomutan si Isus ditu' sog Betani
Mark 14:3-9, Jan 12:1-8*

⁶ Kobon ni Isus sog Betani, ditu' sog baloy ni Simun nog bakas gipulon, ⁷ sonuk nilan mogadap kuman, ngon sala kotow glibun nog mikpolani dianon. Migoit ion nog glana momut nog landu' kologan. Og pogomut koyon, tinagu' non dia sog glolonan nog inimung tidu sog batu puti'. Sokali' non tinuyung og pogomut koyon, dia sog glimpulu ni Isus. ⁸ Dangan mitongow itu' nog sulanggu'anan ni Isus, piglolingitan nilan og glibun koyon bu ininggula'an nilan og pogomut kitu'. Mikpokundomundom ilan nog, "Pigostaan non og pogomut koyon! ⁹ Somo' bosia ion piksaluy, modakol nododa' nog sin og ombogoy dia sog miskinananan."

¹⁰ Kisunan ni Isus og pikumodumod nilan koyon. Dadi, miktalu' ion nog, "Balan niu moksasow dia sog glibun koni. Og gininang non koni dianakon molongas tokodoy. ¹¹ Amu, kobon non mokunul amu da nog miskinan. Tibua akon, ondi' ita niu kobon non mokunul. ¹² Sa'an ini ma' nini og ininang non dianakon po' og kopoksimpan non nog glawas u bila lobongon u na. ¹³ Dadi, tolu'on ku dianiu, minsan ain ustaloy og Gomba'is nog Guksugan sog gliwag nog dunya koni, og gininang nog glibun koni dianakon mosuksug dosop po' og pomondoman dianon."

*Minangoy si Judas mogupakat dia sog mokoko-
tasnog boliananan*

Mark 14:10-11, Luk 22:3-6

¹⁴ Tubus nitu', sala kotow sog sopulu' bu dua' sulanggu'anan non kitu' nog si Judas Iskariot, minangoy ditu' sog mokokotas nog boliananan ¹⁵ mangka ion poksak ditu' nog, "Andun ma og bogoyon niu dianakon, bila muakil u daniu si Isus?" Dadi, binogayan nilan ion nog tolu pulu' lad og solapi'. ¹⁶ Tidu dion, minamal si Judas monontong nog pondayan non bagun non muakil si Isus dianilan.

Og gimpusan ni Isus bu sulanggu'anan nonmogadap moglobungan

Mark 14:12-21, Luk 22:7-14,21-23, Jan 13:21-30

¹⁷ Dangan minatong og tigana' ondow nog kologya'an kitu' nog iningolanan nog Pan Nog Da' Potulinoy, mikpolani og sulanggu'anan ni Isus dianon mangka ilan poksak nog, "Kounutan, ain ka koleg simpanoy nog globungan mu nog Liniusan?"

¹⁸ Tinumabal si Isus nog, "Angoy amu sog koliwagan bonua koyon, ditu' sog baloy nog sala kotow kitu'. Bu talu' niu dianon nog, 'Og Polopanad miktalu' nog, dali' na datong og sosa' kitu' dianon bu moleg ion moglobungan nog Liniusan dunut og sulanggu'anan non dini sog baloy mu.' "

¹⁹ Dadi, ininang nilan ma' nog tinalu' ni Isus kitu' dianilan. Dadi, pigasip nilan dion og globungan koyon nog iningolanan og Liniusan.

²⁰ Dangan miglogobi na, migadap si Isus bu og sopulu' bu dua' sulanggu'anan non koyon kuman. ²¹ Sonuk nilan koyon kuman, miktalu'

ion nog, “Tolu'on ku dianiu, og sala kotow dianiu mongula'at dianakon.”

²² Dadi, migla'at og dialom pikilan nilan dun bu monala kotow dianilan mikpoksak nog, “Kounutan, kona' u ta' gidoy ion?”

²³ Tinumabal si Isus nog, “Og posungu' kitu' mongula'at dianakon, ion non og minabang kitu' kuman dia sog ponaksan ku. ²⁴ Po' og Binata' sog Kilawan, og bianan non matoy mama' nog sinulat kitu' dia sog Kitab pa'ali dianon. Tibua, kondokondok tokodoy og doksu'an nog gotow koyon nog mongula'at dianon. Golom pa bosia somo' da' na ion bota'oy.”

²⁵ Tubus nitu', si Judas og moksipi kitu' mongula'at dianon, miksak nog, “Polopanad, kona' u ta' gidoy ion?”

Tinabal ion ni Isus nog, “Ika, og pigolong u koni.”

Og globungan nog miimung ponondomansog kopatoy ni Isus

Mark 14:22-26, Luk 22:14-20, 1 Korintu 11:23-25

²⁶ Sog sonuk nilan kuman, minalap si Isus nog pan mangka non posolomatoy sog Mikpongon, mangka non pomitakoy mangka non pomogoyoy sog sulanggu'anan non kobon non moktalu' nog, “Tabuk niu ini mangka niu kan po' ion non ini og glawas u.”

²⁷ Tubus nitu', inimud non og saguk koyon dion bu posolomatoy sog Mikpongon mangka non tulunoy sog sulanggu'anan non kobon non moktalu' nog, “Inum amu nini glam niu. ²⁸ Po' ion non ini og dugu' u nog moglayas bagun

kompunan og dusaanan nog modakol nog gotowanan. Ion non ini og pagon nog bogu pasad nog Mikpongon sog gotowanan. ²⁹ Tolu'on ku daniu, nog ondi' u na minum nini mokpuli' asta mogadap ita mokpuli' sog pigdotu'an nog Gama' u nog ion og Mikpongon.” ³⁰ Tubus nitu', mikpoksanglit ilan sog Mikpongon bianan sog bobat mangka ilan na angoy ditu' sog bulud nog Olibu.

Pidonsama' ni Isus tumalu' nog sonsingan ion ni Piter

Mark 14:27-31, Luk 22:31-34, Jan 13:36-38

³¹ Sonuk nilan koyon ompanow posungu' ditu', miktalu' si Isus dianilan nog, “Gobi koni og glam niu koyon, bolongon niu akon. Po' sinulat sog Kitab nog, ‘Bunu'on ku og polongipat nog bilibili bu mokpokpola' og bilibilianan non.’* ³² Tibua, bila motubu' u na tidu matoy, moguna u daniu ditu' sog Galili.”

³³ Tubus nitu', miktalu' si Piter dianon nog, “Kounutan, minsan glam nilan koyon molong dianika, akon, ondi' u doda' ika bolongon!”

³⁴ Tinabal ion ni Isus nog, “Tolu'on ku dianika, bombus, mangka si'oy poktukala' og manuk, tolu kali mu na akon sonsingoy sog gotowanan nog di' mu akon kilolaan.”

³⁵ Tibua, tinumabal si Piter nog, “Kounutan, minsan si'oy sunu'on u munu' dianika, ondi' u nododa' ika sonsingan!” Mama' dosop nitu' og tinalu' nog duma sulanggu'anan non.

---

* **26:31** 26:31 Sakaraya 13:7

Migyakin si Isus sog Getsemani
Mark 14:32-42, Luk 22:39-46

³⁶ Tubus nitu', minangoy si Isus bu og sulunggu'anan non ditu' sog koyuan kitu' nog iningolanan og Getsemani. Mikталu' ion dianilan nog, "Pogbagad amu pa dini po' mangoy u pa dion sog gunanunan koyon mogyakin." ³⁷ Inoit non si Piter bu og dua' kotow gombata' ni Sebedi. Bu mibatik non na nog landu' og susaan non bu ombogat og pikilan non. ³⁸ Dadi, mikталu' ion dianilan nog, "Landu' u na kobogatoy nog susaan ku nog boya'an agonagon u na matoy dun. Pogbagad amu pa dini bu duma amu dianakon mogonduk mogyakin."

³⁹ Tubus nitu', minangoy ion sog gunanunan kolongod mangka ion lob mogyakin. Long non dun, "Ama', somo' bosia mogusoy dianika, awa' mu pa dianakon og posungu' u koni poglogogaon nog sinsaan. Tibua, sumboy kona' og glegan ku og kunutan, suga'id non, og glegan mu."

⁴⁰ Tubus nitu', mikpuli' ion ditu' sog tolu kotow sulunggu'anan non koyon. Mitongow non ilan nog mikponulug ilan. Mikталu' ion dia ni Piter nog, "Iduma ion ondi' amu mokogaga dumuma mogonduk minsan sa oras si'oy?" ⁴¹ Pogonduk amu mogyakin bagun amu ondi' koyuba'an. Moleg da bosia og pikilan niu, tibua, og glawas niu ondi' mokogaga."

⁴² Tubus nitu', mikpuli' nosop si Isus mogyakin. Long non dun, "Ama', bila di' mogusoy nog owa'on dianakon og sinsaan ku koni nog posungu' u poglogogaon bog di' u da kobianan,

pobian mu na dianakon. Po' sumboy og glegan mu og motuman, kona' og glegan ku.”

⁴³ Tubus nitu', mikpuli' nosop ion ditu' sog sulanggu'anan non bu kidotongan non nosop ilan nog mikponulug ilan po' ondi' nilan nododa' kotigolan og tulug nilan. ⁴⁴ Dadi, mikpuli' ion ditu' mogyakin nog ma' nog gyakin non sog kodua' kali non kitu' mogyakin.

⁴⁵ Tubus nitu', mikpuli' nosop ion ditu' sog sulanggu'anan non mangka ion poktalu' nog, “Abu! Mikpogbobolilid amu poma dion motulug? Dali' na datong og tang nog uokilon na og Binata' sog Kilawan dia sog gongkoman nog gotowanan kitu' nog bolodusaon. ⁴⁶ Dadi, pogbuat amu na po' koni na og gotow kitu' nog moguakil dianakon dia sog gla'at. Alung na.”

Og kukpa' dia ni Isus

Mark 14:43-50, Luk 22:47-53, Jan 18:3-12

⁴⁷ Sonuk pa ni Isus moktalu', minatong na si Judas, og duma nog sopulu' bu dua' og sulanggu'anan non kitu'. Modakol nog gotowanan og dunutanan non nog migatul ilan nog kalisanan bu bobombalanan nilan. Pipangoy ilan nog mokokotas nog boliananan bu kobogolalan nog bansa Hudyu. ⁴⁸ Og polonipu koyon nog si Judas bu og gotowanan koyon, ngon og koposadan nilan nog bagun nilan kilolaan si Isus. Long non dun, “Og gotow nog olokan ku, ion non ion og ponontongon niu kitu'. Dadi, ukpa'oy niu na ion.” ⁴⁹ Dadi, mikpolani si Judas dia ni Isus mangka ion poktalu' nog, “Polopanad, molongas gobi,” mangka non olokoy si Isus.

⁵⁰ Tinumabal si Isus nog, “Inang mu na le mogdayun og gangoy mu koyon dini.”

Dadi, mikpolani og gotowanan mangka nilan si Isus ukpa'oy. ⁵¹ Sala kotow og duma ni Isus, sinintak non og kalis non mangka non tigbasoy og kisonggulan nog kounutan nog boliananan koyon boya'an nog misikpoy tanan og tolinga non. ⁵² Dadi, miktalu' si Isus dia sog duma non koyon nog, “Uma' mu og kalis mu koyon po' ain sumintak nog kalis non, kalis dosop og bianan non matoy. ⁵³ Balu' mu dun, bila mokitabang u dia sog Gama' u, sododu'un popongoyon non dini og glinoksa'an nog moloikatanan? ⁵⁴ Tibua, bila ini mokitabang u, olo ma og kotuman nog pidonsama' kitu' tumalu' nog Mikpongon dia sog Kitab nog sumboy nododa' ma' nini og kobianbianan ku?”

⁵⁵ Tubus nitu', miktalu' si Isus sog gotowanan koyon dion nog, “Og polongla'ug u ta' nog bila ongoyon niu akon ukpa'oy mokpogoit amu poma nog kalisanan bu bobombalanan? Saka gondow gondow motongow niu akon mokpanad sog glomalomaan nog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon. Saka onda' niu poma akon ukpa'oy ditu'? ⁵⁶ Sa'an miinang og glam non koni po' og kotumanan nog sinulat nog polomolatasanan nog talu' nog Mikpongon kobon nitu'.” Tubus nitu', binolong ion nog glam nog sulanggu'anan non koyon po' mikpokpolaguy ilan.

*Si Isus piadap dia sog kobogolalan koyon
Mark 14:53-65, Luk 22:54-55,63-71, Jan 18:13-
14,19-24*

⁵⁷ Tubus nitu', inoit ion nog gotowanan kitu' nog minukpa' dianon ditu' sog baloy ni Kaypas, og kounutan nog boliananan. Ditu' miglumpuk og polopanadanan nog botad bu og kobogolalan.

⁵⁸ Tibua, si Piter, piguyukuyukan non si Isus asta sog glomalomaan nog kounutan nog boliananan koyon. Sinumolod ion mangka ampu' mingkud dia sog polongipatanan koyon dion po' bagun non kosunan bog olo og gondunon nilan dia ni Isus.

⁵⁹ Og mokokotas nog boliananan bu og glam nog polongukumanan nog bansa Hudyu nog miglumpuk koyon dion, minontong ilan nog taksi' nilan minsan si'oy di' motud bagun nilan ombunu' si Isus. ⁶⁰ Tibua, modakol si'oy tinu-maksi' dianon, onda' da ion komotudoy dun. Po' di' motud og koponaksi' nilan koyon. Tubus nitu', ngon dua' kotow nog minindog mangka poktalu' nog, ⁶¹ "Midongog nami og gotow koni miktalu' nog mogoba' non dow og Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon bu ompindog non dow mokpuli' sog solod nog tolu ondown."

⁶² Dangan midongog itu' nog kounutan nog boliananan, minindog ion mangka poksak dia ni Isus nog, "Olo ma og tabal mu dun og sumbunganan nilan koyon dianika?" ⁶³ Tibua, si Isus onda' pogonekonek.

Dadi, miktalu' nosop og kounutan nog boliananan koyon nog, "Bianan sog ngalan nog Diwata nog da' kopus non, talu' mu dianami bog ika ta' og Kristu, nog Bata' nog Mikpongon?"

⁶⁴ Tinumabal si Isus nog, "Mama' nog tinalu' mu koyon. Tibua, tolu'on ku dia sog glam

niu. Sog gunanunan koyon, motongow niu da og Binata' sog Kilawan pogingkud dia dapit sog glintu nog Pogbaya' nog di' kobotukan bu posungu' ion matong nog dia sog ginampol sog glangit."

⁶⁵ Pu'un midongog nog kounutan nog boliananan koyon, linolingitan ion dun. Dadi, binogyang non og ponopoton non mangka ion poktalu' nog, "Og gotow koni pigloka'loka'an non og Mikpongon. Da'idun na balan ta nog taksi' po' midongog niu na nog pigloka'loka'an non og Mikpongon. ⁶⁶ Dadi, olo ma og koposadan niu dun?"

Tinumabal ilan nog, "Og gotow koyon patut nododa' ion bunu'on."

⁶⁷ Tubus nitu', pigdula'an nilan og bayu'bayu' non mangka nilan poksuntutukoy bu og dumaanan pigdapi' nilan ion ⁶⁸ kobon nilan mogwanwan dun nog, "Bila motud nog ika og Kristu, atuk mu dow buan bog sima og sinumuntutuk koyon dianika."

Sinonsingan ni Piter si Isus

Mark 14:66-72, Luk 22:56-62, Jan 18:15-18, 25-27

⁶⁹ Si Piter, ditu' ion pogingkud sog glomalo-maan. Sintak non mogingkudingkud dion, ngon og glibun og sosoligan nog mikpolani dianon bu poktalu' nog, "Ika si'oy, og duma a dosop ni Isus nog gotow Galili."

⁷⁰ Tibua, minonsing si Piter dion sog kodokolan nog gotowan. Long non dun, "Di' u sunan bog olo og poktolu'on mu koyon."

⁷¹ Tubus nitu', minangoy ion sog bongawan nog glomalomaan kitu' bu ngon nosop og len glibun og mikotongow dianon nog miktalu' sog gotowanan koyon dion nog, "Og gotow koni, ion non ini og duma kitu' ni Isus nog gotow Nasaret."

⁷² Minonsing nosop si Piter dunut sinumapa nog, "Ondi' u doda' kilolaan og gotow koyon."

⁷³ Da' kobon golot non, og gotowanan koyon nog mipogindog dion, mikpolani dia ni Piter mangka poktalu' nog, "Da'idun dua'dua' non, ika si'oy og duma a dosop nog gotowanan koyon po' kilolaan nami ika bianan sog kopoktalu'talu' mu."

⁷⁴ Tubus nitu', miksumpasumpa tanan si Piter dun nog, "Bila di' motud og piktalu' u koni, ngon matong dun sog kotubu' u. Ondi' u kilolaan og gotow koyon!"

Pu'un miluksad og talu' non koyon, miktukala' og manuk. ⁷⁵ Kilobotan non og tinalu' kitu' ni Isus dianon nog, "Mangka si'oy poktukala' og manuk, tolu kali mu na akon sonsingoy nog di' mu akon kilolaan." Tubus nitu', linumiu si Piter mangka ion poglulad.

27

Si Isus piadap dia ni Pilatu

Mark 15:1, Luk 23:1-2, Jan 18:28-32

¹ Dangan miksisolom bonua, og glam nog mokokotas nog boliananan bu kobogolalan nog bansa Hudyu miksolabuk og gupakat nilan nog bunu'on nilan si Isus. ² Binalud nilan ion mangka nilan ogakoy ditu' sog gubernador kitu' nog si Pilatu mangka nilan uokiloy dianon.

*Si Judas mingogotan
Piginang 1:18-19*

³ Si Judas, og mingula'at kitu' dia ni Isus, dangan kisunan non nog gukuman dia ni Isus bunu'on, landu' og sonsolan non bu inuli' non bosia og sin kitu' nog binayad nog mokokotas nog boliananan bu og bogolalanan dianon nog tolu pulu' lad og solapi'. ⁴ Dangan minatong ion ditu', miktalu' ion nog, "Mikodusa u. Po' sabap dianakon mogla'at og gotow koyon, saka da' sala' non."

Tibua, tinabal nilan ion nog, "Da' balan nami dun, suga'id non, kosolasolaan mu na ion."

⁵ Dadi, linabak ni Judas og sinanan kitu' sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon mangka ion panow. Tubus nitu', mingogotan ion. Binitin non og glawas non.

⁶ Og mokokotas nog boliananan kitu', pingimud nilan og sinanan kitu' nog pinglabak ni Judas, mangka ilan poktalu' nog, "Kona' og botad nog ditu' ta togu'oy og sin koni dia sog poktogu'an nog sin dia sog Baloy nog Poktomuyan dia sog Mikpongon po' ion non ini og ginamit nog pogbunu' dia sog sala kotow."

⁷ Dadi, pigogupokatan nilan nog poksalyu nilan itu' nog glupa' kitu' nog molongas pondiunon. Dadi, sinumaluy ilan nog glupa' mangka nilan imungoy nog kolobongan nog gotow nog kona' Hudyu. ⁸ Sa'an iningolanan nilan og glupa' koyon nog Glupa' nog Dugu' asta sog numun koni. ⁹ Ion non ion og kotumanan nog tinalu' nog Mikpongon kitu' bianan dia sog polomolatas non nog si Jerimaya nog,

“Inalap nilan og tolu pulu' lad solapi' nog ginologa'an dianon nog duma gotow Israel. ¹⁰ Bu ginamit nilan og solapi' koyon mangka nilan poksaluy nog glupa' nog molongas pondiunon. Ion non ini og dinondag nog Mikpongon dianakon.”

Si Isus piksumoditaan ni Pilatu

Mark 15:2-5, Luk 23:3-5, Jan 18:33-38

¹¹ Dangan minatong ilan ditu', piadap nilan si Isus dia sog gubernador mangka non sakoy si Isus nog, “Ika ta' og datu' kitu' nog bansa Hudyu?”

Tinumabal si Isus nog, “Mama' nog tinalu' mu koyon.”

¹² Onda' non tobaloy og sumbungan nog mokokotas nog boliananan koyon bu og kobogolalan koyon. ¹³ Dadi, sinakan ion ni Pilatu nog, “Onda' mu ta' ion kodongog og glam nog sumbungan nilan koyon dianika?” ¹⁴ Tibua, onda' tabal si Isus dun minsan mika'an si'oy. Sa'an itu' kisobu'an og gubernador koyon dun.

Og koukuman nilan dia ni Isus bunu'on

Mark 15:6-15, Luk 23:13-25, Jan 18:39-19:16

¹⁵ Giap matong og tang nog kologya'an nog ngalan non og Linius, og botad nog gubernador, poluason non sala kotow nog kinolobusu, ain bubuton nog gotowanan. ¹⁶ Sog tang koyon ngon sala kotow nog kinolobusu nog mibantug kolaton og kohinangan non nog ngalan non si Barabas. ¹⁷ Dadi, dangan miglumpuk na og gotowanan, sinakan ilan ni Pilatu nog, “Sima og kolegan niu nog poluason ku? Si Barabas ta',

otawaka si Isus nog ion iningolanan nog Kristu?"
18 Po' kosunan ni Pilatu nog sa'an inukpa'an si Isus nog kounutananan nog Hudyu po' miksibok ilan dianon.

19 Sog solian ni Pilatu pogingkud ditu' sog pongukuman non, pinoitan ion nog kodumanan non nog talu' nog ma' nini, "Na' a mogbabal nog gotow koyon nog da' og sala' non. Po' kogobi misinsa u tokodoy nog toginopon ku pa'ali dianon."

20 Tibua, og mokokotas nog boliananan bu kobogolalan koyon tinogol nilan sumolabuk og gotowanan koyon dion nog si Barabas poluason bu si Isus og bunu'on. 21 Tubus nitu', miksak nosop si Pilatu dia sog gotowanan nog, "Sima sog dua' kotow koni og kolegan niu nog poluason ku?"

Miglongag ilan tumabal nog, "Si Barabas!"

22 Tinabal ilan ni Pilatu nog, "Dadi buan, olo ma og gondunon ku dia ni Isus nog iningolanan nog Kristu?"

Miglongag ilan tumabal nog, "Kudus mu ion!"

23 "Iduma? Olo og sala' nog miinang nog gotow koni?"

Tibua, posisaya' nilan tanan posikadoy og gapis nilan nog, "Kudus mu ion!"

24 Dangan kisunan ni Pilatu nog da'idun na og minang non dun po' og gotowanan moglam-lam ilan na mokpoksasow, minalap ion nog tubig mangka ion pongugas nog komot non sog sungu'an nog gotowanan mangka ion poktalul' nog, "Di' u na kosakan nog dugu' bu og kopatoy

nog gotow koni. Suga'id non, amu na og kosakan dun."

²⁵ Tinumabal og glam nog gotowanan koyon nog, "O'o, ami na bu asta og gombata'anan nami og kosakan dun." ²⁶ Tubus nitu', piluas ni Pilatu si Barabas tidu sog kolobusuan mangka non dondagoy nog pogbodason si Isus, mangka non uokiloy dia sog sundaluanan nog kuduson nilan na ion.

*Si Isus pigwanwan nog sundaluanan
Mark 15:16-20, Jan 19:2-3*

²⁷ Tubus nion, inoit nog sundaluanan ni Pilatu si Isus sog glomalomaan nog baloy non. Piglumpukan ion nog modakol nog sundaluanan. ²⁸ Inowa'an nilan ion nog ponopoton bu posolugoy nog glogdoy nog ompula. ²⁹ Tubus nitu', linumikid ilan nog bolagon nog dugion mangka nilan posolugoy dia sog gulu non bu poponogadoy og komot non nog glintu mangka ilan ponginglu'ud sog sungu'an non bu mangka nilan pogwanwanoy. Long nilan dun, "Mololaki a ma le, og datu' nog gotow Hudyu!" ³⁰ Pigdula'an nilan ion mangka nilan olapoy dianon og tagad non kitu' mangka nilan pogbombaloy sog gulu non. ³¹ Dangan midoksu' nilan na pogwanwanoy, linuas nilan na og glogdoy kitu' nog pisolug nilan dianon mangka nilan posolugoy puli' dianon og dili glogdoy non. Tubus nitu', pinitang nilan na ion po' kuduson nilan na.

*Si Isus kinudus nilan
Mark 15:21-32, Luk 23:26-43, Jan 19:17-27*

³² Sintak nilan ompanow posungu' sog kudson nilan kitu' dianon, milumpak nilan si Simun og gotow Sirini. Tinogol nilan mokpopisan dianon og kudas ni Isus. ³³ Da' kobon minatong ilan sog bonua nog iningolanan og Golgota. (Og ma'ana non, bakuk nog gulu.) ³⁴ Piinum nilan bosia si Isus nog ginumon nog inompu'an nog podu. Tibua, dangan kiinaman non, ompok ion minum dun. ³⁵ Tubus nilan tibua kudusoy si Isus, og ponopoton non kitu' nog linuas nilan dianon, pigbahagi' nilan bianan sog moglogindanan. ³⁶ Tubus nitu', miningkud ilan kobon nilan mogipat dianon. ³⁷ Og sumbungan kitu' dianon sinulat nog ma' nini, "Koni si Isus, og Datu' nog Bansa Hudyu." Pitapok nog sundaluanan sog kudas dia sog ditas nog gulu ni Isus.

³⁸ Ngon dua' kotow polongla'ug nog kinudus migimpang sog kilidan non. ³⁹ Og gotowanan koyon nog mikpomian dion, pigundaundaan nilan si Isus kobon nilan mokisingising ⁴⁰ bu mangka ilan poktalunog, "Long nika dun, goba'on mu dow og Baloy nog Poktomuyan mangka mu pindogoy mokpuli' sog solod nog tolu ondow. Tobangoy mu dow buan og glawas mu! Tukpa a sog kudas mu koyon bila doda' motud nog Bata' a nog Mikpongon!"

⁴¹ Bu ma' nitu' dosop og gininang nog mokokotas nog boliananan, bu og polopanadanan nog botad nog bansa Hudyu, bu og kobogolalan, pigwanwan nilan dosop ion. ⁴² Long nilan dun, "Og gotow koyon, mitabang non og duma gotow saka ondi' non motabang og dili glawas non. Ion

dow og Datu' nog bansa Israel? Tontongon ta dow buan bog mokotukpa ta' doda' ion dia sog kudus non. Bila mokotukpa na ion, mangka ita pa tud dun. ⁴³ Sinumalig ion sog Mikpongon. Tontongon ta dow buan bog moleg ta' og Mikpongon tumabang dianon numun kitu' po' miktalu' ion nog Bata' dow ion nog Mikpongon.” ⁴⁴ Bu og polongla'uganan kitu' nog kinudus sog molani non, dinumuma dosop mogwanwan dianon.

Og kopatoy ni Isus

Mark 15:33-41, Luk 23:44-49, Jan 19:28-30

⁴⁵ Tidu sog miglotuondow mangoy sog miginonga' monog gondow, migdolom og tibuk nog bonua. ⁴⁶ Bu dangan miginonga' na monog gondow, miktalu' si Isus nog mosikad, “Eli, Eli lama sabaktani?” Og ma'ana non, “Diwata u, Diwata u, iduma pitiang mu ma akon?”

⁴⁷ Dangan midongog nog duma gotowanan koyon nog mikpogindog dion, miktalu' ilan nog, “Sinabi non og polomolatas kitu' nog si Iladya.” ⁴⁸ Bu ngon og sala kotow dianilan ginumobok mangka alap nog ponopoton nog kodikpol bu molamit mangka potosopoy nog glanggow mangka non tukogoy sog sosungit bu tokmo'oy dia sog baba' ni Isus bagun non bosia mosoksop.

⁴⁹ Tibua, og dumaanan dion miktalu' nog, “Potiang mu ion po' tontongon ta bog ongoyon ta' doda' ion tobangoy ni Iladya.” ⁵⁰ Tubus nitu', miktalu' nosop si Isus nog mosikad mangka na ion kotoktus. ⁵¹ Sog tang koyon, og ponopoton kitu' nog modikpol og bolot sog Baloy

nog Poktomuyan dia sog Mikpongon, migbo-
gyang poginonga' tidu sog ditas mangoy sog
silung. Miglinug og glupa'an bu og batuanan
mikpogbola'. ⁵² Bu og kolobongan mikpog-
buka' bu modakol og pigotowan nog Mikpon-
gon nog mikpomato'y na nog mitubu' puli'.
⁵³ Mikpongluas ilan tidu sog globongan
nilan. Bu dangan mitubu' puli' si Isus tidu
matoy, minangoy ilan sog Jerusalem. Bu
modakol og gotowan og mikotongow dianilan
ditu'.

⁵⁴ Og sundaluanan bu kounutan nilan
nog migipat dia ni Isus sog kudus, dangan
miglinug bu mitongow nilan og glam nog
bianbian koyon, kiondoka ilan tokodoy
dun mangka ilan pok-talu' nog, "Motud
doda' nog ion og Bata' nog Mikpongon!"

⁵⁵ Ngon dion og modakol dosop og
kolinunanan nog mikpogbantoy sog mola-
yu'layu'. Mikpogunut ilan dia ni Isus
tidu sog Galili nog mina'ub nog kulang
ni Isus. ⁵⁶ Og dumaanan nilan
koyon dion, si Maria Magdalena. Bu
si Maria nog og gina' ni Jems ilan ni
Jusep, bu og gina' nog gombata' ni
Sebedi.

Og kolobong dia ni Isus

Mark 15:42-47, Luk 23:50-56, Jan 19:38-42

⁵⁷ Dangan miksindopondow na, ngon
minatong sala kotow nog doyahan nog
gotow Arimatea og ngalan non si
Jusep. Ion si'oy og sulunggu' dosop
ni Isus. ⁵⁸ Minangoy ion ditu'
ni Pilatu mangka non pogbubutoy og
bangkoy ni Isus. Dinondag ni Pilatu
nog bogoyon na dianon og bangkoy
ni Isus koyon. ⁵⁹ Dadi, inangoy

non og bangkoy koyon mangka non putusoy nog bulus ⁶⁰ mangka non botangoy og bangkoy ni Isus koyon ditu' sog globong non nog bogu kodoksu' luangoy dia sog pampang, mangka non lilidoy nog mosolag nog batu og totimpong nog bongawan nog globong koyon mangka ion uli'. ⁶¹ Si Maria Magdalena bu sala kotow Maria kitu', miningkud ilan sog sungu'an nog globong koyon.

Og migipat sog globong

⁶² Migboloma' ion og Gondow nog Pogulali. Og mokokotas nog boliananan bu parasiuanan minangoy ditu' ni Pilatu mangka pogabit nog, ⁶³ “Gubernur, kolobotan nami nog kobon nog totubu' pa og moloput kitu', miktalu' ion nog bila matoy dow ion, sog kotolu ondow non, motubu' dow ion puli'. ⁶⁴ Dadi Gubernur, molongas bosia bila ngon og modondag mu mogipat nog globong non kitu' sog solod nog kotolu ondow. Po' gomonsunoy ongoyon dokowoy nog sulunggu'anan non og bangkoy non, mangka nilan tolu'oy dia sog gotowanan nog mitubu' ion puli' tidu matoy. Bila ma' nitu' og ginangon nilan, labi pa kolaton og doksu' nog gloput nilan koyon dia sog gloput non kitu'.”

⁶⁵ Tinumabal si Pilatu nog, “Mokodyadi ion. Pokpitang amu nog sundaluanan ditu' bu amu na koto mogipat dun mahatul.” ⁶⁶ Dadi, migoit ilan nog sundaluanan ditu' bu pidokotan nilan nog gindanan nilan dun og goksid nog batu koyon nog timpong nog globong non koyon mangka nilan dondagoy mogipat mahatul.

28

Mitubu' si Isus tidu matoy

Mark 16:1-10, Luk 24:1-12, Jan 20:1-10

¹ Milibuas og Gondow nog Pogulali, dangan migdali'ondow nog moglogondow Duminggu, si Maria Magdalena bu og sangoy non kitu' nog si Maria, inangoy nilan tontongoy og globong kitu'.

² Gomonsunoy pa miglinug nog landu' kosikad po' og moloikat nog Mikpongon minonog tidu sog glangit mangka non ongoyoy lilidoy og batu nog timpong nog globong kitu' mangka non ingkudoy. ³ Og bayu'bayu' non sinumilow mama' nog kilat, bu og ponopoton non puti' ma' nog gabun.

⁴ Og pogipat nog globong koyon, kiondoka ilan tokodoy nog moloikat koyon boya'an nog inubas ilan nog gondok nilan.

⁵ Tibua, miktalu' og moloikat dia sog kolinunanan koyon nog, "Na' amu kondoka po' kosunan ku nog pokponontongan niu si Isus nog kinudus kitu'. ⁶ Onda' ion dini po' mitubu' na ion puli' mama' nog tinalu' non kitu' dianiu. Tontong niu polo'ma og binolilidan kitu' dianon.

⁷ Tubus nitu', mangka amu pogdali' mangoy mokposun sog sulanggu'anan non nog mitubu' ion puli' tidu matoy, bu migunauna ion dianiu ditu' sog Galili. Ditu' amu na non poktongow. Koyon da og motalu' u dianiu."

⁸ Dadi, migdali'dali' ilan mawa' sog globong koyon. Bu miksagot og gondok nilan bu og da'da'an nilan. Ginumobok ilan moguksug sog sulanggu'anan non. ⁹ Gomonsunoy pa, linumpak ilan ni Isus mangka ion poktalu' dianilan nog,

“Og kotikna' nog pomikilan mongon dianiu.” Dadi, mikpolani ilan dianon mangka ilan sugyut bu salam dianon kobon nilan mogaid sog botis non. ¹⁰ Miktalun si Isus nog, “Na' amu kondokan. Suga'id non, angoy amu ditu' sog pigilugan ku bu talu' niu dianilan nog mangoy ilan ditu' sog Galili po' ditu' ami na nilan poktongow.”

Og guksugan nog polongipatanan kitu'

¹¹ Sonuk nog kolibunanan kitu' ompanow, og дума polongipatanan kitu', minangoy ilan sog koliwagan bonua mangka ilan poguksug sog mokokotas nog boliananan nog glam nog bianbian koyon. ¹² Dadi, og mokokotas nog boliananan, migupakat ilan nog kobogolalan koyon bog olo pondayan nilan. Og pondayan nilan dun, binogayan nilan og polongipatanan kitu' nog modakol nog sin ¹³ mangka nilan poktungioy nog, “Talu' niu dia sog gotowanan nog, ‘Dangan tonga' gobi, sonuk nami motulug, inangoy nog sulunggu'anan non dokowoy og glawas ni Isus ditu' sog globong.’” ¹⁴ Bila modongog ditu' sog gubernador og dongogan koni, ami na og moto mogabitabit dun dianon nog bagun amu da ondi' mogla'at dun.”

¹⁵ Dadi, tinabuk nog polongipatanan og sin koyon mangka nilan unutoy og tinalu' kitu' dianilan. Bu guksugan koni mipulonag dia sog gotow Hudyu asta sog numun koni.

Mikpotongow si Isus dia sog sulunggu'anan nonbu pigonat non ilan mangoy mogustal

Mark 16:14-18, Luk 24:36-49, Jan 20:19-23, Piginang 1:6-8

¹⁶ Og sopulu' bu sala sulanggu'anan ni Isus, minangoy ilan ditu' sog Galili sog bulud kitu' nog tinalu' ni Isus dianilan nog gongayan nilan. ¹⁷ Bu dangan mitongow nilan si Isus ditu', sinumugyut ilan dianon. Tibua, og duma dianilan migdua'dua'. ¹⁸ Dadi, mikpolani si Isus dianilan mangka poktalunog, "Og glam nog baya' sog pigloban nog glangit bu glupa'an binogoy dianakon. ¹⁹ Dadi, panow amu sog glam nog binonsaan bu imung niu ilan nog sulanggu'anan ku bu bunyagoy niu ilan bianan sog ngalan nog Gama', bu og Bata', bu og mosigda nog Bolakat nog Mikpongon. ²⁰ Bu ponadoy niu ilan mokokunut sog glam nog dinondag u daniu. Bu poktitukoy niu nog kobon non dia u niu asta sog doksu'an nog dunya."

**Kitab Bogu Pasad talu' nog Mikpongon
Subanon, Western: Kitab Bogu Pasad talu' nog
Mikpongon New Testament**

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Subanon, Western

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

04701be4-22cc-51ef-baf5-706018256e87